

Πανεπιστήμιο Κύπρου

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ – NOM540

Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα : Ευρωπαϊκό Εμπορικό Δίκαιο

Ονοματεπώνυμο: Ειρήνη Πελοπίδα

Επιβέπων Καθηγητής: Θωμάς Παπαδόπουλος, Επίκουρος Καθηγητής Εμπορικού Δικαίου

Θέμα Διπλωματικής Εργασίας: Σύγκριση της εφαρμογής του δόγματος της άρσης του εταιρικού πέπλου στο Κυπριακό και Αγγλικό εταιρικό δίκαιο.

Ηλεκτρονικό Ταχυδρομείο: epelop01@ucy.ac.cy

Λέξεις: 17967 (Εισαγωγή, Κυρίως Μέρος, Επίλογος)

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

Βλ. – Βλέπε

Δηλ. - Δηλαδή

ΕΔΔΑ – Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

ΕΣΔΑ – Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1.	ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	5
2.	ΤΟ ΔΟΓΜΑ ΤΗΣ ΧΩΡΙΣΤΗΣ ΝΟΜΙΚΗΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΑΣ.....	7
2.1.	ΈΝΝΟΙΑ	7
2.2.	SALOMON V A SALOMON & CO LTD.....	7
2.3.	ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΟΥ ΔΟΓΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΧΩΡΙΣΤΗΣ ΝΟΜΙΚΗΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΑΣ	9
3.	Η ΑΡΣΗ ΤΟΥ ΕΤΑΙΡΙΚΟΥ ΠΕΠΛΟΥ	14
3.1.	ΟΙ ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΑΡΣΗΣ ΤΟΥ ΕΤΑΙΡΙΚΟΥ ΠΕΠΛΟΥ.....	14
3.2.	Η ΑΡΣΗ ΤΟΥ ΕΤΑΙΡΙΚΟΥ ΠΕΠΛΟΥ ΣΤΟ ΚΥΠΡΙΑΚΟ ΔΙΚΑΙΟ	22
3.2.1.	ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΑΡΣΗΣ ΤΟΥ ΕΤΑΙΡΙΚΟΥ ΠΕΠΛΟΥ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΙΣ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ 22	
I.	ΤΑ ΜΕΛΗ ΕΥΘΥΝΟΝΤΑΙ ΕΙΣ ΟΛΟΚΛΗΡΟΝ ΓΙΑ ΧΡΕΗ ΟΤΑΝ ΟΙ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΣΥΝΕΧΙΖΟΝΤΑΙ ΜΕ ΛΙΓΟΤΕΡΑ ΑΠΟ ΕΠΤΑ ΜΕΛΗ.....	22
II.	ΔΟΛΙΟ ΕΜΠΟΡΙΟ	23
III.	ΑΛΛΕΣ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ	23
3.2.2.	Η ΑΡΣΗ ΤΟΥ ΕΤΑΙΡΙΚΟΥ ΠΕΠΛΟΥ ΣΤΗ ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ.....	24
3.2.2.1.	ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΠΟΥ ΔΕΝ ΕΓΙΝΕ ΔΕΚΤΗ Η ΑΡΣΗ ΤΟΥ ΕΤΑΙΡΙΚΟΥ ΠΕΠΛΟΥ	25
3.2.2.2.	ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΠΟΥ ΕΓΙΝΕ ΔΕΚΤΗ Η ΑΡΣΗ ΤΟΥ ΕΤΑΙΡΙΚΟΥ ΠΕΠΛΟΥ	30
3.3.	Η ΑΡΣΗ ΤΟΥ ΕΤΑΙΡΙΚΟΥ ΠΕΠΛΟΥ ΣΤΟ ΑΓΓΛΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ.....	34
3.3.1.	ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΑΡΣΗΣ ΤΟΥ ΕΤΑΙΡΙΚΟΥ ΠΕΠΛΟΥ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΙΣ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ 35	
I.	ΛΙΓΟΤΕΡΑ ΜΕΛΗ ΑΠΟ ΤΟ ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΟ ΣΤΟ ΝΟΜΟ ΑΡΙΘΜΟ	35
II.	ΔΟΛΙΕΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΝΟΜΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ.....	36
III.	ΚΑΤΑΧΡΗΣΗ ΤΟΥ ΟΝΟΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ	37
3.3.2.	Η ΑΡΣΗ ΤΟΥ ΕΤΑΙΡΙΚΟΥ ΠΕΠΛΟΥ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΗ ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ	37
3.3.3.	ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΑΠΑΤΗΣ – Η ΘΕΩΡΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΣΟΨΗΣ Ή ΕΙΚΟΝΙΚΟΤΗΤΑΣ (FAÇADE OR SHAM)	37

3.3.4. Η ΑΡΣΗ ΤΟΥ ΕΤΑΙΡΙΚΟΥ ΠΕΠΛΟΥ ΓΙΑ ΛΟΓΟΥΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΓΙΑ ΔΙΑΦΟΡΟΥΣ ΑΛΛΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ	43
3.3.5. Η ΑΡΣΗ ΤΟΥ ΕΤΑΙΡΙΚΟΥ ΠΕΠΛΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΣΥΜΦΕΡΟΝ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ: ΌΤΑΝ ΤΟ ΑΠΑΙΤΕΙ Η ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ ΣΕ ΜΙΑ ΥΠΟΘΕΣΗ, ΤΟ ΕΤΑΙΡΙΚΟ ΠΕΠΛΟ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΑΙΡΕΤΑΙ ΠΡΟΣ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΟΣ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ.....	45
3.3.6. PETRODEL RESOURCES LTD V PREST	51
4. ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΩΝ ΠΟΥ ΥΙΟΘΕΤΗΣΑΝ ΤΟ ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ ΚΑΙ Η ΚΥΠΡΟΣ ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΡΣΗ ΤΟΥ ΕΤΑΙΡΙΚΟΥ ΠΕΠΛΟΥ.....	54
5. ΚΡΙΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	57
6. ΕΠΙΛΟΓΟΣ	62
7. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	65

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα διπλωματική εργασία έχει ως αντικείμενο την σύγκριση της εφαρμογής του δόγματος της άρσης του εταιρικού πέπλου στο Ηνωμένο Βασίλειο και στη Κύπρο, όπως έχει εφαρμοστεί ως εξαίρεση από την αρχή της χωριστής νομικής προσωπικότητας στα νομικά συστήματα του Ηνωμένου Βασιλείου και της Κύπρου. Η αρχή της χωριστής νομικής προσωπικότητας της εταιρείας εισήχθη στο εταιρικό δίκαιο με την Αγγλική υπόθεση *Salomon v A Salomon & Co Ltd*.¹ Η εν λόγω αρχή και η περιγραφή των πραγματικών περιστατικών της υπόθεσης *Salomon v A Salomon & Co Ltd* υιοθετήθηκαν στην Κυπριακή υπόθεση *Stereo Development Co. Ltd v. Εφόρου Φόρου Εισοδήματος και Άλλου*² και σε σωρεία υποθέσεων που ακολούθησαν. Η αρχή της χωριστής νομικής προσωπικότητας προνοεί ότι «μια εταιρεία περιορισμένης ευθύνης αποτελεί μια διαφορετική νομική οντότητα που έχει τα δικά της δικαιώματα και υποχρεώσεις, σε αντίθεση με τα δικαιώματα και υποχρεώσεις των μετόχων της».³ Η νομική προσωπικότητα αναφέρεται ως η γενική και αφηρημένη ικανότητα μιας συγκεκριμένης οντότητας να λειτουργεί ως νομικό υποκείμενο.⁴ Η εταιρεία είναι «ένα σώμα σωμάτων», τεχνικά, δηλαδή, ένα τεχνητό πρόσωπο που αποτελείται από φυσικά πρόσωπα.⁵ Οι θεμελιώδεις αρχές της χωριστής νομικής προσωπικότητας και της περιορισμένης ευθύνης βρίσκονται στις νομοθεσίες των εταιρειών σχεδόν όλων των ανεπτυγμένων χωρών.⁶ Κάποιος μπορεί να βρει τις ρίζες τους πίσω στον δέκατο έβδομο αιώνα, όταν δημιουργήθηκαν μεγάλοι εμπορικοί οργανισμοί για εμπορικά εγχειρήματα μεγάλης κλίμακας.⁷ Μέσω των νομοθετημάτων *Joint Stock Act* του 1844 και *Limited Liability Act* του 1855 και οι δύο αρχές, της χωριστής νομικής προσωπικότητας και της περιορισμένης ευθύνης βρήκαν νομική αναγνώριση.⁸ Ωστόσο, η νοημοσύνη και η εφευρετικότητα των ανθρώπων άρχισε να χρησιμοποιεί το πέπλο της εταιρικής προσωπικότητας απεριόριστα και ως ένα

¹ *Salomon v A Salomon & Co Ltd* [1897] AC 22.

² *Stereo Development Co. Ltd v. Εφόρου Φόρου Εισοδήματος και Άλλου* (1998) 4 ΑΑΔ 651.

³ Θωμάς Γρ. Παπαδόπουλος, *Κυπριακό Εταιρικό Δίκαιο*, (Νομική Βιβλιοθήκη, 2023), 124.

⁴ J.E. Antunes, *Liability of Corporate Groups. Autonomy and Control in Parent-subsidiary Relationships in US, Gennan and EU law. An International and Comparative Perspective*, (Deventer/ Boston, MA Kluwer Law and Taxation Publishers, 1994), 57.

⁵ Harry G Henn and J A Alexander, *Laws of Corporations* (3rd edn, 1983), 145.

⁶ Paul I. Davies & Sarah Worthington, *Principles of Modern Company Law* , (10th edn., Sweet and Maxwell , 2016), para. 8 – 1.

⁷ Agustin Ricardo Spotorno, *Business Law Review, Piercing the Corporate Veil in the UK: The Never-Ending Mess* (Volume 39, Issue 4 (2018)), 102 – 109, <<https://kluwerlawonline.com/journalarticle/Business%20Law%20Review/39.4/BULA2018019>> accessed 21 November 2023.

⁸ *Ibid.*

μέσο απάτης.⁹ Ως εκ τούτου, κρίθηκε ότι είναι αναγκαία από τα Δικαστήρια η άρση του εταιρικού πέπλου, ώστε όπου λαμβάνει χώρα δόλια χρήση του δόγματος της χωριστής νομικής προσωπικότητας να μην επιτρέπεται η προσφυγή πίσω από το δόγμα αυτό.¹⁰ Η άρση του εταιρικού πέπλου είναι νόμιμη απόφαση με την οποία «σηκώνεται» ή «τρυπιέται» το εταιρικό πέπλο και σε τέτοια περίπτωση, οι μέτοχοι είναι προσωπικά υπεύθυνοι για τις οικονομικές και άλλες υποχρεώσεις της εταιρείας. Όταν τα Δικαστήρια «τρυπούν» το εταιρικό πέπλο, οι μέτοχοι θεωρούνται υπεύθυνοι για τη δράση της εταιρείας σαν να ήταν δική τους.¹¹ Το εταιρικό πέπλο μπορεί να χαρακτηριστεί ως ο ακρογωνιαίος λίθος για τις δικαιοδοσίες του Κοινοδικαίου καθώς ενισχύει τον χαρακτήρα της περιορισμένης ευθύνης των εταιρειών και παρέχει σημαντικό κίνητρο για οποιοδήποτε επιθυμεί να συστήσει μια νέα εταιρεία. Επίσης, αποτελεί μια θεραπεία που έχει αναπτυχθεί μεμονωμένα και διαμορφώνεται σύμφωνα με τους κοινωνικούς, πολιτικούς και οικονομικούς παράγοντες μιας συγκεκριμένης δικαιοδοσίας.¹² Στην υπόθεση *Idrima Tipou AE v. Ipourgos Tipou kai Meson Mazikis Enimerosis*, διαπιστώθηκε ότι η πρώτη Οδηγία του εταιρικού δικαίου δεν περιείχε διάταξη που να υιοθετεί το δόγμα της άρσης του εταιρικού πέπλου.¹³ Επομένως, ελλείψει εναρμόνισης κάθε κράτος μέλος είχε το δικαίωμα να υιοθετήσει και να δομήσει το δόγμα της άρσης του εταιρικού πέπλου, σύμφωνα με τα δικά της πρότυπα.

Στη παρούσα διπλωματική εργασία, θα παραθέσω την άποψη μου για το θέμα, προσθέτοντας την δική μου προσωπική πινελιά στη βιβλιογραφία που πρόκειται να αναλυθεί. Ως εκ τούτου, στο πρώτο μέρος της εργασίας αυτής θα αναλυθεί η έννοια της χωριστής νομικής προσωπικότητας των εταιρειών όπως προέκυψε από την υπόθεση *Salomon v Salomon & Co Ltd* και τις επιπτώσεις αυτής στην εξέλιξη του εταιρικού δικαίου. Περαιτέρω, στο δεύτερο μέρος, της παρούσας διπλωματικής εργασίας θα αναφερθούν οι περιπτώσεις όπου τα Κυπριακά και Αγγλικά Δικαστήρια δέχθηκαν ή όχι, την άρση του εταιρικού πέπλου, παραθέτοντας νομολογία και νομοθετικές διατάξεις. Τέλος, το τρίτο μέρος, θα επικεντρωθεί στην συγκριτική ανάλυση της προσέγγισης του Κυπριακού και Αγγλικού δικαίου αναφορικά με το δόγμα της άρσης του εταιρικού πέπλου, προκειμένου να αναδειχθεί η άποψη μου επί

⁹ Mina Sokratous, «Lifting of the corporate veil in UK and Cyprus under Common Law – Overall dimensions of the topic» (*LLM in Transnational and European Commercial Law, Arbitration, Mediation and Energy Law*, 2017).

¹⁰ *Ibid.*

¹¹ R.B. Thompson, 'Piercing the corporate veil: an empirical study', (1991) 76 *Cornell L. Rev.*, 1036.

¹² Lezcano J., *Piercing the Corporate Veil in Latin American Jurisprudence* (Routledge 2016), par. 1.

¹³ Papadopoulos T., 'Case – 81/01, *Idrima Tipou AE v. I pour gos Tipou kai Meson Mazikis Enimerosis*, Judgement of The Court of Justice (Second Chamber) of 21 October 2010' [2012] 49 (1) *Common Market Law Review*, 408.

του θέματος και τυχόν αλλαγές που μπορούν να υπάρξουν για τη βέλτιστη εφαρμογή του δόγματος της άρσης του εταιρικού πέπλου.

2. ΤΟ ΔΟΓΜΑ ΤΗΣ ΧΩΡΙΣΤΗΣ ΝΟΜΙΚΗΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΑΣ

2.1. ΈΝΝΟΙΑ

Η εταιρεία συνιστά ξεχωριστή νομική οντότητα αναφορικά με τους μετόχους της, εφόσον έχει ανεξάρτητη και χωριστή νομική προσωπικότητα από τους μετόχους και τους συμβούλους της.¹⁴ Επομένως, η εταιρεία έχει αυτοτελή νομική προσωπικότητα ως προς τα μέλη της.¹⁵ Συνέπεια της χωριστής νομικής προσωπικότητας της εταιρείας από τα μέλη της αποτελεί το γεγονός ότι ακόμα και αν τα πρόσωπα των μελών μεταβάλλονται, η εταιρεία εξακολουθεί να διατηρεί την ταυτότητα της.¹⁶ Ως εκ τούτου, δεν απαιτείται οι εργασίες της εταιρείας να σταματούν και να εκκινούν πάλι, όταν αλλάζουν τα πρόσωπα των μετόχων και των λοιπών αξιωματούχων.¹⁷ Αναφορικά με τις εταιρείες περιορισμένης ευθύνης, τα περιουσιακά στοιχεία της εταιρείας είναι διακριτά από τα περιουσιακά στοιχεία των μελών και τα μέλη της εταιρείας δε φέρουν ευθύνη για τα χρέη της.¹⁸ Δεν προστατεύονται μόνο τα προσωπικά περιουσιακά στοιχεία των μετόχων από τις απαιτήσεις των πιστωτών, αλλά και αυτά των διευθυντικών στελεχών και των εργαζομένων.¹⁹

2.2. SALOMON V A SALOMON & CO LTD

Το δόγμα της χωριστής νομικής προσωπικότητας της εταιρείας αντανακλάται στην απόφαση του 1897 *Salomon v A Salomon & Co Ltd*. Στην εν λόγω υπόθεση, ο Aron Salomon διέθετε τη δική του επιχείρηση διάθεσης δερμάτινων ειδών και αποφάσισε να μεταβάλει την επιχείρηση του σε εταιρεία ώστε να έχει τα πλεονεκτήματα της περιορισμένης ευθύνης.²⁰ Ο ίδιος ήταν αξιόχρεος.²¹ Από το ονομαστικό κεφάλαιο της νεοσυστηθείσας εταιρείας το οποίο ανέρχεται σε £40.000 διηρημένες σε

¹⁴ Θωμάς Γρ. Παπαδόπουλος, *Κυπριακό Εταιρικό Δίκαιο*, (Νομική Βιβλιοθήκη, 2023), 123.

¹⁵ *Ibid.*

¹⁶ *Ibid.*

¹⁷ *Ibid.*

¹⁸ J. Dine & M. Koutsias, *Company Law* (8η έκδοση, Palgrave Macmillan, 2014), 10.

¹⁹ David Goddard, *Corporate Personality – Limited Recourse and its Limits*, in R. Grantham and C. Rickett (eds), *Corporate Personality in the Twentieth Century*, (Heart Publishing, 1998), 2.

²⁰ Θωμάς Γρ. Παπαδόπουλος, *Κυπριακό Εταιρικό Δίκαιο*, (Νομική Βιβλιοθήκη, 2023), 124.

²¹ *Ibid.*

μετοχές της £1,00, η σύζυγος του και τα πέντε παιδιά του έλαβαν από μια μετοχή και ο ίδιος 20.000 μετοχές.²² Ο Aron Salomon πήρε επίσης ενυπόθηκα χρεωστικά ομόλογα ύψους £10.000.²³ Μετέπειτα, η εταιρεία αντιμετώπισε οικονομικά προβλήματα και κατόπιν διορισμού παραλήπτη, ακολούθησε διαδικασία εκκαθάρισης.²⁴ Τα περιουσιακά στοιχεία της εταιρείας είχαν την δυνατότητα να ικανοποιήσουν τα ενυπόθηκα χρεωστικά ομόλογα όμως οι μη εξασφαλισμένοι πιστωτές που έπρεπε να λάβουν £7.000 δεν θα μπορούσαν να εισπράξουν τις απαιτήσεις τους.²⁵ Ο εκκαθαριστής αιτήθηκε να ακυρώσει τα ενυπόθηκα χρεωστικά ομόλογα, εφόσον προέβαλε ότι η εταιρεία που είχε δημιουργηθεί ήταν μια «απάτη» και δρούσε ως αντιπρόσωπος του Aron Salomon που έπρεπε να εξοφλήσει προσωπικά τους μη εξασφαλισμένους.²⁶ Στην παρούσα υπόθεση, το House of Lords έκρινε ότι η εταιρεία συστάθηκε έγκυρα, με βάση τον τότε Αγγλικό Νόμο περί Εταιρειών και συγκεκριμένα τον Joint Stock Companies Act 1844, ο οποίος έθετε ως μοναδική προϋπόθεση να υπάρχουν επτά μέλη, που να κατέχουν μία μετοχή έκαστο.²⁷ Στον νόμο δεν υφίστατο οποιαδήποτε αναφορά για την ύπαρξη καλής πίστης των μετόχων.²⁸ Τα κίνητρα των μετόχων δεν σχετίζονταν, εκτός και αν υπήρχε περίπτωση απάτης.²⁹ Ως εκ τούτου, η επιχείρηση ανήκε στην εταιρεία και όχι στον Salomon, ο οποίος ήταν αντιπρόσωπος της εταιρείας και όχι η εταιρεία ο αντιπρόσωπος του.³⁰

Είναι ξεκάθαρο ότι η υπόθεση Salomon όπως αναπτύχθηκε ανωτέρω, έχει αποφασιστική σημασία για την ανάπτυξη του εταιρικού δικαίου στις χώρες του Κοινοδικαίου και είναι ευρέως αποδεκτό ότι η απόφαση αυτή αναγνωρίζεται ως η απόφαση που θεσπίζει μια από τις σημαντικότερες αρχές του Βρετανικού εταιρικού δικαίου.³¹ Εντούτοις, κατά καιρούς, η αρχή Salomon παράγει αποτελέσματα που φαίνονται άδικοι και καθαρά τεχνικά και σε τέτοιες περιπτώσεις, οι Δικαστές δέχονται ηθική και πνευματική πίεση να παρακάμψουν την εν λόγω αρχή και να παράγουν ένα αποτέλεσμα που φαίνεται πιο δίκαιο σ' αυτές τις περιπτώσεις.³²

²² Ibid.

²³ Ibid.

²⁴ Ibid.

²⁵ Ibid.

²⁶ Ibid.

²⁷ Θωμάς Γρ. Παπαδόπουλος, Κυπριακό Εταιρικό Δίκαιο, (Νομική Βιβλιοθήκη, 2023), 125.

²⁸ Ibid.

²⁹ Ibid.

³⁰ A. Dignam & J. Lowry, Company Law (7η έκδοση, OUP, 2012), 21.

³¹ P. Davies in Palmer's Company law (1992), 2228/1, no.2. 1, 523.

³² Ben Pettet, Company law, (Pearson Education, 2001), 26.

2.3. ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΟΥ ΔΟΓΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΧΩΡΙΣΤΗΣ ΝΟΜΙΚΗΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΑΣ

Ιστορικά, δεν είναι εύκολο να προσδιοριστεί η περίοδος που εμφανίστηκε η περιορισμένη ευθύνη στο Ηνωμένο Βασίλειο, παρόλο που το 1855 το Αγγλικό Κοινοβούλιο θέσπισε τον πρώτο νόμο περί περιορισμένης ευθύνης.³³ Ως συνέπεια της περιορισμένης ευθύνης, οι εργασίες της εταιρείας αποτελούν αποκλειστικά δικές της εργασίες. Ειδικότερα, στην υπόθεση *Salomon v A Salomon & Co Ltd*, το House of Lords έκρινε ότι οι εργασίες της εταιρείας εκτελούνται από την εταιρεία ως χωριστό νομικό πρόσωπο και στην υπόθεση *Gramophone and Typewriter Co Ltd v Stanley*, το Δικαστήριο σχολίασε ότι παρόλο που ένα πρόσωπο μπορεί να διαθέτει το σύνολο ή σχεδόν το σύνολο των μετοχών μιας εταιρείας, οι εργασίες της εταιρείας δεν αποτελούν εργασίες του προσώπου αυτού.³⁴ Η εταιρεία εκτελεί εργασίες ως χωριστό νομικό πρόσωπο, έχει τη δική της περιουσία, συνάπτει συμβάσεις και αναλαμβάνει οφειλές και όχι τα μέλη της.³⁵ Αυτά επιβεβαιώθηκαν σε πολλές περιπτώσεις από την Αγγλική νομολογία. Περαιτέρω, η εταιρεία ως χωριστό νομικό πρόσωπο διεξάγει τις εργασίες της ώστε οποιαδήποτε δημοσίευση δυσφημιστικού περιεχομένου ως προς τις εργασίες της να δυσφημεί την εταιρεία, ως χωριστό νομικό πρόσωπο, η οποία δύναται να ασκήσει τις σχετικές αγωγές.³⁶ Η εταιρεία, ως χωριστό νομικό πρόσωπο από τα μέλη της, μπορεί να ασκήσει αγωγή λιβέλλου εναντίον ενός από τα μέλη της.³⁷

Επιπλέον, η εταιρεία δύναται να κατέχει δική της κινητή και ακίνητη ιδιοκτησία, η οποία δεν ανήκει στα μέλη της, αλλά μόνο σε αυτήν, ως χωριστό νομικό πρόσωπο.³⁸ Σύμφωνα με την υπόθεση *Χειμωνίδης Ιάκωβος v. Investylia Public Co Ltd*, η εταιρεία δεν κατέχει τα περιουσιακά της στοιχεία ως εμπιστευματούχος προς όφελος των μετόχων της.³⁹ Ακόμη και στην περίπτωση που αλλάξουν όλα τα μέλη της εταιρείας, δεν επηρεάζεται το ιδιοκτησιακό καθεστώς της εταιρικής περιουσίας.⁴⁰ Στην υπόθεση *Macaura v Northern Assurance Co*, ο ιδιοκτήτης μίας επιχείρησης ξυλείας, ήτοι ο Macaura, πώλησε όλη την ξυλεία του σε μία εταιρεία, στην οποία διέθετε σχεδόν όλες τις μετοχές και ήταν ο

³³ A. Dignam and J. Lowry, above (Company Law 2006), 17.

³⁴ *Gramophone and Typewriter Co Ltd v Stanley* [1908] 2 KB 89 (CA).

³⁵ Θωμάς Γρ. Παπαδόπουλος, *Κυπριακό Εταιρικό Δίκαιο*, (Νομική Βιβλιοθήκη, 2023), 136.

³⁶ *Metropolitan Saloon Omnibus Co Ltd v Hawkins* (1859) 4 Hurl & N 87.

³⁷ *Ibid.*

³⁸ Θωμάς Γρ. Παπαδόπουλος, *Κυπριακό Εταιρικό Δίκαιο*, (Νομική Βιβλιοθήκη, 2023), 138.

³⁹ *Χειμωνίδης Ιάκωβος v. Investylia Public Co Ltd* (2008) 1 ΑΑΔ 1117.

⁴⁰ P. Jougleux/ Β. Αργυροπούλου/ Τ. Πάρπα/ Τ. -Ε. Συνοδινού/ Α. Χριστοφόρου, *Κυπριακό Ιδιωτικό Δίκαιο*, (Εκδόσεις Σάκκουλα, 2014), 695.

μεγαλύτερος πιστωτής της εταιρείας αυτής.⁴¹ Περαιτέρω, ασφάλισε τη ξυλεία αυτή έναντι κινδύνου πυρός στο δικό του όνομα αλλά η ξυλεία καταστράφηκε από πυρκαγιά και άσκησε αγωγή εναντίον της ασφαλιστικής εταιρείας.⁴² Το House of Lords έκρινε ότι για να υφίσταται ασφαλιστικό συμφέρον σε ιδιοκτησία, το πρόσωπο θα πρέπει να έχει έννομο συμφέρον στην ιδιοκτησία και όχι απλά μία ηθική βεβαιότητα αποκόμισης κέρδους ή πρόκλησης ζημίας από την ιδιοκτησία.⁴³ Ως εκ τούτου, η αγωγή του Macaura απορρίφθηκε. Η ξυλεία ανήκε στην εταιρεία και όχι στον μέτοχο της και γι' αυτό το λόγο ο Macaura δεν είχε ασφαλιστικό συμφέρον στην ξυλεία αφού δεν τον συνέδεε κάποια έννομη σχέση με αυτήν και δεν μπορούσε να λάβει το ασφάλισμα, βάσει της ασφαλιστικής σύμβασης.⁴⁴

Η εταιρεία δύναται να ενάγει και να ενάγεται ως χωριστό νομικό πρόσωπο από τα μέλη της, εφόσον έχει δική της δικαιοπρακτική ικανότητα και μόνο αυτή μπορεί να ενάγει και να ενάγεται για αξιώσεις, που προκύπτουν από συμβάσεις, τις οποίες σύνηψε.⁴⁵ Συνεπώς, τα μέλη της εταιρείας δεν έχουν την δυνατότητα να ασκήσουν αγωγή για λογαριασμό της εταιρείας σχετικά με ζημίες που έχει υποστεί η εταιρεία από αδικοπραξίες αφού τα δικαιώματα μιας εταιρείας ανήκουν στην εταιρεία, ως χωριστό νομικό πρόσωπο, και όχι στα μέλη της.⁴⁶ Το πόρισμα αυτό συνάγεται και από την υπόθεση *Foss v Harbottle*.⁴⁷ Επίσης, παρόλο που η εταιρεία μπορεί να εναχθεί και έχει δικά της περιουσιακά στοιχεία, οι ενάγοντες πολύ συχνά επιδιώκουν να συμπεριλάβουν άλλα φυσικά πρόσωπα που εμπλέκονται σε αδικήματα, ιδίως σε περιπτώσεις που οι εταιρείες που χρησιμοποιούνται στην εικαζόμενη απάτη δεν έχουν επαρκή περιουσιακά στοιχεία για την ικανοποίηση μιας δικαστικής απόφασης εναντίον τους.⁴⁸ Εξαιτίας του γεγονότος ότι η εταιρεία είναι χωριστό πρόσωπο από τα μέλη της, υφίσταται η δυνατότητα σύναψης συμβάσεως μεταξύ της εταιρείας και των μελών της.⁴⁹ Υπάρχουν οι κανόνες που προβλέπουν περιορισμούς στην επιστροφή του κεφαλαίου στους μετόχους εφόσον τα χρήματα που

⁴¹ *Macaura v Northern Assurance Co* [1925] AC 619.

⁴² Θωμάς Γρ. Παπαδόπουλος, *Κυπριακό Εταιρικό Δίκαιο*, (Νομική Βιβλιοθήκη, 2023), 139.

⁴³ *Ibid.*

⁴⁴ *Ibid.*

⁴⁵ P. Jougleux/ B. Αργυροπούλου/ Τ. Πάρπα/ Τ. -Ε. Συνοδινού/ Α. Χριστοφόρου, *Κυπριακό Ιδιωτικό Δίκαιο*, (Εκδόσεις Σάκκουλα, 2014), 695.

⁴⁶ Derek French, Mayson, French & Ryan on Company Law, (Oxford University Press, 2023), 129.

⁴⁷ *Foss v Harbottle* (1843) 2 Hare 461, 67 ER 189.

⁴⁸ Karamanolis & Karamanolis LLC—Yiannis Karamanolis - Andreas Karamanolis, *Complex commercial litigation Cyprus—Q&A guide*, (This Practice Note contains a jurisdiction-specific Q&A guide to complex commercial litigation in Cyprus published as part of the Lexology Getting the Deal Through series by Law Business Research, 2022), 13 < <https://plus-lexis-com.eu1.proxy.openathens.net/uk/document/?pdmfid=1001073&crd=98d14c3c-869b-4f81-add4-5f36ad6b8831&pddocfullpath=%2Fshared%2Fdocument%2Fpractical-guidance-uk%2Furn%3AcontentItem%3A621C-K033-GXFD-84Y3-000000&pdcontentcomponentid=128510&pdteaserkey=&pdislpamode=false&pddocumentnumber=2&ecomp=dt5k&earg=sr1&prid=c6a722e2-f47a-4f24-ac61-9564dc2b2b8a>> accessed 21 November 2023.

⁴⁹ Θωμάς Γρ. Παπαδόπουλος, *Κυπριακό Εταιρικό Δίκαιο*, (Νομική Βιβλιοθήκη, 2023), 142.

καταβάλουν τα μέλη στην εταιρεία για τη λήψη των μετοχών τους, ανήκουν στην εταιρεία ως ξεχωριστό νομικό πρόσωπο.⁵⁰ Στην υπόθεση *Secretary of State for Business, Enterprise and Regulatory Reform v Neufeld*, το Δικαστήριο έκρινε ότι ο σύμβουλος μιας εταιρείας μπορεί να είναι και εργοδοτούμενος της καθ' όλη τη διάρκεια που εργάζεται, βάσει σύμβασης εργοδότησης και όχι σύμβασης παροχής υπηρεσιών.⁵¹ Επίσης, στην εν λόγω υπόθεση κρίθηκε ότι ο μοναδικός μέτοχος μιας εταιρείας μπορεί να εργοδοτείται από την εταιρεία του και να έχει δικαιώματα στα πλαίσια της Αγγλικής εργατικής νομοθεσίας.⁵² Στην εν λόγω υπόθεση, το γεγονός ότι το πρόσωπο αυτό ήταν ο μέτοχος, που έλεγχε την εταιρεία, δεν αποτέλεσε αποφασιστικό στοιχείο.⁵³ Το κύριο ζήτημα ήταν αν υπήρχε γνήσια σύμβαση εργοδότησης, το οποίο εν τέλει διαπιστώθηκε από το Δικαστήριο.⁵⁴

Η διηνεκής διαδοχή αποτελεί ακόμη μία συνέπεια του δόγματος της χωριστής νομικής προσωπικότητας. Με άλλα λόγια, η ύπαρξη της νομικής προσωπικότητας της εταιρείας δεν εξαρτάται από τον θάνατο ή την μεταβολή στα πρόσωπα των μελών της.⁵⁵ Η εταιρεία εξακολουθεί να υφίσταται, ως χωριστό νομικό πρόσωπο και μετά τον θάνατο των μελών της.⁵⁶ Η εταιρεία παύει να υπάρχει, ως χωριστό νομικό πρόσωπο, μόνο σε περίπτωση εκκαθάρισης και διάλυσης της, ακόμη και εάν δεν υπάρχουν πια μέλη ή αξιωματούχοι της.⁵⁷ Η υπόθεση του Δικαστηρίου της Αυστραλίας *Re Noel Tedman Holdings Pty Ltd* διατυπώνει την συνέπεια αυτή του δόγματος της χωριστής νομικής προσωπικότητας.⁵⁸ Ο Noel Tedman και η σύζυγος του ήταν οι μόνοι μέτοχοι και σύμβουλοι δύο εταιρειών όμως αμφότεροι σκοτώθηκαν σε τροχαίο ατύχημα.⁵⁹ Εντούτοις, με την επέλευση των θανάτων τους δεν επήλθε και το τέλος των εταιρειών τους και οι εταιρείες εξακολούθησαν να υπάρχουν ως κύριες ιδιοκτησίας και συμβαλλόμενες σε εκκρεμείς συμβάσεις.⁶⁰ Σύμφωνα με τη διατύπωση του καταστατικού, οι αντιπρόσωποι των αποθανόντων μετόχων υποχρεούνταν να αιτηθούν τη συνδρομή του Δικαστηρίου για να μπορέσουν να διορίσουν νέους συμβούλους για τις εταιρείες, ώστε να ρευστοποιηθεί η εταιρική περιουσία προς όφελος της κληρονομούμενης περιουσίας.⁶¹ Το πρόβλημα στην υπόθεση αυτή και η λύση, που ανευρέθηκε από το Δικαστήριο, συνδέονταν από τη

⁵⁰ Ibid.

⁵¹ Ibid.

⁵² *Secretary of State for Trade and Industry v Bottrill* [1999] EWCA Civ 781.

⁵³ Ibid.

⁵⁴ Ν. Θ. Παναγιώτου, *Σχέση εξηρημένης εργασίας και μέτοχοι ιδιωτικών εταιρειών* (Νομικές εκδόσεις Hippasus, 2019).

⁵⁵ Θωμάς Γρ. Παπαδόπουλος, *Κυπριακό Εταιρικό Δίκαιο*, (Νομική Βιβλιοθήκη, 2023), 144.

⁵⁶ Ibid.

⁵⁷ Ibid.

⁵⁸ Ibid.

⁵⁹ Ibid.

⁶⁰ Ibid.

⁶¹ Ibid.

διατύπωση του συγκεκριμένου καταστατικού και δεν μπορούσαν να τύχουν γενικής εφαρμογής.⁶² Οι εταιρείες που έχουν εγγραφεί σύμφωνα με την εταιρική νομοθεσία διακρίνονται από τις municipal corporations, στις παλαιές υπόθεσεις, οι οποίες διαλύθηκαν, επειδή ήταν αδύνατο να αντικατασταθούν τα αποθανόντα μέλη εφόσον η συμμετοχή, ως μέλος σε εταιρεία, μπορεί να κληρονομηθεί.⁶³

Περαιτέρω συνέπειες του δόγματος της χωριστής νομικής προσωπικότητας είναι ότι η εταιρεία, ως χωριστό νομικό πρόσωπο από τα μέλη της, φέρει ευθύνη ως προς τα χρέη και τις υποχρεώσεις της και δεν ευθύνονται για αυτά τα μέλη της, μπορεί να τελέσει ή να υποστεί αδικοπραξία ώστε η εταιρεία να ευθύνεται για αδικήματα που τελούνται από τα όργανα της ή από πρόσωπα τα οποία την εκπροσωπούν, μπορεί να διαπράξει ποινικό αδίκημα και να αποτελέσει θύμα ποινικού αδικήματος, έχει «ιθαγένεια» δηλαδή δικό της εφαρμοστέο δίκαιο, δύναται να απολαμβάνει μερικά ανθρώπινα δικαιώματα και της επιδίδονται έγγραφα.⁶⁴

Το δόγμα της χωριστής νομικής προσωπικότητας της εταιρείας τυγχάνει εφαρμογής από τα Δικαστήρια και στη περίπτωση που αποβαίνει εις βάρος των μελών της εταιρείας.⁶⁵ Οποιοδήποτε πρόσωπο δύναται να ιδρύσει εταιρεία ώστε να διαχωρίσει τις επιχειρηματικές υποθέσεις του από τις προσωπικές υποθέσεις του ή να διαχωρίσει ένα μέρος των επιχειρηματικών υποθέσεων του από άλλο μέρος των επιχειρηματικών υποθέσεων του.⁶⁶ Για την υλοποίηση των εν λόγω σκοπών, το πρόσωπο αυτό βασίζεται στις χωριστές νομικές προσωπικότητες των εταιρειών για τις οποίες προβαίνει στη σύσταση.⁶⁷ Στην υπόθεση, *Sociedade Nacional de Combustiveis de Angola UEE v Lundqvist*, οι ενάγοντες, ασκώντας αγωγή εναντίον του κ. Lundqvist, κατόρθωσαν να εκδοθεί διάταγμα από το Δικαστήριο, εναντίον μιας Λιβεριακής εταιρείας, η οποία υπόκειτο στον έλεγχο του κ. Lundqvist και η οποία ήταν η εργοδότη του κ. Lundqvist, διατάσσοντας την να παρέχει πληροφορίες για τα περιουσιακά στοιχεία του κ. Lundqvist, ώστε οι ενάγοντες να ελέγξουν αν αυτός συμμορφώθηκε με διάταγμα παγοποίησης περιουσιακών στοιχείων, το οποίο είχαν καταφέρει να εκδώσουν εναντίον του.⁶⁸ Ο κ. Lundqvist προέβαλε τον ισχυρισμό ότι οι πληροφορίες που του επέβαλε το διάταγμα να παρέχει για λογαριασμό της εταιρείας, θα τον ενοχοποιούσαν και ότι θα έπρεπε να απαλλαγεί από την

⁶² *Re Noel Tedman Holdings Pty Ltd* [1967] QdR 561.

⁶³ *R v Pasmore* (1789) 3 TR 199.

⁶⁴ Θωμάς Γρ. Παπαδόπουλος, *Κυπριακό Εταιρικό Δίκαιο*, (Νομική Βιβλιοθήκη, 2023), 145.

⁶⁵ Θωμάς Γρ. Παπαδόπουλος, *Κυπριακό Εταιρικό Δίκαιο*, (Νομική Βιβλιοθήκη, 2023), 147.

⁶⁶ *Ibid.*

⁶⁷ *Ibid.*

⁶⁸ *Ibid.*

υποχρέωση παροχής αυτών των πληροφοριών.⁶⁹ Ωστόσο, το Αγγλικό Εφετείο διαπίστωσε ότι το διάταγμα δύνατο να τροποποιηθεί, ορίζοντας κάποιο άλλο πρόσωπο, που θα παρείχε αυτές τις πληροφορίες για λογαριασμό της εταιρείας.⁷⁰

Ενώσει του δόγματος της χωριστής νομικής προσωπικότητας τα χρέη της εταιρείας ανήκουν σ' αυτή και όχι σε οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο.⁷¹ Οι μέτοχοι της εταιρείας δεν έχουν υποχρέωση να καταβάλουν οποιοδήποτε ποσό, το οποίο οφείλει η εταιρεία στους δανειστές της.⁷² Οι μέτοχοι ευθύνονται έναντι της εταιρείας μόνο για την ονομαστική αξία των μετοχών τους και δεν διακινδυνεύουν περισσότερο από την εισφορά του κεφαλαίου τους.⁷³ Με άλλα λόγια, η ευθύνη των μετόχων είναι περιορισμένη στο ποσό της εισφοράς τους στο κεφάλαιο της εταιρείας για τη λήψη των μετοχών τους χωρίς να επεκτείνεται στα χρέη της εταιρείας.⁷⁴ Εντούτοις, η ευθύνη της εταιρείας είναι απεριόριστη ως προς τους δανειστές της για τα δικά της χρέη.⁷⁵ Οι αγωγές που ασκούνται για την πληρωμή του χρέους της εταιρείας πρέπει να στρέφονται από τον πιστωτή ως ενάγοντα κατά της εταιρείας ως εναγομένης.⁷⁶ Οι μέτοχοι της εταιρείας δεν καθίστανται συμβαλλόμενα μέρη στη σύμβαση, βάσει της οποίας το χρέος οφείλεται στον πιστωτή, ώστε μία αγωγή εναντίον τους θα απορριφθεί.⁷⁷ Ωστόσο, παρόλο που τα μέλη της εταιρείας δεν έχουν καμία ευθύνη έναντι των πιστωτών της εταιρείας για τα χρέη της, μπορεί να έχουν κάποια ευθύνη έναντι της εταιρείας τους.⁷⁸

Συμπερασματικά, οι μέτοχοι, που συστήνουν την εταιρεία, αποσκοπούν η εταιρεία να επιτελεί τη συγκεκριμένη επιχειρηματική δραστηριότητα, η εταιρεία να φέρει την ευθύνη που πιθανόν θα προκύψει από τη δραστηριότητα αυτή, τα περιουσιακά στοιχεία της εταιρείας να υπόκεινται σε κίνδυνο αν η επιχειρηματική δραστηριότητα της εταιρείας αποβεί ζημιόγωνα και τα δικά τους προσωπικά περιουσιακά στοιχεία να μην κινδυνεύσουν από την επιχειρηματική δραστηριότητα της εταιρείας.⁷⁹ Οι σκοποί αυτοί αποτελούν και το νόημα της περιορισμένης ευθύνης για τους μετόχους. Κατ' αυτόν τον τρόπο, οι μέτοχοι προστατεύονται από τις ζημίες της εταιρείας πλην όμως

⁶⁹ Ibid.

⁷⁰ Sociedade Nacional de Combustiveis de Angola UEE v Lundqvist [1991] 2 QB 310.

⁷¹ Θωμάς Γρ. Παπαδόπουλος, Κυπριακό Εταιρικό Δίκαιο, (Νομική Βιβλιοθήκη, 2023), 147.

⁷² Ibid.

⁷³ Karen Vanderkerckhove - Piercing the Corporate Veil_ A Transnational Approach Kluwer Law International (2007) (1), 24.

⁷⁴ Ibid.

⁷⁵ Ibid.

⁷⁶ Θωμάς Γρ. Παπαδόπουλος, Κυπριακό Εταιρικό Δίκαιο, (Νομική Βιβλιοθήκη, 2023), 148.

⁷⁷ Ibid.

⁷⁸ Graham Gooch and Michael Williams, A Dictionary of Law Enforcement, (Oxford University Press, 2015).

⁷⁹ Ibid.

επωφελούνται από τα εταιρικά κέρδη.⁸⁰ Η έννοια της περιορισμένης ευθύνης καθώς και η έννοια της χωριστής νομικής προσωπικότητας αποτελούν ένα σημαντικό κίνητρο για τους παθητικού επενδυτές για να επενδύσουν εκεί που δεν θα το έκαναν εάν εκτίθεντο στο κίνδυνο με απεριόριστη ευθύνη.⁸¹

3. Η ΑΡΣΗ ΤΟΥ ΕΤΑΙΡΙΚΟΥ ΠΕΠΛΟΥ

3.1. ΟΙ ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΑΡΣΗΣ ΤΟΥ ΕΤΑΙΡΙΚΟΥ ΠΕΠΛΟΥ

Η άρση του εταιρικού πέπλου συνιστά τη δυνατότητα του Δικαστή ή του Νομοθέτη να παραμερίσει τη χωριστή νομική προσωπικότητα της εταιρείας και να μεταχειριστεί την ιδιοκτησία, τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις της εταιρείας ως ανήκοντα σε πρόσωπο, στο οποίο ανήκει η εταιρεία, δηλαδή στον μέτοχο και το οποίο ελέγχει αυτήν την εταιρεία.⁸² Στην υπόθεση *Stereo Development Co. Ltd v. Εφόρου Φόρου Εισοδήματος και Άλλου* επεξηγήθηκε η έννοια της άρσης του εταιρικού πέπλου, ως εξαίρεση του δόγματος της χωριστής νομικής προσωπικότητας.⁸³ Το Ανώτατο Δικαστήριο ανέφερε ότι σύμφωνα με τη νομική αρχή ότι μια εταιρεία είναι μια ανεξάρτητη νομική οντότητα και πρέπει να αντιμετωπίζεται ως ανεξάρτητο πρόσωπο με τα δικά του δικαιώματα και υποχρεώσεις σε αντιπαράθεση με εκείνα των μετόχων, μπορεί να αγνοηθεί σε ορισμένες περιπτώσεις από τα Δικαστήρια σε μια διαδικασία που έχει ονομαστεί ως «η ανασήκωση του πέπλου».⁸⁴ Στην υπόθεση *Michaelides v. Gavrielides*, το Ανώτατο Δικαστήριο, εκτός από το δόγμα της χωριστής νομικής προσωπικότητας στην υπόθεση *Salomon v A Salomon & Co Ltd*, ανέφερε ότι δεν κρίνει ανεφάρμοστες τις εξαιρέσεις του δόγματος της χωριστής νομικής προσωπικότητας στο Κυπριακό Δίκαιο, αλλά επιβεβαιώνει την ισχύ του δόγματος αυτού, όπως διαμορφώθηκε από την υπόθεση *Salomon v A Salomon & Co Ltd*, στο Κυπριακό δίκαιο.⁸⁵ Στην εν λόγω υπόθεση, διευκρινίστηκε ότι, υπό συγκεκριμένες περιστάσεις, δύναται να παραμεριστεί ο διαχωρισμός της εταιρείας από τους μετόχους της μέσω της διαδικασίας της άρσης ή διάτρησης του εταιρικού πέπλου, το οποίο δεν επιτρέπει την εξομοίωση της εταιρείας και των μετόχων της.⁸⁶ Στην υπόθεση *Bank of Cyprus (Holdings) Ltd v. The Republic of Cyprus, through the Commissioner of Income Tax*, (1983)

⁸⁰ Ibid.

⁸¹ H.G. Manne, *Our Two Corporation Systems: Law and Economics*, 53 VA. L. REV, 1967, 262-265.

⁸² Derek French, *Mayson, French & Ryan on Company Law*, (Oxford University Press, 2023), 131.

⁸³ Θωμάς Γρ. Παπαδόπουλος, *Κυπριακό Εταιρικό Δίκαιο*, (Νομική Βιβλιοθήκη, 2023), 150.

⁸⁴ *Stereo Development Co. Ltd v. Εφόρου Φόρου Εισοδήματος και Άλλου* (1998) 4 ΑΑΔ 651.

⁸⁵ *Michaelides v. Gavrielides* (1980) 1 CLR 244, 251, 253.

⁸⁶ Ibid.

αναλύθηκαν η άρση του εταιρικού πέπλου και οι εξαιρέσεις από την υπόθεση *Salomon v A Salomon & Co Ltd*.⁸⁷ Το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο έκανε λόγο στα συμπεράσματα της υπόθεσης *Littlewoods Mail Order Stores v. I.R.C.* στην οποία ο Lord Denning είχε τον κύριο ρόλο στον περιορισμό του απόλυτου χαρακτήρα του δόγματος της χωριστής νομικής προσωπικότητας της υπόθεσης *Salomon v A Salomon & Co Ltd*.⁸⁸ Ο Lord Denning σχολίασε ότι κανένας κανόνας δεν είναι τόσο ιερός, ώστε να υπερισχύει της δικαιοσύνης.⁸⁹ Όταν απαιτείται από τη δικαιοσύνη σε μία υπόθεση, το εταιρικό πέπλο θα πρέπει να αίρεται προς εξυπηρέτηση του σκοπού αυτού.⁹⁰ Ο Lord Denning επισήμανε ότι τα Δικαστήρια και ο νομοθέτης, δεν θεωρούν το δόγμα της χωριστής νομικής προσωπικότητας της εταιρείας από τους μετόχους της ως απόλυτο.⁹¹ Γενικότερα, βάσει της σχετικής νομολογίας, είναι δυσχερές να κατηγοριοποιηθεί σύμφωνα με ορισμένα κριτήρια.⁹² Τα Δικαστήρια την προσεγγίζουν εμπειρικά, λαμβάνοντας υπόψη τα πραγματικά και νομικά περιστατικά έκαστης υπόθεσης ώστε να καθίσταται αδύνατη η εξαγωγή ενός γενικού κανόνα εξαίρεσης, που να καθορίζει πότε συντρέχει εξαίρεση από το δόγμα της χωριστής νομικής προσωπικότητας και επομένως, τις περιπτώσεις που μπορεί να υπάρξει άρση του εταιρικού πέπλου.⁹³ Ακολουθώντας, το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο επιχείρησε να αναλύσει τη δυνατότητα άρσης του εταιρικού πέπλου, αναφέροντας εκτενώς τις Αγγλικές υποθέσεις *Littlewoods Mail Order Stores v. I.R.C.*⁹⁴, *D.H.N. Food Distributors Ltd v. Borough of Tower Hamlets*⁹⁵ και *Smith, Stone and Knight Ltd v. Lord Mayor*.⁹⁶ Στην Αγγλική υπόθεση *Smith,*

⁸⁷ *Bank of Cyprus (Holdings) Ltd v. The Republic of Cyprus, through the Commissioner of Income Tax*, (1983) 3 CLR 636, 641.

⁸⁸ *Littlewoods Mail Order Stores v. I.R.C.* [1969] 1 W.L.R. 1241(C.A.).

⁸⁹ *Bank of Cyprus (Holdings) Ltd v. The Republic of Cyprus, through the Commissioner of Income Tax*, (1983) 3 CLR 636, 643.

⁹⁰ *Ibid.*

⁹¹ Θωμάς Γρ. Παπαδόπουλος, *Κυπριακό Εταιρικό Δίκαιο*, (Νομική Βιβλιοθήκη, 2023), 152.

⁹² *Ibid.*

⁹³ *Bank of Cyprus (Holdings) Ltd v. The Republic of Cyprus, through the Commissioner of Income Tax*, (1983) 3 CLR 636, 643-644.

⁹⁴ «The Case of Littlewoods: Unlike Lord Denning, his fellow Judges on the Bench, Sachs and Karminski, L.Js., refused to acknowledge a general rule of exception to the principle in *Salomon* whenever it appeared just to do so. They distinctly distanced themselves from the adoption of such a principle. Far from it they pointed out that any attempt to erode the principle in *Salomon* was disclaimed by the successful appellants. In their opinion, the nature of the transaction was such as to make inconsequential the interposition of a corporate legal entity, solely designed to secure tax advantages for the Holding Company, to the extent of disregarding it. On a study of the facts it appears that a series of transactions between the parent company and its wholly owned subsidiary were exclusively designed to secure tax advantages for the parent company and, as such, they were disregarded. It is important to notice that both Sachs and Karminski, L.JJ., confined this decision to the facts of the case subscribing to the validity of the principle that for tax purposes the tax-payer company and its wholly owned subsidiary are separate legal entities. The facts in *Littlewoods* bear no relationship to the facts of the

⁹⁵ «The D.H.N. Case: This is the case upon which applicants relied most and sought to derive substantial support. Lord Denning showed equal readiness to lift the corporate veil in the interests of justice but, as in *Littlewoods*, his brethren on the Bench showed equal disinclination to do so. However, the Court was unanimous in its view that the fact of ownership by the subsidiary of premises in the possession of the parent company, should not be allowed to defeat the claim of the

Stone and Knight Ltd v. Lord Mayor, το Δικαστήριο προέβει στη διατύπωση έξι κανόνων που έλαβε υπόψη για να αποφασίσει αν δύναται να υπάρξει άρση του εταιρικού πέπλου μεταξύ μητρικής και θυγατρικής εταιρείας.⁹⁷ Κατ' αρχάς, έλαβε υπόψη εάν τα κέρδη της θυγατρικής εταιρείας θεωρούνται κέρδη της μητρικής εταιρείας, δεύτερον, εάν τα άτομα τα οποία ασκούν την επιχειρηματική δραστηριότητα διορίζονται από τη μητρική εταιρεία, τρίτον, εάν η μητρική εταιρεία ήταν ο επικεφαλής και ο ιθύνων νους του επιχειρηματικού εγχειρήματος της θυγατρικής εταιρείας, τέταρτον, εάν η μητρική εταιρεία διοικούσε το επιχειρηματικό εγχείρημα στο σύνολο του, αποφάσιζε τι θα έπρεπε να γίνει και τι κεφάλαιο θα προοριζόταν για το εγχείρημα, πέμπτον, εάν η μητρική εταιρεία αποκόμιζε κέρδη από τις ικανότητες της και τις κατευθύνσεις που παρείχε στη θυγατρική και έκτον, εάν η μητρική εταιρεία είχε πραγματικό και συνεχή έλεγχο επί της θυγατρικής εταιρείας.⁹⁸ Το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο κατέληξε ότι, βάσει των υπό κρίση πραγματικών περιστατικών, η μητρική και οι δυο θυγατρικές εταιρείες δεν πληρούσαν τον πρώτο, δεύτερο, πέμπτο και έκτο κανόνα.⁹⁹ Περαιτέρω, το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο επιχείρησε να αναλύσει περισσότερο την προσέγγιση του Lord Denning σύμφωνα με τη Κυπριακή νομολογία.¹⁰⁰ Αναφέρθηκε ότι φάνηκε από τα Δικαστήρια η ετοιμότητα τους να άρουν το εταιρικό πέπλο, σε περίπτωση που η σύσταση εταιρείας και η συνακόλουθη κτήση νομικής προσωπικότητας αποτελούν εργαλείο για την εξασφάλιση οικονομικών πλεονεκτημάτων ή όταν η παρεμβολή μιας θυγατρικής είναι ασήμαντη για τη φύση της συναλλαγής.¹⁰¹ Το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο επισήμανε ότι η εξαίρεση από το δόγμα της χωριστής νομικής προσωπικότητας δεν είναι συχνή και περιορίζεται κυρίως σε περιπτώσεις, όπου η παρεμβολή θυγατρικής δεν έχει πραγματική επίπτωση στη φύση της συναλλαγής.¹⁰² Το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο άσκησε κριτική στην προσέγγιση του Lord Denning, αναφέροντας ότι ο ευρύς κανόνας, σύμφωνα με

parent company for disturbance compensation upon the acquisition of the property. The relationship between the Holding and the subsidiary company was such as to entitle the parent company to be treated as having an irrevocable contractual licence to carry on their business on the premises. This licence entitled them to compensation for their stay was, in the circumstances, more in the nature of permanent possession. The relationship between the Holding and the subsidiary was more in the nature of a partnership and should be heeded as such. Goff and Shaw, L.Js., also rested their judgment in part on the coming into being of a resulting trust in favour of the parent company upon repayment of a loan of the subsidiary». D.H.N. Food Distributors Ltd v. Borough of Tower Hamlets [1976] 3 All E.R. 462(C.A.), Bank of Cyprus (Holdings) Ltd v. The Republic of Cyprus, through the Commissioner of Income Tax, (1983) 3 CLR 636, 645.

⁹⁶ Smith, Stone and Knight Ltd v. Lord Mayor [1939] 4 All E.R.116.

⁹⁷ Θωμάς Γρ. Παπαδόπουλος, Κυπριακό Εταιρικό Δίκαιο, (Νομική Βιβλιοθήκη, 2023), 153.

⁹⁸ Bank of Cyprus (Holdings) Ltd v. The Republic of Cyprus, through the Commissioner of Income Tax, (1983) 3 CLR 636, 645-646.

⁹⁹ Ibid.

¹⁰⁰ Θωμάς Γρ. Παπαδόπουλος, Κυπριακό Εταιρικό Δίκαιο, (Νομική Βιβλιοθήκη, 2023), 153.

¹⁰¹ Ibid.

¹⁰² Ibid.

τον οποίο ο Lord Denning υποστήριξε την άρση του εταιρικού πέπλου, δεν υιοθετήθηκε από τα Δικαστήρια και δεν αποτελεί την κρατούσα άποψη στο Αγγλικό ή στο Κυπριακό δίκαιο.¹⁰³ Το Δικαστήριο δεν μπορεί να παρεκκλίνει από το δόγμα της νομολογίας *Salomon v A Salomon & Co Ltd*, όταν κρίνεται δίκαιο να προβεί σε κάτι τέτοιο.¹⁰⁴ Ως εκ τούτου, δεν μπορεί να υιοθετηθεί η προσέγγιση του Lord Denning ότι εάν το απαιτεί η δικαιοσύνη σε μία υπόθεση, το εταιρικό πέπλο θα πρέπει να αίρεται προς εξυπηρέτηση του συμφέροντος της.¹⁰⁵ Το πόρισμα αυτό εξετάστηκε και στην υπόθεση *Michaelides v. Gavrielides*, όπου το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο θεώρησε την «οικογενειακή» εταιρεία ως αντιπρόσωπο του υιού για τη διεξαγωγή της επιχειρηματικής του δραστηριότητας και το Ανώτατο Δικαστήριο ακολούθως, ανέτρεψε την απόφαση αυτή, αναλύοντας ότι δεν είναι δυνατή η μεταχείριση των μετόχων και της εταιρείας ως ταυτόσημων, αφού η εταιρεία είναι ένα νομικό πρόσωπο ξεχωριστό και διακριτό από νομική σκοπιά, τονίζοντας την ισχύ του δόγματος της χωριστής νομικής προσωπικότητας, που υιοθετήθηκε από την υπόθεση *Salomon v A Salomon & Co Ltd*.¹⁰⁶

Η Κυπριακή νομολογία ακολούθησε μία αυστηρή προσέγγιση στο ζήτημα των εξαιρέσεων του δόγματος της χωριστής νομικής προσωπικότητας, που υιοθετήθηκε από την υπόθεση *Salomon v A Salomon & Co Ltd*, οι οποίες καταλήγουν σε άρση του εταιρικού πέπλου.¹⁰⁷ Παρόλο που είναι δυνατή η άρση του εταιρικού πέπλου στο Κυπριακό δίκαιο, με μεγάλη δυσκολία εφαρμόζεται από την Κυπριακή νομολογία.¹⁰⁸ Στην υπόθεση *The Bank of Cyprus (Holdings) Ltd v. The Republic of Cyprus, through the Commissioner of Income Tax*, (1985), το Δευτεροβάθμιο Δικαστήριο επισήμανε ξανά την ισχύ του δόγματος της χωριστής νομικής προσωπικότητας στο Κυπριακό δίκαιο, επί τη βάση της νομολογίας *Salomon v A Salomon & Co Ltd* και ότι οι αποκλίσεις από το δόγμα της νομολογίας αυτής είναι ελάχιστες.¹⁰⁹ Επιπρόσθετα, το Δευτεροβάθμιο Δικαστήριο αναφέρθηκε στην υπόθεση *Michaelides v. Gavrielides*, η οποία άφησε να εννοηθεί ότι το εταιρικό πέπλο δεν αίρεται υπό οποιεσδήποτε συνθήκες.¹¹⁰ Το Δικαστήριο υποστήριξε ότι, παρά το ότι αναφέρθηκε στη *Michaelides v. Gavrielides*, δύναται να υπάρξουν εξαιρέσεις, υπό τις κατάλληλες περιστάσεις, στο δόγμα της

¹⁰³ Ibid.

¹⁰⁴ *Bank of Cyprus (Holdings) Ltd v. The Republic of Cyprus, through the Commissioner of Income Tax*, (1983) 3 CLR 636, 647.

¹⁰⁵ Θωμάς Γρ. Παπαδόπουλος, *Κυπριακό Εταιρικό Δίκαιο*, (Νομική Βιβλιοθήκη, 2023), 153.

¹⁰⁶ *Michaelides v. Gavrielides* (1980) 1 C.L.R. 244.

¹⁰⁷ Θωμάς Γρ. Παπαδόπουλος, *Κυπριακό Εταιρικό Δίκαιο*, (Νομική Βιβλιοθήκη, 2023), 154.

¹⁰⁸ Ibid.

¹⁰⁹ *The Bank of Cyprus (Holdings) Ltd v. The Republic of Cyprus, through the Commissioner of Income Tax*, (1985) 3 CLR 1883.

¹¹⁰ Θωμάς Γρ. Παπαδόπουλος, *Κυπριακό Εταιρικό Δίκαιο*, (Νομική Βιβλιοθήκη, 2023), 155.

χωριστής νομικής προσωπικότητας.¹¹¹ Το Δευτεροβάθμιο Δικαστήριο όπως προκύπτει δεν αντιλήφθηκε ορθώς την προσέγγιση του Ανωτάτου Δικαστηρίου στην υπόθεση Michaelides v. Gavrielides.¹¹² Στα πλαίσια της υπόθεσης Michaelides v. Gavrielides, το Ανώτατο Δικαστήριο αναφέρθηκε στην ύπαρξη «λίγου χώρου» και όχι «καθόλου χώρου» για την αναγνώριση ύπαρξης εξαιρέσεων στο δόγμα της υπόθεσης Salomon v A Salomon & Co Ltd, και, επομένως, για την αναγνώριση άρσης του εταιρικού πέπλου.¹¹³ Το Δευτεροβάθμιο Δικαστήριο εξετάζοντας πάλι τη σχετική Αγγλική νομολογία διαπίστωσε ότι σε καμία από τις υποθέσεις δεν έγινε δεκτή εξαίρεση από το δόγμα της υπόθεσης Salomon v A Salomon & Co Ltd λόγω φοροαποφυγής.¹¹⁴ Επιπλέον, εξετάστηκαν οι έξι κανόνες, που διατυπώθηκαν στην υπόθεση Smith, Stone and Knight Ltd v. Lord Mayor, οι οποίοι λαμβάνονται υπόψη για τη λήψη της απόφασης αν μπορεί να υπάρξει άρση του εταιρικού πέπλου μεταξύ μητρικής και θυγατρικής εταιρείας.¹¹⁵ Εντούτοις, τελικά, δεν ήταν συμβατά εν λόγω πραγματικά περιστατικά και, επομένως, δεν ήταν εφικτή η άρση του εταιρικού πέπλου στην υπό κρίση υπόθεση.¹¹⁶ Η άρση του εταιρικού πέπλου στο Κυπριακό δίκαιο έλαβε χώρα και σε μεταγενέστερες Κυπριακές υποθέσεις. Στην υπόθεση Ελευθέριος Μαρκίδης v. Ellinas Finance Public Company Ltd, το Ανώτατο Δικαστήριο αναφέρθηκε όχι μόνο στη δυνατότητα άρσης του εταιρικού πέπλου, αλλά και τότε μπορεί να λάβει χώρα αυτό. Ειδικότερα, ανέφερε ότι το Πρωτόδικο Δικαστήριο τόνισε τη ξεχωριστή νομική οντότητα της κάθε εταιρείας και ότι η άρση του εταιρικού πέπλου μπορεί να εφαρμοστεί μόνο στις περιπτώσεις που τίθεται θέμα δημοσίου συμφέροντος ή όπου η εταιρεία ενεργούσε ως αντιπρόσωπος των μετοχών της.¹¹⁷ Περαιτέρω, η άρση του εταιρικού πέπλου αναλύθηκε στα πλαίσια της ΕΣΔΑ, στην υπόθεση Ιωαννίδης Μιχαήλ για την υπό διάλυση εταιρεία Michael N. Ioannides Manufacturing & Trading Ltd v. Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας.¹¹⁸ Στην εν λόγω υπόθεση, εξετάστηκε τότε μπορεί να υπάρξει η άρση του εταιρικού πέπλου στα πλαίσια της

¹¹¹ «The case of Michaelides v. Gavrielides, (1980) 1 C.L.R. 244, a rent control case, left no room for lifting the veil of corporation under any circumstances. We are of the view that notwithstanding what was said in Michaelides case, in a proper case there may be exceptions to the rule in Salomon case». The Bank of Cyprus (Holdings) Ltd v. The Republic of Cyprus, through the Commissioner of Income Tax, (1985) 3 CLR 1883, 1889.

¹¹² Θωμάς Γρ. Παπαδόπουλος, Κυπριακό Εταιρικό Δίκαιο, (Νομική Βιβλιοθήκη, 2023), 155.

¹¹³ Ibid.

¹¹⁴ The Bank of Cyprus (Holdings) Ltd v. The Republic of Cyprus, through the Commissioner of Income Tax, (1985) 3 CLR 1883, 1889.

¹¹⁵ Smith, Stone and Knight Ltd v. Lord Mayor [1939] 4 All E.R.116, The Bank of Cyprus (Holdings) Ltd v. The Republic of Cyprus, through the Commissioner of Income Tax, (1985) 3 CLR 1883, 1889-1890.

¹¹⁶ Ibid.

¹¹⁷ Ελευθέριος Μαρκίδης v. Ellinas Finance Public Company Ltd, ECLI:CY:AD:2017:A161.

¹¹⁸ Ιωαννίδης Μιχαήλ για την υπό διάλυση εταιρεία Michael N. Ioannides Manufacturing & Trading Ltd v. Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας (2013) 1 ΑΑΔ 1500.

ΕΣΔΑ με αναφορά και στη σχετική νομολογία του ΕΔΔΑ. Συγκεκριμένα, σχολιάστηκε η υπόθεση *Agrotexim a.o. v. Greece*, Υπόθεση αρ. 15/1994/462/543, ημερ. 24.10.1995, στην οποία τέθηκε από το ΕΔΔΑ η άρση του εταιρικού πέπλου ή η παραγνώριση της ξεχωριστής νομικής οντότητας της εταιρείας, αναφέροντας ότι η τελευταία δικαιολογείται μόνο σε εξαιρετικές περιστάσεις όπου σαφώς καταδεικνύεται ότι είναι αδύνατον για την εταιρεία να αποταθεί στα Θεσμικά Όργανα της Σύμβασης (ΕΣΔΑ) μέσω των αρμοδίων οργάνων της εταιρείας, όπως προβλέπεται από το Καταστατικό της ή σε περίπτωση εκκαθάρισης, από τους Εκκαθαριστές.¹¹⁹ Στην υπόθεση *Matero Ltd v. Republic*, το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο (Ανώτατο Δικαστήριο) αναφέρθηκε στο δόγμα της χωριστής νομικής προσωπικότητας, όπως υιοθετήθηκε από την υπόθεση *Salomon v A Salomon & Co Ltd*, το οποίο από τότε έχει εφαρμοστεί αυστηρά από τα Δικαστήρια.¹²⁰ Εντούτοις, μόνο σε λίγες περιπτώσεις τα Δικαστήρια δεν έλαβαν υπόψη τη νομική προσωπικότητα της εταιρείας και εστίασαν στο που βρισκόταν ο πραγματικός έλεγχος και η πραγματική ιδιοκτησία της εταιρείας.¹²¹ Οι υποθέσεις αυτές,

¹¹⁹ «Η προϋπόθεση ότι για να νομιμοποιείται ένας μέτοχος να κινήσει νομική διαδικασία εκ μέρους της εταιρείας, θα πρέπει να αποδειχθεί ότι η εταιρεία αδυνατεί η ίδια να πάρει νομικά μέτρα ενώπιον του δικαστηρίου, ικανοποιείται π.χ. όταν η εταιρεία έπαυσε ήδη να υφίσταται ως νομική οντότητα. Στην περίπτωση της ίδιας της *Agrotexim* (ανωτέρω) η εταιρεία βρισκόταν υπό εκκαθάριση, υπήρχαν δύο διαχειριστές, ο ένας από τους οποίους είχε διοριστεί από το (Ελληνικό) Κράτος. Η βλάβη που, κατ' ισχυρισμό, υπέστη η εταιρεία προέρχεται εν μέρει από το Δήμο Αθηναίων και ο ισχυρισμός του μετόχου ήταν ότι ο εκκαθαριστής που διορίστηκε από το Κράτος αδυνατούσε να λάβει δικαστικά μέτρα εναντίον άλλου τμήματος του Κράτους (στην προκείμενη περίπτωση της Τοπικής Διοίκησης). Η θέση αυτή δεν έγινε δεκτή από το ΕΔΔΑ. Δεν υπήρχαν οι εξαιρετικές περιστάσεις που δικαιολογούσαν την άρση του εταιρικού πέπλου. Η κάθε υπόθεση κρίνεται βέβαια με βάση τα δικά της γεγονότα, αλλά, στην περίπτωση εκείνη, δεν υπήρχε ένδειξη ότι οι εκκαθαριστές απέτυχαν να εκτελέσουν τα καθήκοντα τους ικανοποιητικά. Αντίθετα, αυτοί εκτέλούσαν τα καθήκοντα τους προς όφελος της εταιρείας. Επιπρόσθετα το δικαστήριο παρατήρησε ότι οι αιτητές-μέτοχοι δεν είχαν ζητήσει ή λάβει οποιαδήποτε μέτρα για την παύση και αντικατάσταση των εκκαθαριστών για, κατ' ισχυρισμό, πλημμελή εκτέλεση των καθηκόντων τους. Άλλο παράγοντα που έλαβε υπόψη του το δικαστήριο ήταν και ο βαθμός ιδιοκτησίας των αιτητών-μετόχων. Αν οι αιτητές-μέτοχοι έχουν μεγάλο ποσοστό ιδιοκτησίας μετοχών στην εταιρεία, αυτό τους δίνει, ευκολότερα, το δικαίωμα να θεωρηθούν «θύματα παραβίασης» (Δείτε σχετικά και την υπόθεση *Pine Valley Developments Ltd a.o. v. Ireland*, Απόφαση 29.11.1991, Series A). Άλλη σημαντική απόφαση του ΕΔΔΑ είναι η υπόθεση *G.J. v. Luxembourg*, App. no. 21156/93, ημερ. 26.10.2000. Στην υπόθεση εκείνη επιβεβαιώθηκε η αρχή της *Agrotexim* (ανωτέρω), αλλά το δικαστήριο ενέκρινε την άρση του εταιρικού πέπλου παρέχοντας δικαίωμα σε μέτοχο, ιδιοκτήτη του 90% των μετοχών εταιρείας που βρισκόταν υπό εκκαθάριση, να εγείρει αγωγή, εκ μέρους της εταιρείας, αναφορικά με τη διάρκεια των δικαστικών διαδικασιών. Στα γεγονότα της υπόθεσης περιλαμβάνονται και τα εξής: Η εταιρεία βρισκόταν υπό εκούσια εκκαθάριση από το 1986, και το 1987 κηρύχθηκε σε πτώχευση (was declared bankrupt). Το παράπονο του αιτητή ήταν εναντίον των εκκαθαριστών, δηλαδή του Επίσημου Παραλήπτη και του Εμποροδικείου το οποίο κήρυξε την εταιρεία σε πτώχευση. Υπό αυτές τις περιστάσεις το ΕΔΔΑ θεώρησε ότι ήταν αδύνατο για την εταιρεία, ως νομική οντότητα, να εγείρει την αγωγή. Επιπρόσθετα το δικαστήριο σημείωσε ότι ο αιτητής κατείχε μεγάλο μέρος του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρείας ανερχόμενο στο 90%. Θεωρήθηκε ότι ο αιτητής διεξήγαγε την επιχείρησή του, μέσω της εταιρείας, και επομένως ότι είχε άμεσο προσωπικό συμφέρον αναφορικά με το αντικείμενο του παραπόνου. Κατά συνέπεια αναγνωρίστηκε στον αιτητή η ιδιότητα του θύματος της κατ' ισχυρισμό παραβίασης προνοιών της ΕΣΔΑ, η οποία επηρέαζε τα δικαιώματα της εταιρείας. Εν κατακλείδι το ΕΔΔΑ είπε ότι η διαδικασία εκκαθάρισης περιλάμβανε και ζήτημα καθορισμού αστικού δικαιώματος (civil right) σύμφωνα με την έννοια του Άρθρου 6(1) της ΕΣΔΑ». Ιωαννίδης Μιχαήλ για την υπό διάλυση εταιρεία *Michael N. Ioannides Manufacturing & Trading Ltd v. Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας* (2013) 1 ΑΑΔ 1500.

¹²⁰ *Matero Ltd v. Republic* (1986) 3 CLR 1574, 1590-1591.

¹²¹ *Ibid.*

ως επί το πλείστον αφορούσαν περιπτώσεις, στις οποίες τα Δικαστήρια ακολούθησαν είτε την αρχή της προστασίας της δημόσιας τάξης είτε την αρχή ότι οι μηχανισμοί, που χρησιμοποιούνται για τη διάπραξη απάτης ή αποφυγής υποχρεώσεων, θα αντιμετωπίζονται ως άκυροι ή ως τεκμήριο σχέσης αντιπροσώπευσης ή εμπιστεύματος.¹²² Εν συνεχεία, το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, στην υπόθεση *Matero Ltd v. Republic*, αναφέρθηκε στη δυνατότητα της νομοθεσίας να άρει το εταιρικό πέπλο.¹²³ Παραπέμποντας στην Αγγλική βιβλιογραφία και ειδικότερα, στο βιβλίο *Pennigton's Company Law, Fourth Edition*, αναλύθηκε η άρση του εταιρικού πέπλου βάσει φορολογικών διατάξεων, διατυπώνοντας ότι, το κράτος δεν επιτρέπει μηχανισμούς αποφυγής φορολογίας, η επιτυχία των οποίων έγκειται από τη χρήση του δόγματος της χωριστής νομικής προσωπικότητας και συχνά η φορολογική νομοθεσία επιβάλλει βαρύτερους φόρους σε φορολογούμενους, που χρησιμοποίησαν το νομικό πρόσωπο εταιρείας στο εγχείρημα τους να μειώσουν τη φορολογική επιβάρυνση τους.¹²⁴ Επίσης, στην υπόθεση *Matero Ltd v. Republic*, αναφέρθηκε και Αγγλική νομολογία ως προς την άρση του εταιρικού πέπλου.¹²⁵ Σε ορισμένες υποθέσεις, το Δικαστήριο προέβει σε παραμερισμό της νομικής προσωπικότητας μιας εταιρείας, ένεκα του ότι η εταιρεία συστάθηκε ή χρησιμοποιήθηκε για να καταστήσει ευκολότερη την αποφυγή νόμιμων υποχρεώσεων.¹²⁶ Στην Αγγλική υπόθεση *Gilford Motor Co. Ltd v. Horne*, υφίστατο μια τέτοια περίπτωση, όπου μια εταιρεία συστάθηκε από τον εναγόμενο για να διεξάγει μια ανταγωνιστική δραστηριότητα και ο εναγόμενος υποχρεούταν με βάση ενός όρου της σύμβασης εργοδότησης του να μην επιχειρήσει να προσελκύσει για λογαριασμό του τη πελατεία του ενάγοντος ή να μην τον ανταγωνιστεί επιχειρηματικά για ένα ορισμένο χρονικό διάστημα μετά την αποχώρηση του ως εργαζόμενος του ενάγοντος.¹²⁷ Το Αγγλικό Δικαστήριο κατέληξε ότι η σύσταση της εταιρείας αποτελούσε απλώς «ένα μανδύα ή ένα εικονικό νομικό πρόσωπο» για να παράσχει τη δυνατότητα στον εναγόμενο να αγνοήσει τον όρο μη ανταγωνισμού που προέβλεπε η σύμβαση εργοδότησης του με τον ενάγοντα.¹²⁸ Επιπρόσθετα, στην Αγγλική υπόθεση *Jones v. Lipman*, υπήρξε άρση του εταιρικού πέπλου.¹²⁹ Εν προκειμένω, ένας πωλητής ακινήτου προσπαθώντας να αποφύγει την υποχρέωση του, που προέκυψε από μια συγκεκριμένη σύμβαση πώλησης ακινήτου,

¹²² Θωμάς Γρ. Παπαδόπουλος, *Κυπριακό Εταιρικό Δίκαιο*, (Νομική Βιβλιοθήκη, 2023), 157.

¹²³ *Ibid.*

¹²⁴ *Matero Ltd v. Republic* (1986) 3 CLR 1574, 1591.

¹²⁵ Θωμάς Γρ. Παπαδόπουλος, *Κυπριακό Εταιρικό Δίκαιο*, (Νομική Βιβλιοθήκη, 2023), 158.

¹²⁶ *Ibid.*

¹²⁷ *Ibid.*

¹²⁸ *Gilford Motor Co. Ltd v. Horne* [1933] Ch. 935, [1933] All E.R. Rep. 109. *Matero Ltd v. Republic* (1986) 3 CLR 1574, 1592.

¹²⁹ *Jones v. Lipman* [1962] 1 All E.R. 442. *Matero Ltd v. Republic* (1986) 3 CLR 1574, 1592.

μετέφερε το ακίνητο σε μια εταιρεία, στην οποία συμμετείχε για τον σκοπό αυτό. Ειδικότερα, ο πωλητής και ένας αντιπρόσωπος του ήλεγχαν το σύνολο των μετοχών της εταιρείας αυτής και ήταν και οι σύμβουλοι της.¹³⁰ Επίσης, το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο απασχόλησε, στην υπόθεση *Matero Ltd v. Republic*, η δυνατότητα κατηγοριοποίησης των περιπτώσεων άρσης του εταιρικούπέπλου και η δυνατότητα εξαγωγής γενικών αρχών για τις περιπτώσεις που μπορεί να αρθεί το εταιρικόπέπλο.¹³¹ Το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, αναφορικά με τη κατηγοριοποίηση των περιπτώσεων άρσης του εταιρικούπέπλου, παρέπεμψε στην Αγγλική βιβλιογραφία επί του θέματος, «Gower in Principle of Modern Company Law, Fourth Edition under Chapter 6 pp. 112-138», η οποία προβλέπει τη διάκριση μεταξύ νομοθετικών και νομολογιακών εξαιρέσεων στο δόγμα της χωριστής νομικής προσωπικότητας.¹³² Εντούτοις, το βιβλίο αυτό αναφέρει ότι θα ήταν μάταιο να εξαχθούν συγκεκριμένες και σαφείς αρχές επί του θέματος αυτού¹³³ καθότι δεν είναι δυνατόν να παρουσιαστεί σε μια λογική μορφή μια εξέλιξη, που ήταν στη πραγματικότητα τυχαία και παράλογη.¹³⁴ Τα Δικαστήρια και οι δικηγόροι δεν κατόρθωσαν να καθορίσουν τη διασύνδεση μεταξύ των διαφόρων περιστάσεων, στις οποίες ανακύπτει το πρόβλημα, με αποτέλεσμα οι σχετικές δικαστικές αποφάσεις, που λαμβάνονται σε ένα πλαίσιο, να μην παραπέμπονται από δικαστικές αποφάσεις σε άλλο πλαίσιο. Ωστόσο, δεν έχει σημειωθεί μεγάλη πρόοδος στην παραγωγή αρχών ή μιας συνεπούς πολιτικής.¹³⁵ Το μόνο που μπορεί να ειπωθεί είναι ότι η πολιτική των Δικαστηρίων είναι να αίρουν το εταιρικόπέπλο όταν αντιλαμβάνονται ότι το απαιτεί η δικαιοσύνη και δεν περιορίζονται από αντίθετη δεσμευτική αυθεντία.¹³⁶ Ως εκ τούτου, εξάγεται το συμπέρασμα ότι το Δικαστήριο αποφασίζει για το πότε θα άρει το εταιρικόπέπλο με βάση τι θεωρεί δίκαιο σύμφωνα με τα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης και όχι με βάση εφαρμογή νομικών κανόνων, αρχών ή νομολογιακού προηγούμενου.¹³⁷

¹³⁰ Ibid.

¹³¹ Ibid.

¹³² Θωμάς Γρ. Παπαδόπουλος, *Κυπριακό Εταιρικό Δίκαιο*, (Νομική Βιβλιοθήκη, 2023), 158.

¹³³ Ibid.

¹³⁴ «It is not possible to go in attempting to present in a rational form a development which has been essentially haphazard and irrational. Until very recently the Courts and the legal profession have failed to set the interconnection between the various situations in which the problem arises, with the result relevant decisions taken in one context have not been cited in litigation in another context. That, at least, is better now. But we have not made much progress in producing principles or a consistent policy. The most that can be said is that the Courts' policy is to lift the veil if they think that justice demands it and they are not constrained by contrary binding authority. The results in individual cases may be commendable, but it smacks of palm-tree justice rather than the application of legal rules». LCB Gower, *Principles of Modern Company Law* (4η έκδοση, Stevens & Sons Ltd, 1979) 112-138, 138. *Matero Ltd v. Republic* (1986) 3 CLR 1574, 1593.

¹³⁵ Ibid.

¹³⁶ Ibid.

¹³⁷ *Matero Ltd v. Republic* (1986) 3 CLR 1574, 1593.

Αναφορικά με την ευθύνη των μητρικών εταιρειών σε σχέση με τις δραστηριότητες των θυγατρικών τους δεν αποτελεί, από μόνη της, διακριτή κατηγορία ευθύνης του Κοινοδικαίου, λόγω αμέλειας και το εάν προκύπτει καθήκον επιμέλειας εξαρτάται από την έκταση και τον τρόπο με τον οποίο η μητρική επωφελήθηκε της ευκαιρίας να αναλάβει, να εποπτεύει ή να συμβουλεύει τη διαχείριση των σχετικών εργασιών της θυγατρικής.¹³⁸ Δεν είναι ζήτημα ελέγχου, αλλά ο βαθμός στον οποίο η μητρική πράγματι, ανέλαβε ή μοιράστηκε με τη θυγατρική τη διαχείριση της σχετικής δραστηριότητας, η οποία μπορεί να αποδειχθεί ή όχι από τη μητρική που ελέγχει τη θυγατρική.¹³⁹

3.2. Η ΑΡΣΗ ΤΟΥ ΕΤΑΙΡΙΚΟΥ ΠΕΠΛΟΥ ΣΤΟ ΚΥΠΡΙΑΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

3.2.1. ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΑΡΣΗΣ ΤΟΥ ΕΤΑΙΡΙΚΟΥ ΠΕΠΛΟΥ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΙΣ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

I. ΤΑ ΜΕΛΗ ΕΥΘΥΝΟΝΤΑΙ ΕΙΣ ΟΛΟΚΛΗΡΟΝ ΓΙΑ ΧΡΕΗ ΟΤΑΝ ΟΙ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΣΥΝΕΧΙΖΟΝΤΑΙ ΜΕ ΛΙΓΟΤΕΡΑ ΑΠΟ ΕΠΤΑ ΜΕΛΗ

Το άρθρο 32 το οποίο στηρίζεται στο άρθρο 31 του Αγγλικού Companies Act 1948 αναφορικά με την ευθύνη των μελών δημόσιας εταιρείας για τα εταιρικά χρέη, αναφέρει ότι «Μέλη είναι χωριστά υπεύθυνα για χρέη όταν οι εργασίες διεξάγονται με λιγότερα από επτά μέλη». Η δικαιολογητική βάση της εν λόγω διάταξης είναι η προστασία του δημόσιου συμφέροντος.¹⁴⁰ Επίσης, η προσωπική ευθύνη των μελών υπάρχει όταν τα μέλη παρέμειναν σε δημόσια εταιρεία με αριθμό μελών λιγότερο από επτά για διάρκεια μεγαλύτερη των έξι μηνών.¹⁴¹ Ωστόσο, η προσωπική αυτή ευθύνη δεν υπάρχει όταν πρώην μέλη της εταιρείας, αποχώρησαν από την εταιρεία και λόγω της αποχώρησης τους αυτής ο αριθμός των μελών της εταιρείας μειώθηκε σε κάτω από επτά.¹⁴² Επιπλέον, το μέλος της εταιρείας που φέρει προσωπική ευθύνη, πρέπει να γνωρίζει ότι αυτή η δημόσια εταιρεία διεξάγει εργασίες με

¹³⁸ Janice Dean, Halsbury's Laws of England, Companies (Volume 14 (2023), paras 1-467, Volume 14A (2023), paras 468-919, Volume 15 (2023), paras 920-1445, Volume 15A (2023), paras 1446-1924), 121.

¹³⁹ Ibid.

¹⁴⁰ Ibid.

¹⁴¹ Θωμάς Γρ. Παπαδόπουλος, Κυπριακό Εταιρικό Δίκαιο, (Νομική Βιβλιοθήκη, 2023), 228.

¹⁴² Ibid.

λιγότερα από επτά μέλη.¹⁴³ Εντούτοις, η γνώση αυτή δεν είναι εύκολο να αποδειχθεί, ειδικά αν το μέλος δεν είναι αξιωματούχος της εταιρείας και δεν παρακολουθεί στενά τις εξελίξεις αναφορικά με τη δομή, τη διοίκηση και τη διεξαγωγή εργασιών της εταιρείας.¹⁴⁴ Περαιτέρω, η προσωπική ευθύνη του μέλους για τα χρέη της εταιρείας αρχίζει μετά τη λήξη της περιόδου των έξι μηνών και εκτείνεται στα χρέη που προέκυψαν τόσο εντός της περιόδου των έξι μηνών όσο και μετά από αυτή.¹⁴⁵

II. ΔΟΛΙΟ ΕΜΠΟΡΙΟ

Το άρθρο 311 το οποίο στηρίζεται στο άρθρο 332 του Αγγλικού Companies Act 1948 προβλέπει την ευθύνη για δόλιο εμπόριο. Πρακτικά, μόνο οι σύμβουλοι μιας αφερέγγυας εταιρείας υπό εκκαθάριση είναι ευάλωτοι στο να έχουν προσωπική ευθύνη στο πλαίσιο του άρθρου 311, εφόσον αυτοί λαμβάνουν την απόφαση τότε η υπό εκκαθάριση εταιρεία θα πρέπει να σταματήσει να διεξάγει εργασίες ή αν θα εξακολουθήσει να διεξάγει εργασίες και να συμμετέχει σε συγκεκριμένες συναλλαγές, καθώς και τότε η υπό εκκαθάριση εταιρεία θα πρέπει να αποφύγει τη δημιουργία χρεών, τα οποία δεν θα είναι σε θέση τελικά να αποπληρώσει.¹⁴⁶

III. ΑΛΛΕΣ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ

Το άρθρο 103(2) και (5) προβλέπει την άρση του εταιρικού πέπλου όταν υπάρχουν παραλείψεις και δεν γίνεται ορθά η δημοσίευση ονόματος από εταιρεία και η αναγραφή διάφορων στοιχείων της εταιρείας σε εμπορικά έγγραφα, αφού για τα σχετικά πρόστιμα ευθύνεται και η εταιρεία και κάθε αξιωματούχος της που φέρει ευθύνη για τις παραλείψεις αυτές.¹⁴⁷

Ακόμη μία περίπτωση άρσης του εταιρικού πέπλου επιβάλλεται και από το άρθρο 103(4). Όπως προκύπτει από το άρθρο 103(4), εάν δεν τηρηθούν συγκεκριμένες υποχρεώσεις αναφορικά με την ορθή δήλωση του ονόματος της εταιρείας, ο αξιωματούχος της εταιρείας υπόκειται σε καταβολή

¹⁴³ Ibid.

¹⁴⁴ Ibid.

¹⁴⁵ Ibid.

¹⁴⁶ Θωμάς Γρ. Παπαδόπουλος, Κυπριακό Εταιρικό Δίκαιο, (Νομική Βιβλιοθήκη, 2023), 230.

¹⁴⁷ Ibid.

προστίμου, αλλά και σε ευθύνη έναντι του κατόχου της συναλλαγματικής, γραμματίου σε διαταγή, επιταγής ή εντολής για χρήματα ή αγαθά.¹⁴⁸

Επιπλέον, το άρθρο 104(3)(α) προνοεί ότι «Εταιρεία δεν δικαιούται να προβεί σε έναρξη εργασιών, ούτε να αναλάβει δάνεια ή συναφείς υποχρεώσεις, αν δεν εφοδιασθεί προηγουμένως από τον Έφορο με πιστοποιητικό,[...]» και το άρθρο 104(6) προβλέπει ότι: «Αν οποιαδήποτε εταιρεία προχωρήσει στην έναρξη εργασιών ή ασκήσει τις εξουσίες για δανεισμό κατά παράβαση του άρθρου αυτού, κάθε πρόσωπο που είναι υπεύθυνο για την παράβαση, χωρίς επηρεασμό οποιασδήποτε άλλης ευθύνης, υπόκειται σε πρόστιμο που δεν υπερβαίνει τις διακόσιες πενήντα λίρες για κάθε ημέρα κατά τη διάρκεια της οποίας συνεχίζεται η παράβαση».¹⁴⁹

Μία άλλη περίπτωση νομοθετικής άρσης του εταιρικού πέπλου αποτελεί το άρθρο 142(1)(β). Το εν λόγω άρθρο αφορά τις ετήσιες και ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις και ορίζει: «Κάθε εταιρεία, η οποία έχει θυγατρικές, ενοποιεί τις οικονομικές καταστάσεις της με τις καταστάσεις των θυγατρικών της ως ορίζεται στα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης, οι δε κατά τον τρόπο αυτό ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις παρουσιάζονται ενώπιον της μητρικής εταιρείας σε γενική συνέλευση».¹⁵⁰ Η διάταξη αυτή αφορά την άρση του εταιρικού πέπλου όταν μητρική εταιρεία έχει άλλες θυγατρικές εταιρείες, οι οποίες όλες μαζί σχηματίζουν έναν όμιλο εταιρειών.¹⁵¹

Περαιτέρω, νομοθετική άρση του εταιρικού πέπλου επέρχεται και με το άρθρο 194, το οποίο αφορά την περίπτωση των συμβούλων με απεριόριστη ευθύνη ενώ, το άρθρο 195 αναφέρεται στο ειδικό ψήφισμα εταιρείας που κάνει την ευθύνη συμβούλων απεριόριστη.¹⁵²

Επίσης, το άρθρο 33 του περί Φορολογίας του Εισοδήματος Νόμου του 2002 (118(I)/2002) μπορεί να οδηγήσει σε άρση του εταιρικού πέπλου.¹⁵³

3.2.2. Η ΑΡΣΗ ΤΟΥ ΕΤΑΙΡΙΚΟΥ ΠΕΠΛΟΥ ΣΤΗ ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ

¹⁴⁸ Ibid.

¹⁴⁹ Ibid.

¹⁵⁰ Ibid.

¹⁵¹ Ibid.

¹⁵² Ibid.

¹⁵³ Ibid.

Τα Κυπριακά Δικαστήρια είναι εξοικειωμένα με το δόγμα της άρσης του εταιρικού πέπλου, αφού έπρεπε να εξετάσουν την εφαρμογή του σε πολλές περιπτώσεις.¹⁵⁴ Παρόλο που η αρχή αναγνωρίστηκε από τα Κυπριακά Δικαστήρια πολύ νωρίτερα απ' ό,τι έχει εφαρμοστεί, τα Δικαστήρια είπαν ότι μπορεί να εφαρμοστεί με ασφάλεια η αρχή της άρσης του εταιρικού πέπλου εάν γίνεται κατάχρηση της χωριστής νομικής προσωπικότητας μιας εταιρείας με σκοπό τη τέλεση κάποιας αδικοπραξίας.¹⁵⁵ Τα Κυπριακά Δικαστήρια, σε ορισμένες περιπτώσεις δέχθηκαν την εφαρμογή της άρσης του εταιρικού πέπλου ενώ σε άλλες όχι. Επιπλέον, παρέπεμψαν σε Αγγλικές υποθέσεις αναφορικά με την άρση του εταιρικού πέπλου.¹⁵⁶ Οι Αγγλικές και λοιπές Κοινοδικαιικές υποθέσεις αναφορικά με την άρση του εταιρικού πέπλου αποτέλεσαν αυθεντίες για τα Κυπριακά Δικαστήρια ως προς την αιτιολόγηση των αποφάσεων τους.¹⁵⁷ Ωστόσο, τα Κυπριακά Δικαστήρια προς το παρόν στάδιο δεν παρέπεμψαν στις πρόσφατες νομολογιακές εξελίξεις και στις νέες κατευθύνσεις του Αγγλικού δικαίου αναφορικά με την άρση του εταιρικού πέπλου.¹⁵⁸

3.2.2.1. ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΠΟΥ ΔΕΝ ΕΓΙΝΕ ΔΕΚΤΗ Η ΑΡΣΗ ΤΟΥ ΕΤΑΙΡΙΚΟΥ ΠΕΠΛΟΥ

Σε πολλές περιπτώσεις τα Κυπριακά Δικαστήρια δεν δέχθηκαν την άρση του εταιρικού πέπλου. Μεταξύ άλλων, δεν δέχθηκαν την άρση του εταιρικού πέπλου στις περιπτώσεις που υφίσταται επιρροή από τον Περί Ενοικιοστασίου Νόμο.¹⁵⁹ Στην υπόθεση Κυριάκος Γαλίδης και άλλοι v. Zako Estates Limited, το Ανώτατο Δικαστήριο κάνοντας μνεία στην υπόθεση Michaelides v. Gavrielides, κατέληξε ότι δεν μπορεί μετακινηθεί το εταιρικό πέπλο στις περιπτώσεις που επηρεάζονται από τον Περί Ενοικιοστασίου Νόμο.¹⁶⁰ Στην υπόθεση Michaelides v. Gavrielides (1980) 1 C.L.R. 244 αποφασίστηκε πόσο μεγάλος είναι ο έλεγχος μιας εταιρείας από τους μετόχους, εφόσον η εταιρεία

¹⁵⁴ Andreas Michaelides, Expert Opinion of Andreas Michaelides, (WL 11253018 (D.D.C.) (Expert Report and Affidavit)United States District Court, District of Columbia, 2015), 28 U.S.C. § 1746.

¹⁵⁵ Ibid.

¹⁵⁶ Θωμάς Γρ. Παπαδόπουλος, Κυπριακό Εταιρικό Δίκαιο, (Νομική Βιβλιοθήκη, 2023), 204.

¹⁵⁷ Ibid.

¹⁵⁸ C. N. Papacleonoulou, ““Lifting” or “piercing” the corporate veil in Cyprus: a doctrine under challenge - an analysis of English and Cyprus case law” [2016] ICCLR 129.

¹⁵⁹ Θωμάς Γρ. Παπαδόπουλος, Κυπριακό Εταιρικό Δίκαιο, (Νομική Βιβλιοθήκη, 2023), 204.

¹⁶⁰ Κυριάκος Γαλίδης και άλλοι v. Zako Estates Limited (1989) 1E AAD 490.

παραμένει ξεχωριστή οντότητα κατά το νόμο και η υπόσταση των δυο δε συνταυτίζεται για τους σκοπούς της νομοθεσίας για τον έλεγχο των ενοικιάσεων.¹⁶¹

Επιπλέον, τα Κυπριακά Δικαστήρια εξέτασαν τη δυνατότητα άρσης του εταιρικούπέπλου σε φορολογικές υποθέσεις.¹⁶² Στην υπόθεση Γεωργίου Ανδρέας ν. Δημοκρατίας, απασχόλησε το Ανώτατο Δικαστήριο, το ζήτημα αν η ακίνητη ιδιοκτησία, που ανήκε σε θυγατρική εταιρεία, δύνατο μέσω της άρσης του εταιρικούπέπλου να θεωρηθεί ότι ανήκει στη μητρική εταιρεία για σκοπούς φορολόγησης της μητρικής εταιρείας.¹⁶³ Το Ανώτατο Δικαστήριο στη προκειμένη περίπτωση, ανέφερε ότι η δυνατότητα άρσης του εταιρικούπέπλου εξαρτάται, ως πραγματικό ζήτημα, από τα περιστατικά έκαστης υπόθεσης.¹⁶⁴ Η αναγνωρισθείσα δυνατότητα άρσης του εταιρικούπέπλου προς παρεμπόδιση της φοροδιαφυγής, δεν καταλήγει στο συμπέρασμα πως επιτρέπεται η παράκαμψη της αυτοτέλειας μιας εταιρείας ώστε να οδηγεί σε είσπραξη φόρου.¹⁶⁵ Είναι απαραίτητο να καταδεικνύεται τέτοια σχέση των δυο οντοτήτων ώστε στην συγκεκριμένη περίπτωση, να δικαιολογείται η αγνόηση της μιας ως ουσιαστικά ταυτισμένης προς την άλλη.¹⁶⁶ Συνεπώς, σταθερό κριτήριο αποφασιστικής σημασίας σε κάθε περίπτωση δεν υπάρχει.¹⁶⁷

Επιπλέον, στην υπόθεση Γεώργιος Χρίστου Ρούσος ν. Κυπριακής Δημοκρατίας μέσω Διευθυντή Τμήματος Εσωτερικών Προσόδων, αναφέρθηκε το δόγμα της χωριστής νομικής προσωπικότητας, που υιοθετήθηκε από την υπόθεση Salomon ν A Salomon & Co Ltd και επαλυθεύθηκε ότι δεν είναι επιτρεπτή η άρση του εταιρικούπέπλου για σκοπούς αποφυγής φορολογίας.¹⁶⁸ Περαιτέρω, επισημάνθηκε η απουσία νομολογιακού προηγούμενου εξαίρεσης από το εν λόγω δόγμα για αποφυγή φορολογίας.¹⁶⁹ Συγκεκριμένα, αναφέρθηκε ότι οι μετοχές της εταιρείας ανήκουν στους μετόχους και όχι η περιουσία της και η δωρεά προς την εταιρεία δεν αποτελεί, κατά το νόμο, δωρεά στους μετόχους και η εξομοίωση που επιχειρήθηκε ισοδυναμεί με πρόσκληση για άρση του εταιρικούπέπλου προς υπερφαλάγγιση της χωριστής νομικής προσωπικότητας της G. Roussos Trading Co Ltd.¹⁷⁰ Εν

¹⁶¹ Ibid.

¹⁶² Θωμάς Γρ. Παπαδόπουλος, Κυπριακό Εταιρικό Δίκαιο, (Νομική Βιβλιοθήκη, 2023), 204.

¹⁶³ Γεωργίου Ανδρέας ν. Δημοκρατίας (1994) 4 ΑΑΔ 770.

¹⁶⁴ Θωμάς Γρ. Παπαδόπουλος, Κυπριακό Εταιρικό Δίκαιο, (Νομική Βιβλιοθήκη, 2023), 204.

¹⁶⁵ Ibid.

¹⁶⁶ Ibid.

¹⁶⁷ Ibid.

¹⁶⁸ Γεώργιος Χρίστου Ρούσος ν. Κυπριακής Δημοκρατίας μέσω Διευθυντή Τμήματος Εσωτερικών Προσόδων (1996) 3 ΑΑΔ, 517.

¹⁶⁹ Ibid.

¹⁷⁰ Ibid.

προκειμένω, αυτός ήταν και ο ισχυρισμός του εφεσείοντα.¹⁷¹ Επιπλέον, ισχυρίστηκε ότι ο ίδιος ο νομοθέτης, όταν, στο πλαίσιο της ρύθμισης που προνοεί την απαλλαγή από τη φορολογία δωρεών σε μέλη της οικογένειας του διαθέτη περιλαμβάνει και τις δωρεές σε εταιρείες υπό την αναφερθείσα προϋπόθεση, στην ουσία αίρει το εταιρικό πέπλο εκείνων των εταιρειών.¹⁷² Στην προκειμένη περίπτωση, ο Νόμος προνοούσε σαφώς την προϋπόθεση για την απαλλαγή που πρόβλεψε και η αποδοχή της εισήγησης του εφεσείοντα θα επαγόταν ουσιαστικά ανεπίτρεπτη αντικατάσταση της νομοθετικής πρόνοιας με άλλη, διαφορετικού περιεχομένου.¹⁷³

Στα πλαίσια της υπόθεσης Ταμείου Πλεονάζοντος Προσωπικού v. Παναγιώτας Ονησιφόρου, το Ανώτατο Δικαστήριο ήλεγξε εάν υφίσταται δυνατότητα άρσης του εταιρικού πέπλου όταν μεταφέρεται ένας υπάλληλος μιας εταιρείας σε άλλη εταιρεία, που είχε τους ίδιους μετόχους και τους ίδιους συμβούλους με την πρώτη εταιρεία, ώστε να απαντήσει το ερώτημα αν η εργοδότηση από την πρώτη εταιρεία θεωρείται ότι έχει διακοπεί.¹⁷⁴ Το Ανώτατο Δικαστήριο αποφάσισε ότι, στην περίπτωση αυτή, δεν μπορεί να υπάρξει άρση του εταιρικού πέπλου, ώστε να θεωρηθεί ότι

¹⁷¹ Ibid.

¹⁷² Ibid.

¹⁷³ Γεώργιος Χρίστου Ρούσος v. Κυπριακής Δημοκρατίας μέσω Διευθυντή Τμήματος Εσωτερικών Προσόδων (1996) 3 ΑΑΔ 517, 520-521. Αξίζει να παρατεθεί και το σχετικό απόσπασμα της πρωτοβάθμιας απόφασης (υπόθεση Ρούσος v. Δημοκρατίας) κατά της οποίας ασκήθηκε έφεση, η οποία απορρίφθηκε από τη δευτεροβάθμια απόφαση (υπόθεση Γεώργιος Χρίστου Ρούσος v. Κυπριακής Δημοκρατίας μέσω Διευθυντή Τμήματος Εσωτερικών Προσόδων): «Απομένει η θεώρηση του ζητήματος από τη σκοπιά άρσης του εταιρικού πέπλου. Από τη μελέτη της νομολογίας προκύπτει με καθαρότητα πως δεν υπάρχει περίπτωση που έγινε χρήση της θεωρίας αυτής για να δικαιολογηθεί η αποφυγή πληρωμής φόρου. Μόνο για να αποτραπεί η κατίσχυση της παρανομίας ή η καταδολίευση του δημοσίου, και τούτο υπό αυστηρές προϋποθέσεις, υπάρχει δυνατότητα απόκλισης από την αρχή της Salomon v. Salomon & Co (1817) A.C. 22, που καθιέρωσε την αυτοτέλεια και ανεξάρτητη υπόσταση της εταιρείας περιορισμένης ευθύνης από τα πρόσωπα που τη συγκροτούν. Είναι αξιοσημείωτο το παρακάτω απόσπασμα από την απόφαση Bank of Cyprus (Holdings) v. Republic (1985) 3 A.A.Δ. 1883, 1889. Δίδει πλήρη απάντηση σε ό,τι μας απασχολεί. “We went through the English case law on the subject, including Littlewoods Mail Order Stores v. I.R.C. (1969) 1 W.L.R. 1241 (C.A.); D.H.N Food Distributors Ltd v. Borough of tower Hamlets, (1976) 3 Γεώργιος Χρίστου Ρούσος v. Κυπριακής Δημοκρατίας μέσω Διευθυντή Τμήματος Εσωτερικών Προσόδων (1996) 3 ΑΑΔ 517, 520-521. Αξίζει να παρατεθεί και το σχετικό απόσπασμα της πρωτοβάθμιας απόφασης (υπόθεση Ρούσος v. Δημοκρατίας) κατά της οποίας ασκήθηκε έφεση, η οποία απορρίφθηκε από τη δευτεροβάθμια απόφαση (υπόθεση Γεώργιος Χρίστου Ρούσος v. Κυπριακής Δημοκρατίας μέσω Διευθυντή Τμήματος Εσωτερικών Προσόδων): «Απομένει η θεώρηση του ζητήματος από τη σκοπιά άρσης του εταιρικού πέπλου. Από τη μελέτη της νομολογίας προκύπτει με καθαρότητα πως δεν υπάρχει περίπτωση που έγινε χρήση της θεωρίας αυτής για να δικαιολογηθεί η αποφυγή πληρωμής φόρου. Μόνο για να αποτραπεί η κατίσχυση της παρανομίας ή η καταδολίευση του δημοσίου, και τούτο υπό αυστηρές προϋποθέσεις, υπάρχει δυνατότητα απόκλισης από την αρχή της Salomon v. Salomon & Co (1817) A.C. 22, που καθιέρωσε την αυτοτέλεια και ανεξάρτητη υπόσταση της εταιρείας περιορισμένης ευθύνης από τα πρόσωπα που τη συγκροτούν. Είναι αξιοσημείωτο το παρακάτω απόσπασμα από την απόφαση Bank of Cyprus (Holdings) v. Republic (1985) 3 A.A.Δ. 1883, 1889. Δίδει πλήρη απάντηση σε ό,τι μας απασχολεί. “We went through the English case law on the subject, including Littlewoods Mail Order Stores v. I.R.C. (1969) 1 W.L.R. 1241 (C.A.); D.H.N Food Distributors Ltd v. Borough of tower Hamlets, (1976) 3.

¹⁷⁴ Ταμείου Πλεονάζοντος Προσωπικού v. Παναγιώτας Ονησιφόρου (1989) 1Ε ΑΑΔ 504, ECLI:CY:EDLAR:2018:B7.

συνεχίστηκε η εργοδότηση από την πρώτη εταιρεία παραπέμποντας σε σχετικά συγγράμματα και δικαστικές αποφάσεις.¹⁷⁵

Εκάστοτε προκύπτουν δικονομικά ή διάφορα άλλα ζητήματα κατά την εξέταση της δυνατότητας άρσης του εταιρικού πέπλου από το Κυπριακό Δικαστήριο, τα οποία εν τέλει δεν επέτρεπαν την εξέταση της. Σχετικές είναι οι υποθέσεις *Prousi v. Redundant Employees Fund*¹⁷⁶ και *Camrex v. Freewind Shipping Co.*,¹⁷⁷ όπου η άρση του εταιρικού πέπλου δεν εξετάστηκε για δικονομικούς λόγους. Επίσης, στην υπόθεση *Γ. Ματσούκης Πετρελαιοειδή Λτδ v. Δημοκρατίας*, το Ανώτατο Δικαστήριο δεν εξέτασε τη δυνατότητα άρσης του εταιρικού πέπλου εξαιτίας ενός λόγου που αφορούσε την άσκηση του αναθεωρητικού ελέγχου.¹⁷⁸ Στην υπόθεση *Lanitis Bros. Limited (No. 2) v. Central Bank of Cyprus*, δεν έγινε δεκτή η άρση του εταιρικού πέπλου με βάση το άρθρο 32(3) του περί Ελέγχου Συναλλάγματος Νόμου (Κεφ. 199).¹⁷⁹ Συγκεκριμένα, η μητρική εταιρεία που ήταν εγκατεστημένη εκτός Κύπρου είχε υπό τον έλεγχο της την εταιρεία που ήταν εγκατεστημένη στη Κύπρο και ο αιτήτης προέβαλλε ότι, για τους σκοπούς του άρθρου 32(3) του περί Ελέγχου Συναλλάγματος Νόμου, θα πρέπει να πραγματοποιηθεί αναζήτηση πέρα από το μητρώο μετόχων της εταιρείας που ήταν εγκατεστημένη στην Κύπρο, ώστε να εντοπιστούν τα πρόσωπα που είχαν τον τελικό έλεγχο επί της μητρικής εταιρείας που ήταν εγκατεστημένη εκτός Κύπρου.¹⁸⁰ Κατ' αυτό τον τρόπο ο αιτητής ζητούσε την άρση του εταιρικού πέπλου της μητρικής εταιρείας που ήταν εγκατεστημένη εκτός Κύπρου.¹⁸¹ Συνεπώς, το Ανώτατο Δικαστήριο θα έπρεπε να εξετάσει αν το άρθρο 32(3) του περί Ελέγχου Συναλλάγματος Νόμου επιτρέπει τον παραμερισμό του δόγματος της

¹⁷⁵ Ibid.

¹⁷⁶ *Prousi v. Redundant Employees Fund* (1988) 1 CLR 363.

¹⁷⁷ Στην υπόθεση αυτή, παρά την απόρριψη για δικονομικούς λόγους, το Δικαστήριο ανέφερε ότι η άρση του εταιρικού πέπλου γίνεται επί τη βάση «απάτης ή ακατάλληλης συμπεριφοράς»-«fraud or improper conduct»: «In the result, the application of the plaintiffs relied on section 30 of Law 45/63 fails. Having reached my above conclusion I find it unnecessary to deal with the point raised by counsel for the plaintiffs that in deciding their application I had the right to go behind the corporate veil of the defendants and question the actual or beneficial ownership of the ship. In any event, assuming that I had to deal with this point my short answer to it is that what has been laid down in *Salomon v. Salomon*, [1897] A.C. 22, as required for a Court to go behind the corporate veil of a company, namely that the new corporate personality has been used for fraud or improper conduct, has not been alleged in the affidavits filed in support of the application for the interlocutory Order or the opposition to the motion» *Camrex v. Freewind Shipping Co.* (1986) 1 CLR 420.

¹⁷⁸ *Γ. Ματσούκης Πετρελαιοειδή Λτδ v. Δημοκρατίας* (1995) 4 ΑΑΔ 1258, 1262.

¹⁷⁹ «Except with the permission of the Central Bank, no person resident in the Republic shall lend any money or securities to anybody corporate resident in the Republic which is by any means controlled (whether directly or indirectly) by persons resident outside the Republic». *Lanitis Bros. Limited (No. 2) v. Central Bank of Cyprus* (1974) 3 CLR 328, 328.

¹⁸⁰ Θωμάς Γρ. Παπαδόπουλος, *Κυπριακό Εταιρικό Δίκαιο*, (Νομική Βιβλιοθήκη, 2023), 211.

¹⁸¹ Ibid.

χωριστής νομικής προσωπικότητας.¹⁸² Στα πλαίσια της εν λόγω υπόθεσης, αναλύθηκε η έννοια του ελέγχου που ασκείται σε μία εταιρεία από τους μετόχους της αναφορικά με το φορολογικό δίκαιο και τη δυνατότητα άρσης του εταιρικού πέπλου κάνοντας αναφορά σε Αγγλική νομολογία και συγκεκριμένα στην υπόθεση *Inland, Revenue Commissioners v. Harton Coal Co. Ltd και S. Berendsen Ltd v. Inland Revenue Commissioners*)¹⁸³ και στο βιβλίο του Gower, «*Modern Company Law by Gower, Second Edition*».¹⁸⁴ Το Ανώτατο Δικαστήριο έπρεπε να εξετάσει αν το κείμενο του άρθρου 32(3) του περί Ελέγχου Συναλλάγματος Νόμου ήταν σε τέτοιο βαθμό σαφές, ώστε να το υποχρεώνει να παραμερίσει τη νομική προσωπικότητα της εταιρείας και να προβεί στην άρση του εταιρικού πέπλου που χωρίζει την εταιρεία από τα μέλη της.¹⁸⁵ Το Ανώτατο Δικαστήριο αναφέροντας το δόγμα της χωριστής νομικής προσωπικότητας, όπως διαμορφώθηκε στην υπόθεση *Salomon v A Salomon & Co Ltd*, και τη νομοθετική ή νομολογιακή δυνατότητα άρσης του εταιρικού πέπλου, επισήμανε ότι δεν ήταν δυνατή η εξαγωγή συγκεκριμένων αρχών από τη νομολογιακή δυνατότητα άρσης του εταιρικού πέπλου.¹⁸⁶ Το Ανώτατο Δικαστήριο ήλεγξε αν το απόσπασμα του άρθρου 32(3) του περί Ελέγχου Συναλλάγματος Νόμου, «η οποία ελέγχεται με οποιοδήποτε τρόπο (άμεσα ή έμμεσα)», και πιο συγκεκριμένα το ζήτημα του «έμμεσου ελέγχου» παρέχουν τη δυνατότητα άρσης του εταιρικού πέπλου, δίνοντας τη δυνατότητα να εντοπιστεί ποιος ασκεί τον τελικό έλεγχο επί της εταιρείας.¹⁸⁷ Το Ανώτατο Δικαστήριο εφάρμοσε την ερμηνεία ότι ο «άμεσος ή έμμεσος έλεγχος» του άρθρου 32(3) του περί Ελέγχου Συναλλάγματος Νόμου αφορά το είδος του ελέγχου που ένα μη εγκατεστημένο στην Κύπρο πρόσωπο, συμπεριλαμβανομένης εταιρείας μη εγκατεστημένης στην Κύπρο, ασκεί σε εγκατεστημένη στην Κύπρο εταιρεία και όχι τον έλεγχο που μέτοχοι της μη εγκατεστημένης στην Κύπρο εταιρείας ασκούν επί της εταιρείας τους αυτής.¹⁸⁸ Επομένως, καλύπτεται ο άμεσος έλεγχος από φυσικό πρόσωπο ή εταιρεία και ο έμμεσος έλεγχος μέσω αντιπροσώπου ή εμπιστευματοδόχου.¹⁸⁹ Όταν πρόκειται για τέτοιες περιπτώσεις αναφέρεται η λέξη «έμμεσα» και ο ίδιος ο νόμος απαιτεί τον εντοπισμό του ατόμου για λογαριασμό του οποίου ασκείται ο έλεγχος.¹⁹⁰ Αντίθετα, αυτό δεν ισχύει,

¹⁸² Ibid.

¹⁸³ *Inland, Revenue Commissioners v. Harton Coal Co.,Ltd* [1960] 3 All E.R. 48. *S. Berendsen Ltd v. Inland Revenue Commissioners* [1957] 2 All E.R. p. 612. *Lanitis Bros. Limited (No. 2) v. Central Bank of Cyprus* (1974) 3 CLR 328, 333-334.

¹⁸⁴ Θωμάς Γρ. Παπαδόπουλος, *Κυπριακό Εταιρικό Δίκαιο*, (Νομική Βιβλιοθήκη, 2023), 212.

¹⁸⁵ *Lanitis Bros. Limited (No. 2) v. Central Bank of Cyprus* (1974) 3 CLR 328, 335.

¹⁸⁶ Θωμάς Γρ. Παπαδόπουλος, *Κυπριακό Εταιρικό Δίκαιο*, (Νομική Βιβλιοθήκη, 2023), 212.

¹⁸⁷ Ibid.

¹⁸⁸ Ibid.

¹⁸⁹ Ibid.

¹⁹⁰ Ibid.

όταν η μη εγκατεστημένη στην Κύπρο εταιρεία ελέγχει την αιτήτρια εγκατεστημένη στην Κύπρο εταιρεία υπό την ιδιότητα ενός αντιπροσώπου ή εμπιστευματοδόχου των μετόχων της.¹⁹¹ Η διατύπωση του κειμένου του νόμου στη διάταξη αυτή, ήτοι το άρθρο 32(3) του περί Ελέγχου Συναλλάγματος Νόμου, αποτελεί περίπτωση όπου το εταιρικό πέπλο δεν μπορεί να αρθεί.¹⁹²

3.2.2.2. ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΠΟΥ ΕΓΙΝΕ ΔΕΚΤΗ Η ΑΡΣΗ ΤΟΥ ΕΤΑΙΡΙΚΟΥ ΠΕΠΛΟΥ

Η Κυπριακή νομολογία δύσκολα αποδέχεται την άρση του εταιρικού πέπλου.¹⁹³ Στην υπόθεση Galanos Othon Tax Free Shops Ltd και Άλλοι ν. Δημοκρατίας, η εξαίρεση στο δόγμα της χωριστής νομικής προσωπικότητας έγινε δεκτή και κρίθηκε δικαιολογημένη η άρση του εταιρικού πέπλου στην περίπτωση παραβίασης των αρχών επί προσφορών.¹⁹⁴ Στην προκειμένη περίπτωση, δύο εταιρείες προέβηκαν σε δύο διαφορετικές προσφορές για εκμετάλλευση των καταστημάτων αδασμολογήτων καπνικών και οινοπνευματωδών ποτών στα αεροδρόμια Λάρνακας και Πάφου.¹⁹⁵ Οι προσφορές αυτές απορρίφθηκαν, επειδή οι μέτοχοι και οι Διοικητικοί Σύμβουλοι των εν λόγω εταιρειών ήταν ακριβώς τα ίδια πρόσωπα και αμφότερες οι προσφορές υπογράφηκαν από το ίδιο πρόσωπο. Συνεπώς, ήταν έκδηλο ότι υπήρξε συνεργασία μεταξύ των δύο προσφοροδοτριών Εταιρειών για την υποβολή των προσφορών ώστε να καταστρατηγούνται η τήρηση της μυστικότητας των προσφορών και του ελεύθερου συναγωνισμού.¹⁹⁶ Το Ανώτατο Δικαστήριο, λαμβάνοντας υπόψη τα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης και ειδικά, το γεγονός ότι και οι δύο προσφορές υποβλήθηκαν και υπογράφηκαν από το ίδιο πρόσωπο εκ μέρους και των δύο Εταιρειών, έκρινε ότι δικαιολογείται η άρση του εταιρικού πέπλου.¹⁹⁷ Με βάση τα γεγονότα αυτά, αποδείχθηκε ότι υπήρξε πλήρης συνεργασία μεταξύ των δύο Εταιρειών ή τουλάχιστον η μια Εταιρεία γνώριζε την προσφορά της άλλης ώστε η ενέργεια αυτή να περιέχει το στοιχείο του τεχνάσματος και να αποβλέπει στην επίτευξη του σκοπού με ανεπίτρεπτο τρόπο.¹⁹⁸

¹⁹¹ Ibid.

¹⁹² Θωμάς Γρ. Παπαδόπουλος, Κυπριακό Εταιρικό Δίκαιο, (Νομική Βιβλιοθήκη, 2023), 213.

¹⁹³ Ibid.

¹⁹⁴ Galanos Othon Tax Free Shops Ltd και Άλλοι ν. Δημοκρατίας (1990) 3 ΑΑΔ 2234.

¹⁹⁵ Galanos Othon Tax Free Shops Ltd και Άλλοι ν. Δημοκρατίας (1990) 3 ΑΑΔ 2234, 2235.

¹⁹⁶ Galanos Othon Tax Free Shops Ltd και Άλλοι ν. Δημοκρατίας (1990) 3 ΑΑΔ 2234, 2236.

¹⁹⁷ Ibid.

¹⁹⁸ Ibid.

Στην υπόθεση Mitsios Trading Limited v. Κυπριακής Δημοκρατίας μέσω του Υπουργείου Οικονομικών και του Επιτρόπου Φόρου Εισοδήματος, το Ανώτατο Δικαστήριο αποφάσισε ότι ο Επίτροπος είχε απόλυτο δικαίωμα να κινηθεί πίσω από το πέπλο σύστασης της αιτήτριας εταιρείας, όπως πράγματι έπραξε όταν έλαβε την απόφαση ότι τα ποσά των τραπεζικών τόκων που ζητήθηκαν ως εκπτώσεις από την προσφεύγουσα εταιρεία, αναφέρονταν σε δάνεια που χορηγήθηκαν για προσωπική χρήση των διευθυντών και μετόχων της αιτήτριας εταιρείας και όχι προς όφελος της εταιρείας.¹⁹⁹ Επομένως δεν επρόκειτο για δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν εξ ολοκλήρου και αποκλειστικά για την παραγωγή εισοδήματος ώστε να είναι επιτρεπόμενες μειώσεις βάσει του νόμου περί Φορολογίας Εισοδήματος.²⁰⁰

Στην υπόθεση T.Z. Guarantee Developments Ltd v. The Republic of Cyprus,²⁰¹ το Ανώτατο Δικαστήριο δέχθηκε την άρση του εταιρικού πέπλου για σκοπούς παρεμπόδισης της αποφυγής φόρου.²⁰² Η υπόθεση αυτή αναφερόταν στη δυνατότητα της φορολογικής αρχής να αναπροσαρμόσει το αντικείμενο του φόρου κάποιου προσώπου, το οποίο μειώνεται με πράξεις του προσώπου αυτού που δεν είναι γνήσιες ή είναι εικονικές.²⁰³ Το Ανώτατο Δικαστήριο ενώ τόνισε αρχικά την ισχύ του δόγματος της χωριστής νομικής προσωπικότητας, ακολούθως, ανέφερε ότι οι εξαιρέσεις στο δόγμα αυτό είναι ελάχιστες βάσει της νομολογίας και της νομοθεσίας και δέχθηκε ότι όταν συντρέχουν οι κατάλληλες περιπτώσεις μπορεί να υπάρξουν εξαιρέσεις από το δόγμα αυτό.²⁰⁴ Το Ανώτατο Δικαστήριο, εξήγησε ότι το εταιρικό πέπλο μπορεί να αρθεί υπέρ των δημοσίων εσόδων και έκρινε ότι τα υπό κρίση πραγματικά περιστατικά της συγκεκριμένης υπόθεσης επιτρέπουν την άρση του εταιρικού πέπλου για σκοπούς παρεμπόδισης της αποφυγής φόρου.²⁰⁵

Είναι απαραίτητη η σύγκριση της υπόθεσης T.Z. Guarantee Developments Ltd, v. The Republic of Cyprus με τις άλλες φορολογικές υποθέσεις, στις οποίες δεν έγινε δεκτή η άρση του εταιρικού πέπλου. Συγκρίνοντας την υπόθεση αυτή με τις φορολογικές υποθέσεις και ειδικότερα, την υπόθεση

¹⁹⁹ Mitsios Trading Limited v. Κυπριακής Δημοκρατίας μέσω του Υπουργείου Οικονομικών και του Επιτρόπου Φόρου Εισοδήματος (1987) 3 CLR 1455.

²⁰⁰ Andreas Michaelides, Expert Opinion of Andreas Michaelides, (WL 11253018 (D.D.C.) (Expert Report and Affidavit) United States District Court, District of Columbia, 2015), 28 U.S.C. § 1746.

²⁰¹ T.Z. Guarantee Developments Ltd, v. The Republic of Cyprus, through the Commissioner of Income Tax of the Ministry of Finance (1986) 3 CLR 381.

²⁰² Θωμάς Γρ. Παπαδόπουλος, Κυπριακό Εταιρικό Δίκαιο, (Νομική Βιβλιοθήκη, 2023), 214.

²⁰³ T.Z. Guarantee Developments Ltd, v. The Republic of Cyprus, through the Commissioner of Income Tax of the Ministry of Finance (1986) 3 CLR 381.

²⁰⁴ Ibid.

²⁰⁵ Ibid.

Δημοκρατία v. Galatariotis Ltd κ.ά.²⁰⁶ και την υπόθεση Γεώργιος Χρίστου Ρούσος v. Κυπριακής Δημοκρατίας μέσω Διευθυντή Τμήματος Εσωτερικών Προσόδων²⁰⁷, στις οποίες δεν έγινε δεκτή η άρση του εταιρικούπέπλου, δεικνύεται ότι έκαστη περίπτωση άρσης του εταιρικούπέπλου εξετάζεται ad hoc με βάση τα συγκεκριμένα πραγματικά περιστατικά χωρίς να υφίσταται ένας κανόνας γενικής εφαρμογής που να καθορίζει αυτόματα πότε πρέπει να αρθεί και πότε όχι το εταιρικόπέπλο.²⁰⁸ Επιπλέον, στην υπόθεση Roushias Ltd v. Republic, η οποία ήταν φορολογική υπόθεση, υπογραμμίστηκε ότι το εταιρικόπέπλο μπορεί σε μερικές περιπτώσεις και ειδικά για σκοπούς φορολογίας να αρθεί.²⁰⁹

Στα πλαίσια της υπόθεσης Stereo Development Co. Ltd v. Εφόρου Φόρου Εισοδήματος και Άλλου, έγινε δεκτή η άρση του εταιρικούπέπλου. Αναφορικά με την εν λόγω υπόθεση υπήρχαν δύο αδελφές εταιρείες, η Stereo Development Co. Ltd και η Καλησπέρας Ατδ, όπου αμφότερες οι εταιρείες είχαν τους ίδιους μετόχους και συμβούλους.²¹⁰ Ο Έφορος Φόρου Εισοδήματος, θεωρώντας, ως εικονικές πράξεις, τη μεγάλη αύξηση αμοιβής των συμβούλων της εταιρείας Stereo Development Co. Ltd και τον διπλασιασμό των διαχειριστικών δικαιωμάτων από την εταιρεία Stereo Development Co. Ltd προς την εταιρεία Καλησπέρας Ατδ, αποσκοπώντας την αποφυγή πληρωμής φόρου εισοδήματος, δέχθηκε την άρση του εταιρικούπέπλου.²¹¹ Το Ανώτατο Δικαστήριο επισήμανε ότι η δυνατότητα άρσης του εταιρικούπέπλου από τη νομολογία περιλαμβάνει περιπτώσεις όπου η εγγραφή μιας εταιρείας γίνεται για κάποιο παράνομο ή ακατάλληλο σκοπό.²¹² Το Ανώτατο Δικαστήριο παρέπεμψε σε νομολογιακά προηγούμενα, και στην υπόθεση Galanos Othon Tax Free Shops Ltd και Άλλοι v. Δημοκρατίας, συμπεριλαμβανομένης και Αγγλικής νομολογίας.²¹³ Ειδικότερα, αναφέροντας την υπόθεση, Merchandise Transport Ltd v. British Transport Commission [1962] 2 Q.B. 173, επεξήγησε ότι το Δικαστήριο έχει αρνηθεί να θεωρήσει μια μητρική και μια θυγατρική ως ανεξάρτητες εταιρείες διότι, αντί να υποβληθούν αιτήσεις από τη μητρική εταιρεία για την έκδοση αδειών για τα οχήματά της που δεν υπήρχε πιθανότητα να εγκριθούν, οι αιτήσεις υποβλήθηκαν από τη θυγατρική εταιρεία στο όνομα

²⁰⁶ Δημοκρατία v. Galatariotis Ltd κ.ά. (1995) 3 ΑΑΔ 11.

²⁰⁷ Γεώργιος Χρίστου Ρούσος v. Κυπριακής Δημοκρατίας μέσω Διευθυντή Τμήματος Εσωτερικών Προσόδων (1996) 3 ΑΑΔ 517, 517.

²⁰⁸ Θωμάς Γρ. Παπαδόπουλος, Κυπριακό Εταιρικό Δίκαιο, (Νομική Βιβλιοθήκη, 2023), 215.

²⁰⁹ Roushias Ltd v. Republic (1989) 3A CLR 731.

²¹⁰ Stereo Development Co. Ltd v. Εφόρου Φόρου Εισοδήματος και Άλλου (1998) 4 ΑΑΔ 651.

²¹¹ Ibid.

²¹² Ibid.

²¹³ Θωμάς Γρ. Παπαδόπουλος, Κυπριακό Εταιρικό Δίκαιο, (Νομική Βιβλιοθήκη, 2023), 217.

της οποίας θα εγγράφονταν αργότερα τα οχήματα.²¹⁴ Επίσης, στην υπόθεση Jones v. Lipman [1962] 1 W.L.R. 832, ένας πωλητής γης, επιθυμώντας να αποφύγει την έκδοση διατάγματος ειδικής εκτέλεσης μεταβίβασης ακινήτου μιας αγοραπωλησίας, το μεταβίβασε σε εταιρεία που είχε εγγραφεί για αυτόν ειδικά το σκοπό, καταλήγοντας το Δικαστήριο να θεωρήσει την εταιρεία που είχε ιδρυθεί ως απάτη και εξέδωσε το σχετικό διάταγμα ειδικής εκτέλεσης εναντίον του πωλητή.²¹⁵

Ακόμη μία υπόθεση, στην οποία άρθηκε το εταιρικό πέπλο, ήταν η υπόθεση Ιωάννου Σοφούλλα και Άλλη v. Polly-Frocks Ltd, όπου το Ανώτατο Δικαστήριο ήλεγξε την περίπτωση της εταιρείας Polly-Frocks Ltd, η οποία αποτελούσε εργοστάσιο και δραστηριοποιείτο σε είδη ένδυσης.²¹⁶ Οι Διευθυντές και οι μόνοι μέτοχοι της εταιρείας ήταν το ανδρόγυνο Φρίξος και Λουκία Πολυκάρπου.²¹⁷ Η εταιρεία δεν διαλύθηκε ούτε πτώχευσε αλλά λειτουργούσε υπό τον μανδύα εταιρείας της Paulisa (Manufacturers) Ltd, στο όνομα της οποίας μεταβίβασε τα περιουσιακά της στοιχεία. Το συμπέρασμα αυτό, προέκυψε από το γεγονός ότι η εταιρεία Paulisa (Manufacturers) Ltd είχε ως συμβούλους και μόνους μετόχους τον γιο των συμβούλων της εταιρείας Polly-Frocks Ltd, ο οποίος ήταν μαθητής, 16 ετών και την κόρη τους, η οποία ήταν ιδιοκτήτρια καταστήματος ειδών ένδυσης, 22 ετών.²¹⁸ Περαιτέρω, από το χρονική στιγμή σύστασης της εταιρείας Paulisa (Manufacturers) Ltd οι εργασίες της ήταν οι ίδιες με εκείνες της εταιρείας Polly-Frocks Ltd, η εταιρεία Paulisa (Manufacturers) Ltd προσέλαβε ως υπαλλήλους τους συμβούλους της εταιρείας Polly-Frocks Ltd, η εταιρεία Paulisa (Manufacturers) Ltd προσέλαβε στο σύνολο τους όλες τις πρώην εργάτριες της εταιρείας Polly-Frocks Ltd, εκτός από εκείνες που είχαν απολυθεί και τα περιουσιακά στοιχεία, δηλαδή τα μηχανήματα της εταιρείας Polly-Frocks Ltd μεταβιβάστηκαν έμμεσα στην εταιρεία Paulisa (Manufacturers) Ltd.²¹⁹ Συγκεκριμένα, η εταιρεία Polly-Frocks Ltd πώλησε τα μηχανήματα σε τρίτο πρόσωπο, το οποίο ακολούθως τα πώλησε στην εταιρεία Paulisa (Manufacturers) Ltd.²²⁰ Οι εφεσείουσες επιχείρησαν και κατάφεραν να αποδείξουν ότι η εφεσίβλητη, αποσκοπούσε να αποφύγει την εξόφληση των εξ

²¹⁴ Ibid.

²¹⁵ Ibid.

²¹⁶ Ιωάννου Σοφούλλα και Άλλη v. Polly-Frocks Ltd (2000) 1 ΑΑΔ 398.

²¹⁷ Ibid.

²¹⁸ «Η Paulisa συστάθηκε τον ίδιο μήνα που εκδόθηκε και η απόφαση του Δικαστηρίου Εργατικών Διαφορών» Ιωάννου Σοφούλλα και Άλλη v. Polly-Frocks Ltd (2000) 1 ΑΑΔ 398.

²¹⁹ «Λίγο μετά την έκδοση της απόφασης του Δικαστηρίου Εργατικών Διαφορών ο Διευθυντής της εφεσίβλητης, Φρίξος Πολυκάρπου, πώλησε όλα τα μηχανήματά της στο μηχανικό, που συνήθως της τα διόρθωνε, για £3.150, ενώ τα είχε ασφαλίσει για £10.000, και, αμέσως μετά, ο εν λόγω μηχανικός τα πώλησε στη νέα εταιρεία για το ίδιο περίπου ποσό που τα αγόρασε». Ιωάννου Σοφούλλα και Άλλη v. Polly-Frocks Ltd (2000) 1 ΑΑΔ 398.

²²⁰ Ibid.

αποφάσεως χρεών της, δημιουργώντας την Paulisa ενώ συνέχισε να λειτουργεί υπό την κάλυψή της.²²¹ Συνεπώς, η οικονομική ικανότητα της Paulisa ήταν, στην κυριολεξία, οικονομική ικανότητα της εφεσίβλητης, και άρα, αυτή η ικανότητα έπρεπε να εξεταστεί με σκοπό, αφού εξακριβωθεί, να εκδοθεί διάταγμα μηνιαίων δόσεων, όχι εναντίον της Paulisa, που ούτε εξ αποφάσεως χρεώστης ούτε διάδικος στις αιτήσεις ήταν, αλλά εναντίον της εφεσίβλητης.²²² Το Ανώτατο Δικαστήριο επέβαλε στην εταιρεία Paulisa (Manufacturers) Ltd να εξοφλήσει τα χρέη της εταιρείας Polly-Frocks Ltd, εφόσον η εταιρεία Paulisa (Manufacturers) Ltd δεν ήταν διάδικος ενώπιον του Πρωτοβάθμιου Δικαστηρίου και δεν επιβαρυνόταν με οποιαδήποτε υποχρέωση.²²³ Ως εκ τούτου, το χρέος προς τις εφεσεύουσες θα έπρεπε να εξοφληθεί από την εταιρεία Polly-Frocks Ltd, η οποία και το δημιούργησε.²²⁴ Ωστόσο, η οικονομική ικανότητα της εταιρείας Polly-Frocks Ltd καθοριζόταν από την οικονομική ικανότητα της εταιρείας Paulisa (Manufacturers) Ltd.²²⁵ Το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο θα έπρεπε να εξετάσει προσεκτικά και να εκτιμήσει την οικονομική ικανότητα της εταιρείας Paulisa (Manufacturers) Ltd, ώστε να καθορίσει το ποσό των μηνιαίων δόσεων που θα έπρεπε να καταβάλει η εταιρεία Polly-Frocks Ltd για την αποπληρωμή του χρέους της.²²⁶ Στην περίπτωση αυτή, η άρση του εταιρικούπέπλου κατέληξε στη διαπίστωση ότι η οικονομική κατάσταση μιας εταιρείας βασίζεται στην οικονομική κατάσταση μίας άλλης εταιρείας.²²⁷ Η άρση του εταιρικούπέπλου, εν προκειμένω αφορούσε τον τρόπο αποπληρωμής του χρέους από τον οφειλέτη, μέσω της διαπίστωσης της οικονομικής κατάστασης μιας άλλης εταιρείας, και όχι την αλλαγή του πρόσωπού του οφειλέτη.²²⁸

3.3. Η ΑΡΣΗ ΤΟΥ ΕΤΑΙΡΙΚΟΥ ΠΕΠΛΟΥ ΣΤΟ ΑΓΓΛΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

Τα Αγγλικά Δικαστήρια κατά καρούς δεν εφάρμοσαν της αρχή της χωριστής νομικής προσωπικότητας όπως εκφράστηκε στην υπόθεση Salomon. Οι περιπτώσεις που τα Αγγλικά Δικαστήρια άρουν το εταιρικόπέπλο χωρίς νομική βάση μπορούν να χαρακτηριστούν ως σπάνιες. Σύμφωνα με τον Gower

²²¹ Θωμάς Γρ. Παπαδόπουλος, Κυπριακό Εταιρικό Δίκαιο, (Νομική Βιβλιοθήκη, 2023), 219.

²²² Ibid.

²²³ Ibid.

²²⁴ Ibid.

²²⁵ Ibid.

²²⁶ Ibid.

²²⁷ Ibid.

²²⁸ Ibid.

«Αυτές οι περιπτώσεις είναι αδιαφανές και αδιάβατες».²²⁹ Ο Griffin διαπιστώνει ότι η ευθύνη του μετόχου εξαρτάται από «ένα βαθμό δικαστικής υποκειμενικότητας» και παραμένει «μπλεγμένο σε ένα πλέγμα αβεβαιότητας».²³⁰ Πρέπει όμως να λάβει κανείς υπόψη του ότι κατ' αρχήν τα Αγγλικά Δικαστήρια ακολουθούν την παραδοσιακή αρχή της ξεχωριστής νομικής προσωπικότητας και ακόμη και στις περιπτώσεις που έχουν αποφασίσει να άρουν το εταιρικό πέπλο, αυτό δεν γίνεται με συστηματικό τρόπο ορίζοντας τα σωστά άκρα της ενσωμάτωσης. Ως εκ τούτου, τα Αγγλικά Δικαστήρια αξιολογούν τις συνθήκες της κάθε περίπτωσης για να άρουν το εταιρικό πέπλο, εκτός από τις περιπτώσεις που η άρση του εταιρικού πέπλου εισάγεται από το νόμο.²³¹

3.3.1. ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΑΡΣΗΣ ΤΟΥ ΕΤΑΙΡΙΚΟΥ ΠΕΠΛΟΥ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΙΣ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Η άρση του εταιρικού πέπλου που διαχωρίζει την προσωπικότητα μιας εταιρείας από τις προσωπικότητες των μελών και των διευθυντών της, επικυρώνεται από το νόμο, για παράδειγμα σε περιπτώσεις παράνομων ή δόλιων συναλλαγών και μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα την ευθύνη των μελών ή των διευθυντών μιας εταιρείας περιορισμένης ευθύνης.²³²

I. ΛΙΓΟΤΕΡΑ ΜΕΛΗ ΑΠΟ ΤΟ ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΟ ΣΤΟ ΝΟΜΟ ΑΡΙΘΜΟ

Ο πρώτος νομικός λόγος βάσει του οποίου δικαιολογείται η άρση του εταιρικού πέπλου στο Ηνωμένο Βασίλειο θεσπίστηκε από το νομοθέτη στο άρθρο 24 του Companies Act ('CA') 1985 που προβλέπει ότι αν μια εταιρεία ασκεί εργασίες χωρίς να έχει τουλάχιστον δύο μέλη και δραστηριοποιείται για

²²⁹ L.B.C. Gower, Principles of Modern Company law, 5th edition (London, Sweet & Maxwell, 1992) , 88.

²³⁰ S. Griffin, 'Holding companies and subsidiaries - the corporate veil' (1991) 12(1) Comp. lawyer, 17.

²³¹ This ad hoc decision for the lifting of the corporate veil is explicitly expressed in the Briggs v James Hardie &Co Pty Ltd case of the New South Wales Court of Appeal in which Rogers AJA said that :
“The threshold problem arises from the fact that there is no common, unifying principle, which underlines the occasional decision of courts to pierce the corporate veil. Although an ad hoc explanation may be offered by a court which so decides there is no principled approach to be derived from the authorities.....”

²³² Jonathan Law and Elizabeth A. Martin, A Dictionary of Law, (Oxford University Press, 2014).

περισσότερο από 6 μήνες, κάθε άτομο που είναι μέλος μετά από αυτούς τους έξι μήνες ευθύνεται αλληλέγγυως και εις ολόκληρον με την εταιρεία για την καταβολή των χρεών. Ωστόσο, η επίκληση των προαναφερθέντων περιορισμών του άρθρου 24 φαίνεται να είναι σπάνια, ειδικά αν λάβουμε υπόψη ότι επιτρέπονται μονομελείς ιδιωτικές εταιρείες. Συνεπώς, αυτός ο λόγος άρσης του εταιρικού πέπλου αποτελεί μάλλον μια θεωρητική εξαίρεση στον γενικό κανόνα της περιορισμένης ευθύνης²³³ και για το σκοπό αυτό η πρόβλεψη αυτή έχει απαλειφθεί από τη νέα εταιρική νομοθεσία του Ηνωμένου Βασιλείου και συγκεκριμένα στο Companies Act 2006.

II. ΔΟΛΙΕΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΝΟΜΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ

Ο δεύτερος λόγος που δικαιολογεί την άρση του εταιρικού πέπλου και άρα παρεκκλίνει από τον κανόνα της περιορισμένης ευθύνης μπορεί να ανευρεθεί στην ενότητα 213 – 215 του Insolvency Act 1986 για δόλιες και παράνομες συναλλαγές. Υπάρχει δόλια διαπραγμάτευση όταν η δραστηριοποίηση μιας εταιρείας αποσκοπεί στην εξαπάτηση των πιστωτών της εταιρείας ή οποιουδήποτε άλλου προσώπου ή έχει δόλιο σκοπό.²³⁴ Σε μια τέτοια περίπτωση, το Δικαστήριο μπορεί να αποφασίσει ότι τυχόντα πρόσωπα που εν γνώσει τους συμμετείχαν σ' αυτό, είναι υπόχρεοι να κάνουν τέτοιες συνεισφορές στα περιουσιακά στοιχεία της εταιρείας, όπως το Δικαστήριο κρίνει πρέπον.²³⁵ Η ευθύνη επεκτάθηκε και στις παράνομες συναλλαγές που είναι χωρίς αμφιβολία πολύ ευρύτερη έννοια. Η επέκταση αυτή της ευθύνης προτάθηκε από την Επιτροπή Cork, η οποία προετοίμασε τη μεταρρύθμιση του Αγγλικού νόμου περί Αφερεγγυότητας κατά τη δεκαετία του 1980 και η πρόταση αυτή υιοθετήθηκε.²³⁶ Το άρθρο 214 του νόμου περί Αφερεγγυότητας ασχολείται με τις παράνομες συναλλαγές και επέτρεψε στο Δικαστήριο να διευκρινίζει πότε μία εταιρεία τίθεται σε πτώχευση. Πιο συγκεκριμένα, προβλέπει το ίδιο είδος ευθύνης με οποιοδήποτε πρόσωπο είναι ή υπήρξε διευθυντής της εταιρείας που τέθηκε σε πτωχευτική εκκαθάριση και γνώριζε ή οφείλε να γνωρίζει ότι δεν υπήρχε εύλογη προοπτική η εταιρεία να αποφύγει την εκκαθάριση. Αντιθέτως, η διευκρίνιση δεν γίνεται όταν

²³³ L.B.C. Gower, *Gower's Principles on modern Company Law*, 1992, 110.

²³⁴ Karen Vanderkerckhove - *Piercing the Corporate Veil_ A Transnational Approach* - Kluwer Law International (2007) (1), 89.

²³⁵ F. Tolmie, *Introduction to Corporate and Personal Insolvency law* (London, Sweet & Maxwell, 1998), 357-358. I.F. Fletcher, *The law of Insolvency* (London, Sweet & Maxwell, 1996), 659-660. I.F. Fletcher, *The Law of Insolvency*, 3rd edition (London, Sweet & Maxwell, 2002), 705-706.

²³⁶ F. Tolmie, *(Insolvency law 1998)* p.358-364. I.F. Fletcher, *(The Law of Insolvency 1996)*, p.661-664.

το Δικαστήριο είναι ικανοποιημένο ότι το άτομο προσπάθησε να ελαχιστοποιήσει τη πιθανή απώλεια για τους πιστωτές, ενώ το πρότυπο που εφαρμόζεται είναι εκείνο του εύλογου, επιμελούς ατόμου που έχει τις γενικές γνώσεις, δεξιότητες και εμπειρία που αναμένεται από ένα άτομο που εκτελεί τα καθήκοντα του σε σχέση με μία εταιρεία και τις γενικές γνώσεις, δεξιότητες και εμπειρία που έχει στη πραγματικότητα.²³⁷

III. ΚΑΤΑΧΡΗΣΗ ΤΟΥ ΟΝΟΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Ακόμη μια σημαντική νομική βάση για την άρση του εταιρικού πέπλου εντοπίζεται στα άρθρα 216 – 217 του Insolvency Act 1986. Οι διατάξεις αυτές αναφέρονται ρητά στην ευθύνη των διευθυντών που διεύθυναν μια εταιρεία που τέθηκε σε πτώχευση και εντός πέντε ετών από την αφερεγγυότητα, άλλη εταιρεία με πανομοιότυπη ή πολύ παρόμοια επωνυμία αγοράζει την επιχείρηση και τα περιουσιακά στοιχεία από τη πρώτη εταιρεία και μέσω αυτής συνεχίζουν να συναλλάσσονται. Αυτές οι εταιρείες είναι ευρέως γνωστές ως «phoenix companies». Ειδικότερα, σύμφωνα με το άρθρο 216 του Insolvency Act, οποιοσδήποτε ήταν διευθυντής, οποτεδήποτε κατά τη διάρκεια των 12 μηνών που προηγούνται της πτωχευτικής εκκαθάρισης, θεωρείται ότι την επόμενη πενταετία της υπό σύσταση ή διαχείριση εταιρείας ή επιχείρησης, η οποία έχει επωνυμία με την οποία ήταν ή είναι γνωστή η προηγούμενη εταιρεία, φέρει την ευθύνη.²³⁸ Το άρθρο 217 προβλέπει προσωπική ευθύνη από κοινού με την εταιρεία για τα χρέη που συνήφθησαν κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου.

3.3.2. Η ΑΡΣΗ ΤΟΥ ΕΤΑΙΡΙΚΟΥ ΠΕΠΛΟΥ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΗ ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ

3.3.3. ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΑΠΑΤΗΣ – Η ΘΕΩΡΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΣΟΨΗΣ Ή ΕΙΚΟΝΙΚΟΤΗΤΑΣ (FAÇADE OR SHAM)

Η νομολογία δύναται να άρει το εταιρικό πέπλο προκειμένου να εμποδίσει περιπτώσεις απάτης. Το εταιρικό πέπλο μπορεί να αρθεί, όταν η σύσταση και η επακόλουθη ύπαρξη μιας εταιρείας με σκοπό

²³⁷ J.H. Farrar & B.M. Hannigan, (4th edition), 1998, 76.

²³⁸ L.B.C. Gower, Gower's Principles on modern company law, 5th edition, 1992, p.115. F. Tolmie, (Insolvency Law 1998), p.252-256. I.F. Fletcher, (The Law of Insolvency 1996), p. 664-667, I.F. Fletcher, (The Law of Insolvency 2002), 712 et seq.

την απάτη αποτελεί δόλια κατάχρηση της διαδικασίας σύστασης.²³⁹ Η δυνατότητα να κρυφτεί κανείς πίσω από το εταιρικό πέπλο μπορεί να αποτελέσει ένα δυνατό όπλο στα χέρια εκείνων που έχουν δόλιες τάσεις.²⁴⁰ Η δυνατότητα άρσης του εταιρικού πέπλου, όταν υφίσταται απάτη, στηρίζεται στο γεγονός ότι η σύσταση της εταιρείας έχει ως αποτέλεσμα τη δημιουργία ενός εικονικού νομικού προσώπου, δηλαδή μιας πρόσοψης.²⁴¹ Για να περιλαμβάνεται μία εταιρεία στην περίπτωση αυτή, θα πρέπει ο σκοπός της σύστασης της να είναι ακατάλληλος και παράνομος.²⁴² Συχνά, η δυνατότητα άρσης του εταιρικού πέπλου, σε περίπτωση απάτης, λαμβάνει χώρα όταν το κύριο κίνητρο για τη σύσταση της εταιρείας είναι να παρέχει τη δυνατότητα σε φυσικό πρόσωπο, που συνδέεται με την εταιρεία ως μέτοχος ή αξιωματούχος, να αθετήσει προϋπάρχουσα υποχρέωση του προς τρίτο πρόσωπο.²⁴³ Το Δικαστήριο, δύναται να άρει το εταιρικό πέπλο για να μην επιτρέψει στα φυσικά πρόσωπα, που εμπλέκονται στην παράνομη δραστηριότητα, να αποφύγουν μια ευθύνη, που σε αντίθετη περίπτωση θα έπρεπε να επωμιστούν, αν αυτά τα εμπλεκόμενα φυσικά πρόσωπα δεν προσπαθούσαν να «κρυφτούν» πίσω από το χωριστό νομικό πρόσωπο της εταιρείας.²⁴⁴

Στα πλαίσια της υπόθεσης *Woolfson v Strathclyde Regional Council*, διατυπώθηκε ότι εάν η εταιρεία είναι μια απλή πρόσοψη που κρύβει τα πραγματικά γεγονότα, το εταιρικό πέπλο θα αρθεί, χωρίς, το Δικαστήριο να επεξηγήσει την έννοια της πρόσοψης.²⁴⁵ Εντούτοις, μία δεκαετία μετέπειτα, το Αγγλικό Εφετείο, στην υπόθεση *Adams v Cape Industries*, θα αναλύσει τις αυθεντίες σχετικά με την έννοια της πρόσοψης.²⁴⁶ Με άλλα λόγια, η νομολογία δεν διαμόρφωσε σαφή κριτήρια για τις περιπτώσεις που μία εταιρεία σύνιστά πρόσοψη και τις περιπτώσεις που μπορεί να αρθεί το εταιρικό πέπλο.²⁴⁷ Όταν τα Δικαστήρια αντιμετωπίζουν την εταιρεία και τον μέτοχο ως ένα, οι όροι, που χρησιμοποιούνται για να χαρακτηρίσουν την εταιρεία αυτή, εκτός από τον όρο «πρόσοψη», είναι «συσκευή», «στρατήγημα/απατηλός τρόπος», «μάσκα», «μανδύας» και «εικονικότητα».²⁴⁸

²³⁹ Θωμάς Γρ. Παπαδόπουλος, *Κυπριακό Εταιρικό Δίκαιο*, (Νομική Βιβλιοθήκη, 2023), 181.

²⁴⁰ Janet Dine, *Company Law*, (Palgrave Law Masters, 4 edn, 2001), 31.

²⁴¹ *Ibid.*

²⁴² *Ibid.*

²⁴³ *Ibid.*

²⁴⁴ *Ibid.*

²⁴⁵ *Ibid.*

²⁴⁶ *Woolfson v Strathclyde Regional Council* 1978 SLT 159. *Adams v Cape Industries* [1990] Ch 433.

²⁴⁷ Θωμάς Γρ. Παπαδόπουλος, *Κυπριακό Εταιρικό Δίκαιο*, (Νομική Βιβλιοθήκη, 2023), 181.

²⁴⁸ *Ibid.*

Ο LJ Lindley διευκρινίζει τη συνέπεια της διαπίστωσης ότι πράξεις ή έγγραφα είναι εικονικά, στα πλαίσια της υπόθεσης *Yorkshire Railway Wagon Co v Maclure*.²⁴⁹ Ειδικότερα, ανέφερε στη περίπτωση μιας συναλλαγής που προέβει μια εταιρεία, ότι αν επρόκειτο απλά για ένα μανδύα ή η εικόνα μιας άλλης συναλλαγής, θα μπορούσε κανείς να δει διαμέσου αυτής.²⁵⁰ Οι περιπτώσεις εικονικότητας αποτελούν καταστάσεις, στις οποίες τυπικά ή ουσιαστικά δεν υφίσταται διαφοροποίηση μεταξύ του οικονομικού συμφέροντος ενός ατόμου και του οικονομικού συμφέροντος της εταιρείας.²⁵¹ Στην υπόθεση *Salomon v A Salomon & Co Ltd*, αν ο σκοπός της σύστασης της εταιρείας σχετιζόταν με κάποια απάτη, η υπόθεση αυτή θα είχε διαφορετική κατάληξη.²⁵² Τα στοιχεία στην υπόθεση *Salomon v A Salomon & Co Ltd* απέδειξαν ότι, ο Salomon είχε υπερτιμήσει την τιμή της επιχείρησής του, η οποία υπήρχε πριν τη σύσταση της εταιρείας όμως η υπερτίμηση αυτή δεν περιείχε δόλιο χαρακτήρα.²⁵³

Στην υπόθεση *Gilford Motor Co v Horne*, ο κ. Horne, ο οποίος ήταν εργοδοτούμενος στην εταιρεία *Gilford Motor Co*, σύνηψε σύμβαση με την εν λόγω εταιρεία, η οποία συμπεριλάμβανε τον περιοριστικό όρο ότι εάν αποχωρήσει από την εργασία στην εταιρεία *Gilford Motor Co*, δεν θα επιχειρούσε να προσελκύσει τους πελάτες της εταιρείας αυτής για λογαριασμό του.²⁵⁴ Ο κ. Horne όταν αποχώρησε από την εργασία του στην εταιρεία *Gilford Motor Co*, σύστησε μία εταιρεία, μέσω της οποίας επιδίωξε με έμμεσο τρόπο να αποφύγει την εφαρμογή του περιοριστικού όρου, ισχυρίζοντας ότι η εταιρεία δεν δεσμευόταν από τον περιοριστικό όρο, επειδή αποτελούσε χωριστό νομικό πρόσωπο από αυτόν.²⁵⁵ Στήριξε τον ισχυρισμό αυτό στο γεγονός ότι, οι μετοχές αυτής της εταιρείας άνηκαν στη σύζυγο του και σε έναν εργοδοτούμενο της εταιρείας, οι οποίοι ήταν και οι σύμβουλοι της εταιρείας αυτής, και ότι η εταιρεία δεν αποτελούσε μέρος στη σύμβαση μεταξύ αυτού και του πρώην εργοδότη του.²⁵⁶ Το Δικαστήριο αποφάσισε ότι η εταιρεία ήταν εικονική καθότι ο εναγόμενος στην κυριολεξία ήλεγχε την εταιρεία.²⁵⁷ Κρίθηκε από το Δικαστήριο ότι ο κ. Horne θα έπρεπε να τερματίσει

²⁴⁹ Θωμάς Γρ. Παπαδόπουλος, *Κυπριακό Εταιρικό Δίκαιο*, (Νομική Βιβλιοθήκη, 2023), 182.

²⁵⁰ *Ibid.*

²⁵¹ *Yorkshire Railway Wagon Co v Maclure* (1882) 21 Ch D 309, 318.

²⁵² Θωμάς Γρ. Παπαδόπουλος, *Κυπριακό Εταιρικό Δίκαιο*, (Νομική Βιβλιοθήκη, 2023), 182.

²⁵³ *Ibid.*

²⁵⁴ *Gilford Motor Co v Horne* [1933] Ch 935.

²⁵⁵ Θωμάς Γρ. Παπαδόπουλος, *Κυπριακό Εταιρικό Δίκαιο*, (Νομική Βιβλιοθήκη, 2023), 182.

²⁵⁶ *Ibid.*

²⁵⁷ Θωμάς Γρ. Παπαδόπουλος, *Κυπριακό Εταιρικό Δίκαιο*, (Νομική Βιβλιοθήκη, 2023), 183.

τον ανταγωνισμό με τον πρώην εργοδότη του διαμέσου της εταιρείας που σύστησε και ο περιοριστικός όρος επιβλήθηκε και στον κ. Horne και στην εταιρεία.²⁵⁸

Στην υπόθεση Jones v Lipman, ένα άτομο, που είχε συμβληθεί να πωλήσει ένα ακίνητο, δεν επιτράπηκε να αποφύγει ένα διάταγμα για απόδοση του συγκεκριμένου ακινήτου, εξαιτίας του ότι μεταβίβασε το ακίνητο σε μια εταιρεία, που συστάθηκε με μοναδικό σκοπό την αποφυγή της μεταβίβασης του ακινήτου αυτού στον αγοραστή.²⁵⁹ Η εταιρεία περιλαμβανόταν και αυτή στο διάταγμα και έπρεπε να συμμορφωθεί με αυτό.²⁶⁰ Ο κ. Lipman προσπάθησε να αποφύγει τη συμμόρφωση με τους όρους μιας σύμβασης, που είχε συναφθεί για την πώληση ακινήτου.²⁶¹ Το Δικαστήριο έκρινε ότι η σύσταση της εταιρείας συνιστούσε απλώς ένα μηχανισμό για να αποφύγει ο κ. Lipman τη συμβατική υποχρέωση του και αποφάσισε την εκτέλεση της σύμβασης πώλησης του ακινήτου τόσο κατά του κ. Lipman όσο και κατά της εταιρείας.²⁶² Το Δικαστήριο αναγνώρισε την ύπαρξη της νομικής προσωπικότητας της εταιρείας και σ' αυτή τη περίπτωση, καθότι η απόφαση εκδόθηκε εναντίον της εταιρείας, παρόλο που το πέπλο της εταιρείας άρθηκε, αφού το Δικαστήριο αναγνώρισε την προσωπική ευθύνη του κ. Lipman σε σχέση με αυτήν την απάτη.²⁶³

Μία άλλη υπόθεση που υπήρξε απάτη ήταν η υπόθεση Re Bugle Press Ltd.²⁶⁴ Ειδικότερα, το εκδοθέν κεφάλαιο στην εταιρεία Bugle Press Ltd ήταν 10.000 Λίρες Αγγλίας και οι σύμβουλοι της εταιρείας, ήτοι οι κ. Jackson και Shaw, είχαν ο καθένας μετοχές αξίας 4.500 Λιρών Αγγλίας και ο κ. Treby είχε τις υπόλοιπες μετοχές αξίας 1.000 Λιρών Αγγλίας.²⁶⁵ Οι κ. Jackson και Shaw ίδρυσαν μία άλλη εταιρεία, στην οποία ήταν οι μοναδικοί μέτοχοι.²⁶⁶ Η νεοσυσταθείσα εταιρεία πρότεινε την εξαγορά όλων των μετοχών της εταιρείας Bugle Press Ltd με πρόθεση την αναγκαστική εξαγορά των μετοχών του κ. Treby, με βάση τις τότε ισχύουσες διατάξεις του δικαιώματος εξαγοράς και του δικαιώματος αποχώρησης.²⁶⁷ Το Δικαστήριο έκρινε ότι οι κ. Jackson και Shaw δεν μπορούσαν να αποκτήσουν τις μετοχές του κ. Treby, διότι η νέα εταιρεία και οι μέτοχοι του 90% του μετοχικού κεφαλαίου της υπό εξαγορά εταιρείας ήταν οι ίδιοι και οι διατάξεις αυτές του δικαιώματος εξαγοράς και του δικαιώματος

²⁵⁸ Ibid.

²⁵⁹ Ibid.

²⁶⁰ Jones v Lipman [1962] 1 WLR 832.

²⁶¹ Ibid.

²⁶² Θωμάς Γρ. Παπαδόπουλος, Κυπριακό Εταιρικό Δίκαιο, (Νομική Βιβλιοθήκη, 2023), 184.

²⁶³ Ibid.

²⁶⁴ Ibid.

²⁶⁵ Ibid.

²⁶⁶ Ibid.

²⁶⁷ Ibid.

αποχώρησης χρησιμοποιούνταν για την απόκτηση με καταχρηστικό τρόπο, των μετοχών ενός μειοψηφούντος μετόχου.²⁶⁸

Η υπόθεση *Trustor v Smallbone* κατέδειξε ότι μια εταιρεία μπορεί να έχει ιδρυθεί για έναν απόλυτα νόμιμο σκοπό, όμως εάν στη συνέχεια χρησιμοποιηθεί ως όχημα για τη διευκόλυνση της αθέτησης κάποιας νόμιμης υποχρέωσης, η χωριστή νομική προσωπικότητα της δεν θα αποτελέσει εμπόδιο για το Δικαστήριο να διατάξει μια αποκατάσταση ζημίας, που να αντικατοπτρίζει την πραγματικότητα της κατάστασης.²⁶⁹ Ωστόσο, όταν πρόκειται για περιπτώσεις απάτης, το κίνητρο για τη σύσταση της εταιρείας είναι το κρίσιμο στοιχείο για το αν τελικά θα αρθεί ή όχι το εταιρικό πέπλο, δεν απαιτείται πάντα η ύπαρξη ενός παράνομου κινήτρου για να θεωρηθεί ότι η εταιρεία είναι μια πρόσοψη.²⁷⁰ Συγκεκριμένα, στην υπόθεση *Trustor v Smallbone*, ο κ. Smallbone που ήταν ο διευθύνων σύμβουλος της εταιρείας *Trustor*, παρανόμως, χωρίς εξουσιοδότηση και κατά παράβαση του καθήκοντος του προς την εταιρεία *Trustor*, μετέφερε 20 εκατομμύρια Λίρες Αγγλίας της εταιρείας *Trustor* στην εταιρεία *Introcom Ltd*, που ήταν στο Γιβραλτάρ.²⁷¹ Ο κ. Smallbone ήλεγχε την εταιρεία αυτή, καθότι μέσω ενός εμπιστευματος του *Lichtenstein*, άνηκε έμμεσα σ' αυτόν.²⁷² Η ίδρυση της εταιρείας *Introcom Ltd* προηγήθηκε αναφορικά με ένα άλλο θέμα, ως μηχανισμός για διευκόλυνση λήψης της αμοιβής του κ. Smallbone.²⁷³ Εν συνεχεία, το Δικαστήριο διέταξε την εταιρεία *Introcom Ltd* να καταβάλει το ποσό, που έλαβε, στην εταιρεία *Trustor*, διότι είχε λάβει τα χρήματα με γνώση της παράβασης του καθήκοντος πίστης του κ. Smallbone.²⁷⁴ Ακολούθως, η εταιρεία *Trustor* επιχείρησε να καταστήσει τον κ. Smallbone υπεύθυνο για την επιστροφή των χρημάτων, που έλαβε από την εταιρεία *Introcom Ltd*.²⁷⁵ Το Δικαστήριο κατέληξε ότι μπορούσε να άρει το εταιρικό πέπλο και να θεωρήσει ότι η μεταβίβαση του ποσού στην εταιρεία *Introcom Ltd* αποτελούσε μεταβίβαση του ποσού στο άτομο, που ήλεγχε την εταιρεία αυτή.²⁷⁶ Η εταιρεία *Introcom Ltd* συνιστούσε πρόσοψη, αφού χρησιμοποιήθηκε ως όχημα για την παραλαβή των χρημάτων και η χρήση της αυτή ήταν παράνομη.²⁷⁷

²⁶⁸ *Re Bugle Press Ltd* [1961] Ch 270.

²⁶⁹ *Trustor v Smallbone (No 2)* [2001] WLR 1177 (Ch Div).

²⁷⁰ Θωμάς Γρ. Παπαδόπουλος, *Κυπριακό Εταιρικό Δίκαιο*, (Νομική Βιβλιοθήκη, 2023), 185.

²⁷¹ *Ibid.*

²⁷² *Ibid.*

²⁷³ *Ibid.*

²⁷⁴ *Ibid.*

²⁷⁵ *Ibid.*

²⁷⁶ *Ibid.*

²⁷⁷ *Ibid.*

Στα πλαίσια της υπόθεσης Antonio Gramsci Shipping Corp v Stepanovs, το Δικαστήριο προέβει στη παράθεση μίας σειράς αρχών που υιοθετούνται σε περιπτώσεις, στις οποίες εμπλέκονται εταιρείες που έχουν ιδρυθεί με σκοπό την απάτη.²⁷⁸ Κατ' αρχάς, ο εναγόμενος δεν απαιτείται να έχει τον αποκλειστικό έλεγχο της εταιρείας.²⁷⁹ Με άλλα λόγια, όταν υπάρχουν περισσότεροι από ένα αδικοπραγούντες με κοινό σκοπό, οι οποίοι ελέγχουν την εταιρεία, θα μπορούσε να αποδοθεί ευθύνη σε όλους αυτούς.²⁸⁰ Δεύτερον, το εταιρικό πέπλο δεν θα αρθεί μόνο επειδή η εταιρεία συμπεριφερόταν δόλια και αποσκοπούσε στην απάτη, αλλά θα πρέπει να αποδειχθεί ότι υπήρξε δόλια κατάχρηση της δομής της εταιρείας με σκοπό την απάτη.²⁸¹ Τρίτον, το εταιρικό πέπλο θα αρθεί μόνο όταν η απάτη ή αδικοπραξία πραγματοποιείται εντός της συνήθους δραστηριότητας της εταιρείας.²⁸² Τέλος, μια σύμβαση, που συνάφθηκε από μια εταιρεία που είναι υποχείριο και ελέγχεται πλήρως από άλλο πρόσωπο, θα μπορούσε να δεσμεύει και να εκτελεστεί τόσο κατά της εταιρείας που είναι υποχείριο όσο και κατά του αδικοπραγούντος προσώπου, που την ελέγχει πλήρως.²⁸³

Αξίζει να σημειωθεί, ότι στην υπόθεση VTB Capital plc v Nutritek International Corp²⁸⁴, το Supreme Court δεν ακολούθησε το τέταρτο σημείο της υπόθεσης Antonio Gramsci Shipping Corp v Stepanovs και αποφασίστηκε ότι το πρόσωπο, που ελέγχει πλήρως την εταιρεία, δεν θα δεσμευόταν.²⁸⁵ Ως προς τα πραγματικά περιστατικά της εν λόγω υπόθεσης, η εταιρεία VTB Capital plc (VTB) δάνεισε το ποσό των 225 εκατομμυρίων Δολαρίων Αμερικής στην εταιρεία Russagroprom LLC (RAP), παρόλο που το ποσό αυτό η εταιρεία RAP είχε την πρόθεση να χρησιμοποιήσει για την απόκτηση ενός αριθμού Ρωσικών εταιρειών από την εταιρεία Nutritek.²⁸⁶ Η εταιρεία RAP παραβιάζοντας τη σύμβαση δανείου δεν αποπλήρωσε το δάνειο.²⁸⁷ Η εταιρεία VTB ισχυρίστηκε ότι σύνηψε τη σύμβαση δανείου με την εταιρεία RAP βασιζόμενη σε ψευδείς παραστάσεις της εταιρείας Nutritek, εφόσον έλαβαν χώρα δηλώσεις που έδειχναν ότι η εταιρεία RAP και η εταιρεία Nutritek δεν υπόκεινταν σε κοινό έλεγχο.²⁸⁸ Εντούτοις, και οι δύο εταιρείες ελέγχονταν, στην πραγματικότητα, από τον κ. Malofeev που ήταν

²⁷⁸ Θωμάς Γρ. Παπαδόπουλος, Κυπριακό Εταιρικό Δίκαιο, (Νομική Βιβλιοθήκη, 2023), 187.

²⁷⁹ Ibid.

²⁸⁰ Ibid.

²⁸¹ Ibid.

²⁸² Ibid.

²⁸³ Antonio Gramsci Shipping Corp and others v Stepanovs [2012] 1 BCLC 561, [2011] EWHC 333 (Comm) 293, 294.

²⁸⁴ VTB Capital plc v Nutritek International Corp and others [2013] 1 All ER 1296 [2013] UKSC 5.

²⁸⁵ Θωμάς Γρ. Παπαδόπουλος, Κυπριακό Εταιρικό Δίκαιο, (Νομική Βιβλιοθήκη, 2023), 188.

²⁸⁶ Ibid.

²⁸⁷ Ibid.

²⁸⁸ Ibid.

Ρώσος επιχειρηματίας.²⁸⁹ Η εταιρεία VTB εν τέλει άσκησε αγωγή εναντίον της εταιρείας Nutritek, του κ. Malofeen και άλλων εταιρειών που συμμετείχαν, ισχυριζόμενη ότι ευθύνονται για αθέτηση της σύμβασης δανείου της εταιρείας RAP.²⁹⁰ Εντούτοις, για να γίνει δεκτός αυτός ο ισχυρισμός, το εταιρικό πέπλο της εταιρείας RAP θα έπρεπε να αρθεί.²⁹¹ Το Supreme Court δεν δέχθηκε την άρση του εταιρικού πέπλου.²⁹² Σύμφωνα με τον Lord Neuberger εάν γινόταν δεκτό ότι οι εναγόμενοι έχουν ευθύνη για τη σύμβαση δανείου θα σήμαινε επέκταση των περιστάσεων υπό τις οποίες θα μπορούσε να αρθεί το εταιρικό πέπλο.²⁹³ Η προσέγγιση αυτή θα είχε ως συνέπεια ο κ. Malofeen να θεωρηθεί και αυτός συμβαλλόμενο μέρος μαζί με το άλλο συμβαλλόμενο μέρος, την εταιρεία RAP, στη σύμβαση δανείου.²⁹⁴

3.3.4. Η ΑΡΣΗ ΤΟΥ ΕΤΑΙΡΙΚΟΥ ΠΕΠΛΟΥ ΓΙΑ ΛΟΓΟΥΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΓΙΑ ΔΙΑΦΟΡΟΥΣ ΑΛΛΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ

Όταν το κράτος βρίσκεται σε συνθήκες πολέμου ή αντιμετωπίζει κάποια άλλη σοβαρή πολιτική ή οικονομική κρίση, η νομολογία δύναται να άρει το εταιρικό πέπλο για λόγους προστασίας της δημόσιας ασφάλειας.²⁹⁵ Η εν λόγω περίπτωση άρσης του εταιρικού πέπλου στην Αγγλική νομολογία είναι περιορισμένη αναφορικά με το πεδίο εφαρμογής της, εφόσον η επίκληση της εξαρτάται από μια κατάσταση εχθρότητας μεταξύ του Ηνωμένου Βασιλείου και κάποιου άλλου κράτους.²⁹⁶ Η άρση του εταιρικού πέπλου δικαιολογείται κυρίως για την επιβολή μιας κύρωσης σε άτομα που έχουν σημαντικούς δεσμούς με εχθρικό κράτος.²⁹⁷ Στην υπόθεση Daimler v Continental Tyre & Rubber Co, η εταιρεία Continental Tyre Co,²⁹⁸ επιχείρησε δικαστικώς να εισπράξει ένα χρέος, που της όφειλε η εταιρεία Daimler. Εκείνη τη περίοδο, το Ηνωμένο Βασίλειο βρισκόταν σε πόλεμο με τη Γερμανία και το House of Lords αρνήθηκε να εγκρίνει την εκτέλεση της είσπραξης του χρέους καθότι τα μέλη της

²⁸⁹ Ibid.

²⁹⁰ Ibid.

²⁹¹ Ibid.

²⁹² Ibid.

²⁹³ Ibid.

²⁹⁴ Ibid.

²⁹⁵ Θωμάς Γρ. Παπαδόπουλος, Κυπριακό Εταιρικό Δίκαιο, (Νομική Βιβλιοθήκη, 2023), 189.

²⁹⁶ Ibid.

²⁹⁷ Ibid.

²⁹⁸ Daimler v Continental Tyre & Rubber Co [1916] 2 AC 307.

εταιρείας Continental Tyre Co ήταν Γερμανοί υπήκοοι.²⁹⁹ Παρόλο που η εταιρεία Continental Tyre Co ήταν εγγεγραμμένη στο Ηνωμένο Βασίλειο, το House of Lords αρνήθηκε να αναγνωρίσει ότι η εταιρεία Continental Tyre Co ήταν ένα νομικό πρόσωπο, το οποίο δεν εξαρτιόταν από τα μέλη του.³⁰⁰

Σε άλλες Αγγλικές υποθέσεις, έγινε δεκτή η άρση του εταιρικού πέπλου για διάφορους άλλους λόγους.³⁰¹ Για παράδειγμα, λαμβάνοντας υπόψη την υπόθεση Re Express Engineering Works Ltd, η απόφαση όλων των μελών μιας εταιρείας μπορεί να δεσμεύει σαν να ήταν απόφαση της εταιρείας, παρόλο που η απόφαση αυτή δεν έχει ληφθεί σε γενική συνέλευση της εταιρείας.³⁰² Προκειμένου να διαπιστωθεί εάν η απόφαση αυτή είναι απόφαση όλων των μελών, θα πρέπει να αρθεί το εταιρικό πέπλο.³⁰³ Επιπλέον, όπως συνέβει στην υπόθεση Re FG (Films) Ltd, το πέπλο μπορεί να αρθεί για να προσδιορίσει την «ιθαγένεια» μιας εταιρείας αναφορικά με την ιθαγένεια των μελών της.³⁰⁴ Στην εν λόγω υπόθεση, το Δικαστήριο κατέληξε ότι μία ταινία δεν θεωρείτο Βρετανική ταινία, παρόλο που η εταιρεία που παρήγαγε την ταινία αυτή είχε ιδρυθεί στην Αγγλία και η εταιρεία αυτή ηλεγόταν από μία Αμερικανική εταιρεία.³⁰⁵ Επιπρόσθετα, στην υπόθεση Trebanog Working Men's Club & Institute Ltd v Macdonald, το εμπίστευμα αποτέλεσε όχημα για την κάμψη του δόγματος της χωριστής νομικής προσωπικότητας.³⁰⁶ Συγκεκριμένα, μία κλειστή λέσχη, που δημιουργήθηκε ως χώρος αναψυχής για τα μέλη της, περιελάμβανε αλκοόλ, το οποίο πωλήθηκε στα μέλη της.³⁰⁷ Η λέσχη κατηγορήθηκε για πώληση αλκοόλ χωρίς άδεια και το Δικαστήριο απάλλαξε την λέσχη από την κατηγορία, καθώς αποφάσισε ότι το αλκοόλ δεν πωλήθηκε στα μέλη.³⁰⁸ Όπως αποδείχθηκε τα μέλη στην πραγματικότητα είχαν την κυριότητα του αλκοόλ, το οποίο αγοράστηκε για λογαριασμό τους από την επιτροπή της λέσχης.³⁰⁹ Συνεπώς, διαπιστώθηκε ότι η λέσχη κατείχε το αλκοόλ ως εμπιστευματοδόχος για τα μέλη της και ότι τα μέλη της λέσχης ήταν οι δικαιούχοι του εμπιστευμάτος για το αλκοόλ, με αποτέλεσμα να μην υπάρξει κάποια πώληση και άρα, να μην έχει διαπραχθεί ποινικό αδίκημα.³¹⁰

²⁹⁹ Θωμάς Γρ. Παπαδόπουλος, Κυπριακό Εταιρικό Δίκαιο, (Νομική Βιβλιοθήκη, 2023), 189.

³⁰⁰ Ibid.

³⁰¹ Θωμάς Γρ. Παπαδόπουλος, Κυπριακό Εταιρικό Δίκαιο, (Νομική Βιβλιοθήκη, 2023), 190.

³⁰² Ibid.

³⁰³ Ibid.

³⁰⁴ Ibid.

³⁰⁵ Ibid.

³⁰⁶ Ibid.

³⁰⁷ Ibid.

³⁰⁸ Ibid.

³⁰⁹ Ibid.

³¹⁰ Re Express Engineering Works Ltd [1920] 1 Ch 466. Re FG Films Ltd [1953] 1 All ER 615. Trebanog Working Men's Club & Institute Ltd v Macdonald [1940] 1 KB 576.

3.3.5. Η ΑΡΣΗ ΤΟΥ ΕΤΑΙΡΙΚΟΥ ΠΕΠΛΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΣΥΜΦΕΡΟΝ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ: ΟΤΑΝ ΤΟ ΑΠΑΙΤΕΙ Η ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ ΣΕ ΜΙΑ ΥΠΟΘΕΣΗ, ΤΟ ΕΤΑΙΡΙΚΟ ΠΕΠΛΟ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΑΙΡΕΤΑΙ ΠΡΟΣ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΟΣ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

Οι νομολογιακές περιπτώσεις άρσης του εταιρικού πέπλου, όταν υπάρχει απάτη ή συντρέχουν λόγοι δημόσιας ασφαλείας ή άλλοι διάφοροι λόγοι αποτελούν εξαιρέσεις στο δόγμα της χωριστής νομικής προσωπικότητας.³¹¹ Στις νομολογιακές αυτές περιπτώσεις υπάρχει ως θεμελιώδης δικαιολογητικός λόγος της άρσης του εταιρικού πέπλου, η αποφυγή των αδικιών που προκαλούνται από στρεβλώσεις στη χρήση του νομικού προσώπου της εταιρείας.³¹² Επομένως, όλες αυτές οι νομολογιακές περιπτώσεις άρσης του εταιρικού πέπλου συνιστούν έκφραση του μοναδικού δικαιολογητικού λόγου άρσης του εταιρικού πέπλου, που είναι η εξυπηρέτηση του συμφέροντος της δικαιοσύνης.³¹³ Προκειμένου να διαπιστωθεί εάν η εξυπηρέτηση του συμφέροντος της δικαιοσύνης καθορίζει τη νομολογιακή άρση του εταιρικού πέπλου, είναι αναγκαίο να διευκρινιστεί εάν οι ανωτέρω νομολογιακές περιπτώσεις άρσης του εταιρικού πέπλου μπορούν να εξηγηθούν με εφαρμογή των αρχών του δικαίου της επιείκειας.³¹⁴ Το κύριο ερώτημα είναι αν οι ανωτέρω νομολογιακές περιπτώσεις άρσης του εταιρικού πέπλου δεικνύουν έναν μόνο βασικό δικαιολογητικό λόγο άρσης του εταιρικού πέπλου, ο οποίος είναι η εξυπηρέτηση του συμφέροντος της δικαιοσύνης, ή αν οι ανωτέρω νομολογιακές περιπτώσεις άρσης του εταιρικού πέπλου βασίζονται σε συγκεκριμένους άκαμπτους και αυτόνομους κανόνες.³¹⁵ Αναφορικά με το ερώτημα αυτό, πριν από την απόφαση του Αγγλικού Εφετείου στην υπόθεση *Adams v Cape Industries*, τα Αγγλικά Δικαστήρια ήταν απρόθυμα να καθορίσουν ένα συγκεκριμένο σύνολο αποδεκτών περιπτώσεων ως προς το πότε μπορεί να γίνει δεκτό ότι το εταιρικό πέπλο αίρεται.³¹⁶ Ο Lord Denning διατύπωσε ότι η εξουσία ενός Δικαστηρίου να άρει το το εταιρικό πέπλο πρέπει να θεωρείται ότι αποτελεί διακριτική ευχέρεια του, παρά ένα μηχανισμό που θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί μόνο σε συγκεκριμένες περιπτώσεις και υπό καθορισμένες συνθήκες.³¹⁷ Εφόσον τα Δικαστήρια διαθέτουν γενική διακριτική ευχέρεια να άρουν το εταιρικό πέπλο, τότε για την κάθε

³¹¹ Θωμάς Γρ. Παπαδόπουλος, *Κυπριακό Εταιρικό Δίκαιο*, (Νομική Βιβλιοθήκη, 2023), 191.

³¹² *Ibid.*

³¹³ *Ibid.*

³¹⁴ *Ibid.*

³¹⁵ *Ibid.*

³¹⁶ *Ibid.*

³¹⁷ Θωμάς Γρ. Παπαδόπουλος, *Κυπριακό Εταιρικό Δίκαιο*, (Νομική Βιβλιοθήκη, 2023), 192.

υπόθεση η δικαιοσύνη που πρέπει να αποδοθεί, μπορεί τελικά να δικαιολογήσει την άρση του εταιρικού πέπλου από το Δικαστήριο.³¹⁸ Εντούτοις, στην υπόθεση *Adams v Cape Industries*, υπήρξε σημαντική μεταστροφή στην προσέγγιση της νομολογίας στο κατά πόσο το εταιρικό πέπλο θα πρέπει να αίρεται προς εξυπηρέτηση του συμφέροντος της δικαιοσύνης σε μια συγκεκριμένη υπόθεση.³¹⁹ Το Αγγλικό Εφετείο, στην υπόθεση *Adams v Cape Industries*,³²⁰ αρνήθηκε την εφαρμογή της προσέγγισης της προηγούμενης νομολογίας, δηλαδή ότι είναι επιτρεπτή η άρση του εταιρικού πέπλου όταν το απαιτεί η δικαιοσύνη, διότι η προσέγγιση αυτή παραβίαζε το δόγμα της χωριστής νομικής προσωπικότητας, το οποίο υιοθετήθηκε από την υπόθεση *Salomon v A Salomon & Co Ltd [1897] AC 22*.³²¹ Ωστόσο, η υπόθεση *Creasey v Breachwood Motors Ltd*,³²² που ακολούθησε αμέσως μετά την υπόθεση *Adams v Cape Industries*, προσπάθησε να επαναβεβαιώσει την προσέγγιση της προηγούμενης νομολογίας, ότι δηλαδή επιτρέπεται η άρση του εταιρικού πέπλου, όταν το απαιτεί η δικαιοσύνη σε μία υπόθεση με βάση τις αρχές του δικαίου της επιείκειας.³²³ Στην υπόθεση *Creasey v Breachwood Motors Ltd*, ο ενάγων, ο κ. Creasey, απολύθηκε από την εταιρεία *Welwyn Motors Ltd*, όπου κατείχε τη θέση του γενικού διευθυντή της.³²⁴ Επίσης, η εταιρεία *Welwyn Motors Ltd* ασκούσε τις δραστηριότητές της σε εγκαταστάσεις που ανήκαν στην εταιρεία *Breachwood Motors Ltd* και οι δύο σύμβουλοι της εταιρείας *Breachwood Motors Ltd* ήταν οι μοναδικοί μέτοχοι της.³²⁵ Περαιτέρω, τα ίδια δύο άτομα ήταν οι μοναδικοί σύμβουλοι και μέτοχοι της εταιρείας *Welwyn Motors Ltd*.³²⁶ Συνεπώς, παρόλο που δεν υφίστατο σχέση μητρικής και θυγατρικής εταιρείας μεταξύ της εταιρείας *Welwyn Motors Ltd* και της εταιρείας *Breachwood Motors Ltd*, οι δύο εταιρείες σχετίζονταν μεταξύ τους, στον βαθμό που ο έλεγχος και των δύο εταιρειών ήταν στα χέρια των ίδιων ατόμων.³²⁷ Ενόψει της απόλυσης του, ο κ. Creasey άσκησε αγωγή εναντίον της εταιρείας *Welwyn Motors Ltd* λόγω παράνομης απόλυσης.³²⁸ Ωστόσο, προτού εκδικαστεί η υπόθεση εναντίον της εταιρείας *Welwyn Motors Ltd*, η εταιρεία σταμάτησε την επιχειρηματική δραστηριότητάς της και η εταιρεία *Breachwood Motors Ltd* έλαβε όλα τα περιουσιακά στοιχεία της εταιρείας *Welwyn Motors Ltd*, πληρώνοντας τους

³¹⁸ *Ibid.*

³¹⁹ *Ibid.*

³²⁰ *Adams v Cape Industries [1990] Ch 433, 513.*

³²¹ *Ibid.*

³²² *Creasey v Breachwood Motors Ltd [1992] BCC 639.*

³²³ Θωμάς Γρ. Παπαδόπουλος, *Κυπριακό Εταιρικό Δίκαιο*, (Νομική Βιβλιοθήκη, 2023), 193.

³²⁴ *Ibid.*

³²⁵ *Ibid.*

³²⁶ *Ibid.*

³²⁷ *Ibid.*

³²⁸ *Ibid.*

εμπορικούς πιστωτές της τελευταίας, με εξαίρεση την αξίωση αποζημίωσης του κ. Creasey.³²⁹ Η εταιρεία Breachwood Motors Ltd συνέχισε την επιχειρηματική δραστηριότητα, την οποία προηγουμένως ασκούσε η εταιρεία Welwyn Motors Ltd χρησιμοποιώντας την επωνυμία Welwyn Saab για τον σκοπό αυτό, η οποία λάμβανε χώρα στις εγκαταστάσεις που χρησιμοποιούσε μέχρι πρότινος η εταιρεία Welwyn Motors Ltd.³³⁰ Οι δικηγόροι του κ. Creasey εξακολουθούσαν να επικοινωνούν με τους δικηγόρους που ενεργούσαν για λογαριασμό της εταιρείας Welwyn Motors Ltd, οι οποίοι ουσιαστικά ενεργούσαν με βάση τις οδηγίες της εταιρείας Breachwood Motors Ltd.³³¹ Οι δικηγόροι της εταιρείας Breachwood Motors Ltd ισχυρίστηκαν ότι η ύπαρξη της εταιρείας Welwyn Motors Ltd ως ξεχωριστού νομικού προσώπου δεν υφίστατο πλέον, λόγω της άτυπης εξαγοράς της από την εταιρεία Breachwood Motors Ltd, και θεώρησαν άσκοπο να προσκομίσουν στοιχεία υπεράσπισης έναντι του αιτήματος του κ. Creasey για παράνομη απόλυση.³³² Ωστόσο, στην αρχική ακρόαση ως προς τον ισχυρισμό περί παράνομης απόλυσης, εκδόθηκε διάταγμα υπέρ του κ. Creasey.³³³ Αργότερα από αυτήν την ακρόαση, η εταιρεία Welwyn Motors Ltd διαγράφηκε από το Μητρώο Εταιρειών, σύμφωνα με το άρθρο 652 του Αγγλικού Companies Act 1985, γιατί δεν ασκούσε καμία δραστηριότητα.³³⁴ Παρόλο που τερματίστηκε η νομική ύπαρξη της εταιρείας Welwyn Motors Ltd, οι δικηγόροι του κ. Creasey αιτήθηκαν και κατόρθωσαν να αντικαταστήσουν την εταιρεία Welwyn Motors Ltd από την εταιρεία Breachwood Motors Ltd ως εναγόμενη στο διάταγμα που εκδόθηκε υπέρ του κ. Creasey, ενώ η εταιρεία Breachwood Motors Ltd άσκησε έφεση ενώπιον του High Court.³³⁵ Οι λόγοι της έφεσης περιλάμβαναν τον ισχυρισμό ότι, οι δύο εταιρείες Welwyn Motors Ltd και Breachwood Motors Ltd ήταν χωριστά νομικά πρόσωπα και εντός του πλαισίου αυτού, η εταιρεία Breachwood Motors Ltd διέθετε χωριστή νομική προσωπικότητα, ώστε να μην μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για την αποζημίωση που θα έπρεπε να καταβληθεί στον κ. Creasey.³³⁶ Εν τέλει, η έφεση της εταιρείας Breachwood Motors Ltd απορρίφθηκε.³³⁷ Το Δικαστήριο, δέχθηκε την άρση του εταιρικού πέπλου της εταιρείας Welwyn Motors Ltd, θεωρώντας ότι η εταιρεία Welwyn Motors Ltd ήταν τμήμα

³²⁹ Ibid.

³³⁰ Ibid.

³³¹ Ibid.

³³² Ibid.

³³³ Ibid.

³³⁴ Ibid.

³³⁵ Θωμάς Γρ. Παπαδόπουλος, Κυπριακό Εταιρικό Δίκαιο, (Νομική Βιβλιοθήκη, 2023), 194.

³³⁶ Ibid.

³³⁷ Ibid.

της εταιρείας Breachwood Motors Ltd.³³⁸ Επομένως, η εταιρεία Breachwood Motors Ltd κρίθηκε εκ πρώτης όψεως υπεύθυνη για την πληρωμή του διατάγματος αποζημίωσης υπέρ του κ. Creasey.³³⁹ Εντούτοις, ένεκα της εξυπηρέτησης του συμφέροντος της δικαιοσύνης μεταξύ των διαδίκων, το Δικαστήριο έκρινε ότι έπρεπε να παρασχεθεί η δυνατότητα στην εταιρεία Breachwood Motors Ltd να προβάλει υπεράσπιση έναντι της αγωγής για παράνομη απόλυση.³⁴⁰ Το Δικαστήριο, με τη λήψη της απόφασης να άρει το εταιρικό πέπλο της εταιρείας Welwyn Motors Ltd, ώστε να συγχωνευτεί με την εταιρεία Breachwood Motors Ltd, με αποτέλεσμα να δημιουργηθεί μια ενιαία οικονομική μονάδα, το Δικαστήριο έλεγξε πρώτα αν η εταιρεία Welwyn Motors Ltd θα μπορούσε να θεωρηθεί ως πρόσοψη, που θα ικανοποιούσε το κριτήριο που υιοθετήθηκε από την υπόθεση Adams v Cape Industries.³⁴¹ Λαμβάνοντας υπόψη τα στοιχεία της υπόθεσης, δεν αποδείχθηκε η ύπαρξη πρόσοψης, καθώς δεν υπήρξε απάτη σε σχέση με τη σύσταση της εταιρείας.³⁴² Ως εκ τούτου, στην υπόθεση Creasey v Breachwood Motors Ltd, το εταιρικό πέπλο άρθηκε προς εξυπηρέτηση του συμφέροντος της δικαιοσύνης.³⁴³

Οι μεταγενέστερες αποφάσεις των Αγγλικών Δικαστηρίων, ακολούθησαν εκ νέου την προσέγγιση του Αγγλικού Εφετείου στην υπόθεση Adams v Cape Industries, απορρίπτοντας την προσέγγιση ότι η εξυπηρέτηση του συμφέροντος της δικαιοσύνης σε μία συγκεκριμένη υπόθεση μπορεί, υπό συγκεκριμένες περιστάσεις, να οδηγήσει στην άρση του εταιρικού πέπλου.³⁴⁴ Ως εκ τούτου, η μεταγενέστερη νομολογία των Αγγλικών Δικαστηρίων ανέτρεψε τα συμπεράσματα της υπόθεσης Creasey v Breachwood Motors Ltd.³⁴⁵ Στην Αγγλική υπόθεση Re Polly Peck International plc (No 3), το Δικαστήριο αποφάσισε ότι τα κατώτερα Δικαστήρια δεν πρέπει να χρησιμοποιούν την έννοια της εξυπηρέτησης του συμφέροντος της δικαιοσύνης ως λόγο που θα δικαιολογούσε την άρση του εταιρικού πέπλου.³⁴⁶ Στα πλαίσια της υπόθεσης Ord v Belhaven Pubs Ltd,³⁴⁷ το Αγγλικό Εφετείο ακολούθησε αντίθετη προσέγγιση απ' αυτή της υπόθεσης Creasey v Breachwood Motors Ltd, δηλώνοντας ότι η υπόθεση αυτή δεν πρέπει πλέον να αντιμετωπίζεται ως αυθεντία για το ζήτημα

³³⁸ Ibid.

³³⁹ Ibid.

³⁴⁰ Ibid.

³⁴¹ Ibid.

³⁴² Ibid.

³⁴³ Ibid.

³⁴⁴ Θωμάς Γρ. Παπαδόπουλος, Κυπριακό Εταιρικό Δίκαιο, (Νομική Βιβλιοθήκη, 2023), 195.

³⁴⁵ Ibid.

³⁴⁶ Re Polly Peck International plc (No 3) [1996] 1 BCLC 428.

³⁴⁷ Ord v Belhaven Pubs Ltd [1998] 2 BCLC 447.

αυτό.³⁴⁸ Στην εν λόγω υπόθεση, το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο επέτρεψε την αντικατάσταση της εναγόμενης εταιρείας από τη μητρική της εταιρεία, λόγω της οικονομικής ενότητας του ομίλου και του έλεγχου που ασκούσε η μητρική επί της θυγατρικής εταιρείας της.³⁴⁹ Το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο κατέληξε ότι δεν ήταν δίκαιο να επιτραπεί στη θυγατρική εταιρεία Belhaven Pubs Ltd να εκμεταλλευτεί την αναδιοργάνωση του ομίλου εταιρειών για να αποφύγει τυχόν ευθύνη.³⁵⁰ Το Δευτεροβάθμιο Δικαστήριο, ανατρέποντας την απόφαση του Πρωτοβάθμιου Δικαστηρίου, εφάρμοσε τις αρχές που διατυπώθηκαν στην υπόθεση *Adams v Cape Industries* και εξήγαγε το συμπέρασμα ότι η εναγόμενη εταιρεία δεν ήταν δυνατόν να θεωρηθεί απλώς μία πρόσοψη, στο μέτρο που η μεταβίβαση των περιουσιακών στοιχείων της θυγατρικής εταιρείας Belhaven Pubs Ltd πραγματοποιήθηκε χωρίς καμία πρόθεση να βλάψει τους ενάγοντες.³⁵¹ Το Δευτεροβάθμιο Δικαστήριο αποφάσισε ότι η απόφαση για την αναδιοργάνωση του ομίλου εταιρειών ήταν λογική και κατανοητή, εφόσον ελήφθη λόγω της πτώσης των τιμών στην αγορά ακινήτων.³⁵² Το Δευτεροβάθμιο Δικαστήριο απέρριψε την προσέγγιση της υπόθεσης *Creasey v Breachwood Motors* και επιχείρησε να καταργήσει τη διακριτική ευχέρεια του Δικαστηρίου με την άρση του εταιρικού πέπλου όταν η οικονομική πραγματικότητα μιας συγκεκριμένης κατάστασης σε συνδυασμό με το συμφέρον της δικαιοσύνης υποδείκνυαν ότι το εταιρικό πέπλο πρέπει να αρθεί με σκοπό την προστασία των συμφερόντων των τρίτων.³⁵³ Στην υπόθεση *Creasey v Breachwood Motors Ltd*, κρίθηκε ότι η άρση του εταιρικού πέπλου αποτέλεσε μια δίκαιη και εύλογη άσκηση της διακριτικής ευχέρειας του Δικαστηρίου.³⁵⁴ Συνεπώς, υποστηρίχθηκε ότι το Δευτεροβάθμιο Δικαστήριο θα έπρεπε να διακρίνει την υπόθεση αυτή από την υπόθεση *Ord v Belhaven Pubs Ltd*, αντί να την ανατρέψει.³⁵⁵ Παρόλο που τα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης *Creasey v Breachwood Motors Ltd* ομοιάζαν με αυτά της υπόθεσης *Ord v Belhaven Pubs Ltd*, υπήρχε, μια ουσιώδης διαφορά μεταξύ των δύο υποθέσεων.³⁵⁶ Στην υπόθεση *Ord v Belhaven Pubs Ltd*, συνέτρεχαν σημαντικοί οικονομικοί λόγοι, οι οποίοι δικαιολογούσαν το γεγονός ότι τα περιουσιακά στοιχεία μεταφέρθηκαν εκτός της θυγατρικής εταιρείας Belhaven Pubs Ltd, εφόσον ο συγκεκριμένος

³⁴⁸ Ibid.

³⁴⁹ Ibid.

³⁵⁰ Ibid.

³⁵¹ Ibid.

³⁵² Ibid.

³⁵³ Ibid.

³⁵⁴ Ibid.

³⁵⁵ Ibid.

³⁵⁶ Θωμάς Γρ. Παπαδόπουλος, *Κυπριακό Εταιρικό Δίκαιο*, (Νομική Βιβλιοθήκη, 2023), 196.

όμιλος εταιρειών ενδεχομένως να είχε υποστεί ζημία εάν δεν πραγματοποιούσε αυτή η μεταφορά.³⁵⁷ Ωστόσο, στην υπόθεση *Creasey v Breachwood Motors Ltd*, η δικαιολόγηση για τη μεταφορά περιουσιακών στοιχείων στηρίχθηκε σε κατά πολύ λιγότερο σημαντικούς λόγους, καθότι η μη μεταφορά των περιουσιακών στοιχείων σε καμία περίπτωση δεν θα προκαλούσε ζημία στους μετόχους της εταιρείας *Breachwood Motors Ltd*.³⁵⁸

Η προσέγγιση του Αγγλικού Εφετείου, στην υπόθεση *Adams v Cape Industries*, αποτελεί πλέον τη κρατούσα άποψη και τα Δικαστήρια δεν θα άρουν το εταιρικό πέπλο, αποκλειστικά για το λόγο ότι το απαιτεί η εξυπηρέτηση του συμφέροντος της δικαιοσύνης.³⁵⁹ Η άρση του εταιρικού πέπλου όταν λαμβάνει χώρα για την εξυπηρέτηση του συμφέροντος της δικαιοσύνης μπορεί να δημιουργήσει πολλές ασαφείς και ασυνεπείς καταστάσεις, κατάσταση που δεν συνάδει με την ασφάλεια δικαίου, γιατί ένα ζήτημα το οποίο ένας Δικαστής θεωρεί δίκαιο για κάποιον άλλο Δικαστή μπορεί να είναι άδικο.³⁶⁰ Παρόλο που η προσέγγιση της υπόθεσης *Adams v Cape Industries* αποτελεί την κρατούσα άποψη, ορισμένοι Δικαστές παραμένουν ακόμη πρόθυμοι να άρουν το εταιρικό πέπλο προς εξυπηρέτηση του συμφέροντος της δικαιοσύνης, όπως αποδείχθηκε στην υπόθεση *Ratiu v Conway*.³⁶¹ Σ' αυτή την υπόθεση, ο κ. Conway, ο οποίος ήταν δικηγόρος, προσλήφθηκε για την αγορά και πώληση ορισμένων ακινήτων στο Λονδίνο από δύο εταιρείες, ήτοι την εταιρεία *RHP Ltd* και την εταιρεία *Pristbrook Ltd*, οι οποίες ανήκαν και ελέγχονταν από τον κ. Ratiu.³⁶² Ο κ. Conway άσκησε αγωγή κατά του κ. Ratiu για αποζημίωση εξαιτίας δυσφήμισης, η οποία και πέτυχε.³⁶³ Στην έφεση του κ. Ratiu, τέθηκε το ζήτημα ο δικηγόρος σε ποιον οφείλει να τηρεί επαγγελματικά καθήκοντα ενώ ο κ. Conway ισχυρίστηκε ότι δεν είχε ποτέ κανένα επαγγελματικό καθήκον έναντι του κ. Ratiu, επειδή είχε προσληφθεί από την εταιρεία *RHP Ltd* και την εταιρεία *Pristbrook Ltd*.³⁶⁴ Το Δικαστήριο συμπεράνε ότι με βάση τα γεγονότα, η πραγματικότητα ήταν ότι ο κ. Conway γνώριζε ότι ο πελάτης του ήταν ο κ. Ratiu και όχι η εταιρεία *RHP Ltd* ή η εταιρεία *Pristbrook Ltd*, οι οποίες αποτέλεσαν απλά «οχήματα» που ελέγχονταν από τον κ. Ratiu.³⁶⁵ Ως εκ τούτου, αποφασίστηκε ότι ο κ. Conway όφειλε επαγγελματικά καθήκοντα, συμπεριλαμβανομένου καθήκοντος πίστης, στον μέτοχο αυτών των

³⁵⁷ Ibid.

³⁵⁸ Ibid.

³⁵⁹ Ibid.

³⁶⁰ Ibid.

³⁶¹ *Ratiu v Conway* [2006] 1 All ER 571.

³⁶² Θωμάς Γρ. Παπαδόπουλος, *Κυπριακό Εταιρικό Δίκαιο*, (Νομική Βιβλιοθήκη, 2023), 196.

³⁶³ Ibid.

³⁶⁴ Ibid.

³⁶⁵ Ibid.

δύο εταιρειών, που τον προσέλαβαν, τον κ. Ratiu.³⁶⁶ Το Δικαστήριο είπε: «There is, it seems to me, a powerful argument of principle, in this intensely personal context of trust, confidence and loyalty, for lifting the corporate veil where the facts require it to include those in or behind the company who are in reality the persons whose trust in and reliance upon the fiduciary may be confounded».³⁶⁷ Επιπλέον, ακολούθως, το Δικαστήριο τόνισε ότι: «I recognise that there is an asymmetry between the law's longstanding insistence on the discreet legal personality of limited liability companies and its willingness to lift the veil, as the expression is, in a case like the present. But it is the latter, not the former, which accords with common sense and justice when the issue is who a solicitor owes his professional duties to».³⁶⁸

Ακόμη μία νομολογιακή εξέλιξη, που μπορεί να αναφερθεί στο σημείο αυτό, είναι ότι, ενώ πλέον τα Αγγλικά Δικαστήρια γενικά δεν δέχονται την άρση του εταιρικού πέπλου για το συμφέρον της δικαιοσύνης, δείχνουν πρόθυμα να άρουν το εταιρικό πέπλο για λόγους ευκολίας ή για να μειώσουν το νομικό κόστος.³⁶⁹

3.3.6. PETRODEL RESOURCES LTD V PREST

Η απόφαση στην υπόθεση *Petrodel Resources Ltd v Prest*³⁷⁰ περιόρισε ακόμη περισσότερο τους λόγους για τους οποίους μπορεί να αρθεί το εταιρικό πέπλο, εφόσον ενόψει της απόφασης αυτής μόνο σε μία περίπτωση μπορεί να αρθεί το εταιρικό πέπλο και ακόμη και σε αυτήν την περίπτωση, το εταιρικό πέπλο θα αρθεί μόνο εάν είναι απαραίτητο.³⁷¹ Συνεπώς, η απόφαση αυτή είναι πλέον η σημαντικότερη αναφορικά με την άρση του εταιρικού πέπλου.³⁷²

Η υπόθεση αυτή, αφορούσε έναν περιουσιακό διακανονισμό διαζυγίου μεταξύ του κυρίου και της κυρίας *Prest*.³⁷³ Το High Court είχε επιδικάσει στην κα. *Prest* συνολικό ποσό ύψους 17,5 εκατομμυρίων Λιρών Αγγλίας στα πλαίσια διακανονισμού διαζυγίου, πλην όμως σημαντικό μέρος των

³⁶⁶ Ibid.

³⁶⁷ Ibid.

³⁶⁸ Ibid.

³⁶⁹ *Re H (Restraint Order: Realizable Property)* [1996] 2 All ER 391 (CA). L. Roach, *Company Law* (2η έκδοση, OUP, 2013) 38.

³⁷⁰ *Petrodel Resources Ltd v Prest* [2013] 4 All ER 673.

³⁷¹ Θωμάς Γρ. Παπαδόπουλος, *Κυπριακό Εταιρικό Δίκαιο*, (Νομική Βιβλιοθήκη, 2023), 197.

³⁷² Ibid.

³⁷³ Θωμάς Γρ. Παπαδόπουλος, *Κυπριακό Εταιρικό Δίκαιο*, (Νομική Βιβλιοθήκη, 2023), 198.

περιουσιακών στοιχείων του κ. Prest ήταν δεσμευμένα σε εταιρείες που υπόκειντο στον αποκλειστικό έλεγχο του.³⁷⁴ Το άρθρο 24(1)(a) του Matrimonial Causes Act 1973 προνούσε ότι το Δικαστήριο μπορεί να διατάζει το ένα μέρος του γάμου να μεταβιβάσει στο άλλο μέρος περιουσία την οποία διαθέτει το πρώτο αναφερόμενο μέρος.³⁷⁵ Το High Court άντλησε αυτήν την εξουσία για να άρει τα εταιρικά πέπλα αυτών των εταιρειών και να διατάζει τη μεταφορά των σχετικών ακινήτων στην κα. Prest.³⁷⁶ Ο κ. Prest, ακολούθως, άσκησε έφεση, θέτοντας υπό αμφισβήτηση αυτή την εξουσία του Δικαστηρίου, εξαιτίας του ότι τα ακίνητα δεν ανήκαν στον κ. Prest, αλλά στις εταιρείες του.³⁷⁷ Το Αγγλικό Εφετείο, δέχθηκε την έφεση του κ. Prest και αποφάσισε ότι το εταιρικό πέπλο δεν μπορούσε να αρθεί υπό αυτές τις συνθήκες με αποτέλεσμα το High Court να μην έχει την εξουσία να εκδώσει την απόφαση βάσει του άρθρου 24(1)(a) του Matrimonial Causes Act 1973.³⁷⁸ Εν συνεχεία, η κα. Prest αμφισβήτησε την απόφαση αυτή ενώπιον του Supreme Court και το Supreme Court ανέτρεψε ομόφωνα την απόφαση του Αγγλικού Εφετείου, όχι όμως βάσει του δικαιολογητικού λόγου ότι το εταιρικό πέπλο θα μπορούσε να αρθεί.³⁷⁹ Το Supreme Court κατέληξε ότι οι εταιρείες είχαν τα ακίνητα με σχέση εμπιστεύματος προς όφελος του κ. Prest και συνεπώς, αυτά τα ακίνητα θα μπορούσαν να συμπεριληφθούν στον περιουσιακό διακανονισμό διαζυγίου.³⁸⁰ Το σημαντικότερο σ' αυτή την υπόθεση ήταν ότι το Supreme Court αρνήθηκε ομόφωνα να άρει το εταιρικό πέπλο και περιόρισε σημαντικά τις περιπτώσεις στις οποίες θα μπορούσε να αρθεί το εταιρικό πέπλο.³⁸¹

Ο Lord Sumption, ανέφερε ότι παρόλο που ο κ. Prest ενήργησε ανάρμοστα κάνοντας εσφαλμένη εφαρμογή των περιουσιακών στοιχείων της εταιρείας για δικό του όφελος, δεν απέκρυψε ή απέφυγε τις νομικές του υποχρεώσεις προς τη σύζυγο του σύμφωνα με το οικογενειακό δίκαιο.³⁸² Τα ακίνητα ανήκαν στις εταιρείες πολύ πριν καταρρεύσει ο γάμος και δεν υπήρχαν αποδεικτικά στοιχεία ότι αυτό έγινε για να αποφύγει ο κ. Prest τις νομικές του υποχρεώσεις έναντι της κα. Prest.³⁸³ Επιπλέον, ο Lord Sumption, παρόλο που στήριξε τη θέση του στον κανόνα, ο οποίος αναφέρει ότι η σύμβαση δεν μπορεί να επεκταθεί σε μη συμβαλλόμενα μέρη, αγνόησε το εμπόδιο για την εφαρμογή αυτού

³⁷⁴ Ibid.

³⁷⁵ Ibid.

³⁷⁶ Ibid.

³⁷⁷ Ibid.

³⁷⁸ Ibid.

³⁷⁹ Ibid.

³⁸⁰ Ibid.

³⁸¹ Ibid.

³⁸² Buckley L. A., 'Family Law and the Corporate Veil: Accessing Company Assets on Marital Breakdown after Prest v Petrodel Resources Limited' [2014] 37 Dublin ULJ, 12.

³⁸³ Ibid.

του κανόνα, όταν το υπεύθυνο μέρος είναι συμβαλλόμενος μέρος στη σύμβαση και όχι η εταιρεία.³⁸⁴ Αυτό ισοδυναμεί με εισβολή στην εταιρεία.³⁸⁵ Ο Lord Sumption δήλωσε ότι η υπόθεση αφορούσε, το κατά πόσο έπρεπε να υπάρξει ιδιοποίηση των περιουσιακών στοιχείων της εταιρείας για την ικανοποίηση προσωπικής ευθύνης του μετόχου της έναντι της συζύγου του.³⁸⁶ Άλλοι Δικαστές ενώ συμφωνούσαν με τον Lord Sumption ότι η φοροδιαφυγή είναι παράδειγμα άρσης του πέπλου, στην υπόθεση Prest ήταν απρόθυμοι να αποκλείσουν περαιτέρω κατάλληλες κατηγορίες άρσης του πέπλου.³⁸⁷ Η Lady Hale, ο Lord Mance και ο Lord Clarke, ήταν ο καθένας της άποψης ότι μπορεί να υπάρχουν κι άλλες εφαρμογές του δόγματος.³⁸⁸ Ωστόσο αντιμετώπισαν το ζήτημα ενώπιον τους ως σχετικό με το προηγούμενο και ως μια αναλυτική άσκηση για την εννοιολόγηση ενός υπάρχοντος δόγματος.³⁸⁹ Δεν υπήρξε ουσιαστική συζήτηση για λόγους πολιτικής, είτε για την περιορισμένη ευθύνη είτε για τις εξαιρέσεις απ' αυτήν.³⁹⁰ Ως εκ τούτου, στην παρούσα υπόθεση απουσίαζε η δικαστική συναίνεση, προς υποστήριξη της θέσης του Lord Sumption, από τους υπόλοιπους Δικαστές.³⁹¹

Συνεπώς, το Δικαστήριο δεν τρύπησε το εταιρικό πέπλο, επειδή κατά την χρήση των εταιρειών του ομίλου από τον κ. Prest δεν υπήρξε υπεκφυγή νομικής υποχρέωσης που οφείλει στην πρώην σύζυγο του.³⁹² Ο Lord Neuberger σχολίασε ότι δεν φαίνεται να υπήρξε ποτέ επιτυχημένη υπόθεση άρσης του εταιρικού πέπλου στο Ηνωμένο Βασίλειο σε οποιοδήποτε επίπεδο της δικαστικής ιεραρχίας.³⁹³

Μεταγενέστερα ακαδημαϊκά σχόλια σημείωσαν δύο σημαντικά σημεία σχετικά με την Prest, πρώτον, ότι η διάκριση που έκανε ο Lord Sumption μεταξύ της αρχής της απόκρυψης, χωρίς την άρση του εταιρικού πέπλου και της άρσης του εταιρικού πέπλου για λόγους φοροδιαφυγής είναι δύσκολο να εκτιμηθεί αν όχι εννοιολογικά, ελαττωματική.³⁹⁴ Η Brenda Hannigan για παράδειγμα, σημειώνει ότι

³⁸⁴ Mucha A., 'Piercing the corporate veil doctrine under English company law after Prest v Petrodel decision' [2017] *Allerhand Working Papers*, 14.

³⁸⁵ *Ibid.*

³⁸⁶ Witting C., *Liability of Corporate Groups and Networks* (Cambridge University Press 2018).

³⁸⁷ *Ibid.*

³⁸⁸ *Ibid.*

³⁸⁹ *Ibid.*

³⁹⁰ *Ibid.*

³⁹¹ Nsubuga H. J., 'The road to Prest v Petrodel: an analysis of the UK judicial approach to the corporate veil-part 2: post Prest' [2020] 31 (11) *International company and commercial law review*, 4.

³⁹² *Ibid.*

³⁹³ *Ibid.*

³⁹⁴ *Ibid.*

«η απόκρυψη είναι εγγενής σε πολλές περιπτώσεις φοροδιαφυγής, καθώς πράγματι, η φοροδιαφυγή επιτυγχάνεται συνήθως μέσω της απόκρυψης».³⁹⁵

Όπως προκύπτει από την υπόθεση *Petrodel Resources Ltd v Prest*, η άρση του εταιρικού πέπλου θα εφαρμόζεται μόνο όταν είναι αναγκαία ή με άλλα λόγια, όταν δεν είναι διαθέσιμη καμία άλλη θεραπεία για τον ενάγοντα, δηλαδή δεν υπάρχει άλλη νομική δυνατότητα στα πλαίσια του υπάρχοντος νομικού πλαισίου.³⁹⁶ Κατ' αυτό το τρόπο διευρύνεται το πεδίο αναφορικά με το πότε πρέπει να αίρεται το εταιρικό πέπλο, εφόσον μπορεί να επιτευχθεί μόνο όταν διευρευνηθούν πρώτα όλα τα ένδικα μέσα που απαιτεί η άσκηση της διακριτικής ευχέρειας.³⁹⁷ Ο ενάγων θα πρέπει πρώτα να αναζητεί εναλλακτικές θεραπείες και μόνο στη περίπτωση που δεν είναι διαθέσιμη κάποια εναλλακτική θεραπεία, θα μπορεί να προσφεύγει στην άρση του εταιρικού πέπλου.³⁹⁸ Ως εκ τούτου, οι αποτυχία από τους Δικαστές στην παρούσα υπόθεση να εξηγήσουν με σαφήνεια ποιες μορφές εταιρικής κατάχρησης θα συνιστούσαν φοροδιαφυγή για να άρουν το εταιρικό πέπλο και η υποβάθμιση της άρσης του εταιρικού πέπλου ως εργαλείο έσχατης ανάγκης, μπορεί να συναχθεί ως δικαστική πρόκληση για τη χρήση της δικαστικής διακριτικής ευχέρειας για την αντιμετώπιση υποθέσεων εταιρικών καταχρήσεων σε υποθέσεις που ακολούθησαν την *Prest*.³⁹⁹

4. ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΩΝ ΠΟΥ ΥΙΟΘΕΤΗΣΑΝ ΤΟ ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ ΚΑΙ Η ΚΥΠΡΟΣ ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΡΣΗ ΤΟΥ ΕΤΑΙΡΙΚΟΥ ΠΕΠΛΟΥ

Γενικότερα, οι πρόνοιες αναφορικά με το εταιρικό δίκαιο τόσο του Αγγλικού νομικού συστήματος όσο και του Κυπριακού νομικού συστήματος είναι σχεδόν ίδιες. Η Κύπρος ως μία χώρα του Κοινοδικαίου έχει αναπαράγει τον Αγγλικό νόμο Περί Εταιρειών στην δική της εταιρική νομοθεσία. Συνεπώς, είναι σύνηθες φαινόμενο για τα Κυπριακά Δικαστήρια να ακολουθούν την προσέγγιση των Δικαστηρίων του Ηνωμένου Βασιλείου και αυτή η τακτική ακολουθείται επίσης από τα Κυπριακά

³⁹⁵ Hannigan, *Company Law*, (5th edition, 2018), pp. 54–5. See also Ramsay and Noakes, ‘Piercing the Corporate Veil in Australia’, 256 (fraud argument dependent upon company being a sham).

³⁹⁶ Θωμάς Γρ. Παπαδόπουλος, *Κυπριακό Εταιρικό Δίκαιο*, (Νομική Βιβλιοθήκη, 2023), 200.

³⁹⁷ Nsubuga H. J., ‘The road to *Prest v Petrodel*: an analysis of the UK judicial approach to the corporate veil-part 2: post *Prest*’ [2020] 31 (11) *International company and commercial law review*, 14.

³⁹⁸ *Ibid.*

³⁹⁹ Nsubuga H. J., ‘The road to *Prest v Petrodel*: an analysis of the UK judicial approach to the corporate veil-part 2: post *Prest*’ [2020] 31 (11) *International company and commercial law review*, 14.

Δικαστήρια κατά την εξέταση πιθανής άρσης του εταιρικού πέπλου. Επομένως, οι ομοιότητες είναι περισσότερες από τις διαφορές.

Κατ' αρχάς και οι δύο χώρες έχουν υιοθετήσει την αρχή του δόγματος της χωριστής νομικής προσωπικότητας, όπως προέκυψε από την υπόθεση Salomon και συνεπώς τα πλεονεκτήματα του. Επίσης, η πιο συχνή χρησιμοποιούμενη μορφή νομικού προσώπου και στις δύο χώρες είναι η μορφή εταιρείας περιορισμένης ευθύνης. Ως εκ τούτου, η πρώτη ομοιότητα των δύο χωρών είναι η κοινή τους προσέγγιση αναφορικά με την υιοθέτηση της γενικής αρχής της χωριστής νομικής προσωπικότητας. Ωστόσο, σε αντίθεση με την εν λόγω αρχή, αμφότερες οι δύο χώρες έχουν εισάγει μια εξαίρεση από την τελευταία, η οποία είναι γνωστή ως η άρση του εταιρικού πέπλου και την εφαρμόζουν είτε όταν προβλέπεται σε νομοθετική διάταξη είτε προκύπτει νομολογιακά. Επομένως, αυτό οδηγεί αυτόματα σε μια σημαντική ομοιότητα της προσέγγισης των δύο χωρών για την άρση του εταιρικού πέπλου που είναι η διάκριση των λόγων σε νομοθετικούς και νομολογιακούς. Οι νομοθετικές διατάξεις συχνά υπάρχουν στον νόμο Περί Εταιρειών της κάθε χώρας, πλην όμως στη περίπτωση και των δύο χωρών οι νομοθετικές διατάξεις για την άρση του εταιρικού πέπλου μπορούν επίσης να εντοπιστούν και σ' άλλα νομοθετήματα.

Εξετάζοντας τους νομοθετικούς λόγους της κάθε χώρας γίνεται αντιληπτό ότι υπάρχουν κοινές νομοθετικές διατάξεις στις δύο χώρες και κάποιες διαφοροποιήσεις. Ειδικότερα, είναι προφανές ότι αμφότερες οι δύο χώρες εισήγαγαν ειδικές νομοθετικές διατάξεις που καλύπτουν ως επί το πλείστον δόλιες πράξεις των μελών μιας εταιρείας, όπου αυτό φανερώνει ότι ο νομοθέτης είχε ως στόχο να εξασφαλίσει ότι η εταιρεία δεν θα χρησιμοποιείται από τα μέλη της, ως μέσο για να καλύψουν τα δικά τους δόλια ενδιαφέροντα. Αυτό μπορεί να γίνει ξεκάθαρα κατανοητό στις νομικές διατάξεις κάθε χώρας που αναφέρθηκαν στο δεύτερο μέρος της παρούσας. Επιπλέον, ως προς τις κοινές νομοθετικές διατάξεις αναφορικά με τις δόλιες ενέργειες των μελών μιας εταιρείας, οι δύο χώρες έχουν επίσης εισαγάγει μέσω νομοθετικής διάταξης ευθεία ευθύνη των μελών μιας εταιρείας όταν η επιχείρηση συνεχίστηκε με λιγότερα από επτά. Ωστόσο, αναφορικά με τις νομοθετικές διατάξεις των δύο χωρών μπορεί κανείς να σημειώσει και διαφορές, καθώς η Κύπρος επέκτεινε περαιτέρω τις νομοθετικές διατάξεις για την άρση του εταιρικού πέπλου σ' άλλους λόγους, πέρα από τη περίπτωση που τα μέλη ενήργησαν δόλια. Αναμφίβολα, πρόκειται για διαφοροποίηση του Κύπριου νομοθέτη, ο οποίος εισάγει και ευθύνη στα στελέχη της εταιρείας σε περιπτώσεις παράλειψης τους να εκπληρώσουν τις νόμιμες υποχρεώσεις τους από τη θέση τους ως διευθυντές.

Προχωρώντας στη σύγκριση των λόγων άρσης του εταιρικού πέπλου όπως προέκυψαν από την νομολογία, είναι προφανές ότι η προσέγγιση των δικαστηρίων των δύο χωρών ως προς το θέμα αυτό είναι σχεδόν ίδια. Αυτό μπορεί να γίνει αντιληπτό αν λάβουμε υπόψη την εξάρτηση των Κυπριακών Δικαστηρίων από τα Αγγλικά Δικαστήρια. Τα Κυπριακά Δικαστήρια χρησιμοποίησαν επανειλημμένα το σκεπτικό των Αγγλικών Δικαστηρίων κατά την εξέταση της πιθανότητας άρσης του εταιρικού πέπλου. Ωστόσο, πρέπει να σημειωθεί ότι αν και τα Δικαστήρια στο Ηνωμένο Βασίλειο και στη Κύπρο είναι πολύ διστακτικά να άρουν το εταιρικό πέπλο στις υποθέσεις που έχουν ενώπιόν τους, ο αριθμός των περιπτώσεων στις οποίες έχει εφαρμοστεί η άρση του εταιρικού πέπλου στο Ηνωμένο Βασίλειο είναι μεγαλύτερος από αυτό της Κύπρου. Αυτό εξηγείται από την προσέγγιση των δύο χωρών, καθώς τα δικαστήρια του Ηνωμένου Βασιλείου έχουν αναγνωρίσει περισσότερους λόγους για την άρση του εταιρικού πέπλου παρά η Κύπρος. Ειδικότερα, τα Κυπριακά Δικαστήρια ακολουθώντας τα Αγγλικά Δικαστήρια αίρουν το εταιρικό πέπλο, ως επί το πλείστον όταν μια εταιρεία χρησιμοποιείται ως μανδύας ή πρόσοψη για ακατάλληλο σκοπό. Εντούτοις, τα Αγγλικά Δικαστήρια είχαν επεκτείνει τους λόγους για την άρση του εταιρικού πέπλου εκτός από την απάτη και σ' άλλες περιπτώσεις, όπως είναι οι λόγοι δημόσιας ασφάλειας και οι λόγοι που εξυπηρετούν το δημόσιο συμφέρον. Περαιτέρω, τόσο η Κυπριακή νομολογία όσο και η Αγγλική νομολογία δεν επιτρέπουν την εξαγωγή ενός γενικού κανόνα εξαίρεσης, που να καθορίζει σε ποιες περιπτώσεις θα γίνεται η άρση του εταιρικού πέπλου και δεν έχουν προβεί σε κάποια ομαδοποίηση των περιπτώσεων άρσης του εταιρικού πέπλου. Οι Αγγλικές και Κυπριακές υποθέσεις αναφορικά με την άρση του εταιρικού πέπλου θα μπορούσαν γενικά να ταξινομηθούν σε κάποιες κατηγορίες και να καταλήξουν σε κάποιες αρχές, καθώς η εξέλιξη της νομολογίας σχετικά με την άρση του εταιρικού πέπλου χαρακτηρίζεται από έλλειψη συνοχής και απο αρκετές μεταβολές, οι οποίες μπορεί να δημιουργήσουν ασάφειες και σύγχυση. Περαιτέρω, η υπόθεση Prest, η οποία αναλύθηκε ανωτέρω και ακολουθείται από τα Αγγλικά Δικαστήρια, περιόρισε σημαντικά τους λόγους άρσης του εταιρικού πέπλου, εφόσον η άρση λαμβάνει χώρα, πλέον μόνο στη περίπτωση που αποτελεί την έσχατη λύση. Ωστόσο, τα Κυπριακά Δικαστήρια μολονότι εξ' αρχής ήταν επιφυλακτικά αναφορικά με την άρση του εταιρικού πέπλου, δεν ακολούθησαν την προσέγγιση της υπόθεσης Prest.

Συμπερασματικά, παρά τις μικρές αυτές διαφοροποιήσεις σε κάθε χώρα είναι απολύτως σαφές ότι το Ηνωμένο Βασίλειο και η Κύπρος έχουν υιοθετήσει σχεδόν ίδια προσέγγιση όσον αφορά την άρση του εταιρικού πέπλου.

5. ΚΡΙΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Περαιτέρω, ο καθηγητής Farrar περιέγραψε την αρχή της άρσης του εταιρικού πέπλου ως «ασυνάρτητη και χωρίς αρχές»⁴⁰⁰ ενώ κάποιος άλλος σχολιαστής ανέφερε ότι «είναι η απροθυμία των ίδιων των Δικαστηρίων να περιγράψουν ένα σύνολο αρχών βάσει των οποίων θα πρέπει να λαμβάνονται οι αποφάσεις τους επί του σημείου: θα προτιμούσαν να επιφυλάξουν την διακριτική τους ευχέρεια να κρίνουν κάθε περίπτωση βάσει τα δικά της περιστατικά».⁴⁰¹ Η άρση του εταιρικού πέπλου, υποστηρίχθηκε ότι είναι απρόβλεπτη και εισάγει αβεβαιότητα στο δίκαιο και για τον λόγο αυτό θα πρέπει να εγκαταλειφθεί.⁴⁰² Ακόμη και στις περιπτώσεις που η εφαρμογή του δόγματος μπορεί να φαίνεται ισχυρή, τα Δικαστήρια δεν άρουν τελικά το εταιρικό πέπλο.⁴⁰³ Σύμφωνα με τον Lord Walker, το λεγόμενο δόγμα της άρσης του εταιρικού πέπλου, με την έννοια μιας συνεκτικής αρχής του κράτους δικαίου δεν ήταν καθόλου δόγμα, αφού υπάρχει ασυνέπεια σε όλη την ανάπτυξη του.⁴⁰⁴

Από την άλλη πλευρά, υποστηρίχθηκε ότι η άρση του εταιρικού πέπλου μπορεί να διατηρηθεί εάν οι λόγοι άρσης μπορούσαν να εξαχθούν από τη νομολογία και να συστηματοποιηθούν με καλύτερο τρόπο.⁴⁰⁵ Επιπλέον, ορισμένοι συμπεραίνουν ότι το δόγμα της άρσης του εταιρικού πέπλου προσφέρει ευελιξία και απαιτεί ανάλυση στοιχείων για να επιτευχθεί ισορροπία μεταξύ των στόχων ανταγωνιστικής πολιτικής εκάστοτε.⁴⁰⁶ Αποτελεί μια δικλείδα ασφαλείας για το εταιρικό δίκαιο και τη μόνη εξαίρεση για να χειριστεί τις υπερβολές της αρχής της χωριστής νομικής προσωπικότητας εφόσον: «η εφαρμογή του δόγματος ήταν πάντα συγκεκριμένη και απεριόριστη».⁴⁰⁷ Η δικαιοσύνη απαιτεί ένα ευέλικτο νομικό πρότυπο που επιτρέπει τη στάθμιση της ισότητας και των πολιτικών θεωριών. Περαιτέρω, η αρχή Salomon αποτελεί ζωτικό εργαλείο για την ανάπτυξη της οικονομίας των χωρών που την έχουν υιοθετήσει. Επομένως, δεν είναι υπερβολικό να χαρακτηρίσουμε το δόγμα της

⁴⁰⁰ J Farrar, 'Fraud, Fairness and Piercing the Corporate Veil' (1990) 16 Canadian Business Law Journal 474, 478.

⁴⁰¹ Mitchell, 'Lifting the Corporate Veil in the English Courts: An Empirical Study' (1999) 3 Company Financial and Insolvency Law Review 15.

⁴⁰² Yeoh P., 'A Parent Company's Liability for a Subsidiary's Action' [2012] 33 (8/9) Business Law Review, 9.

⁴⁰³ Gower and Davies, *Principles of Modern Company Law*, (Sweet & Maxwell, 5 edn, 2008), 209.

⁴⁰⁴ Kon Tsun K. and others., 'Piercing the Corporate Veil? A critical analysis on *Prest v Petrodel Resources Ltd and others*' 5 (1&2) Dundee Student Law Review, 8.

⁴⁰⁵ Allen Sparkman, *Will your veil be pierced? How strong is your entity's liability shield?* (2015) 2 (showing that academics tried that since the 1930s).

⁴⁰⁶ *Ibid.*

⁴⁰⁷ *Ibid.*

χωριστής νομικής προσωπικότητας και την περιορισμένη ευθύνη των εταιρειών ως πόλο έλξης επενδύσεων και κονδυλίων για τις χώρες. Ο εξασφαλισμένος δανεισμός με τη μορφή πάγιων και κυμαινόμενων προμηθειών, τα ασφάλιστρα κινδύνου αναφορικά με τους τόκους και η εκπροσώπηση του διοικητικού συμβολίου έχουν βελτιώσει τον μηχανισμό παρακολούθησης των πιστωτών.⁴⁰⁸ Στο Ηνωμένο Βασίλειο και στη Κύπρο, μπορεί να παρατηρήσει κανείς ότι λόγω της υιοθέτησης της αρχής της χωριστής νομικής προσωπικότητας τα ποσοστά των νέων εταιρειών αυξάνονται ριζικά. Αυτή η αναπτυσσόμενη επενδυτική τάση σ' αυτές τις δύο χώρες οφείλεται σημαντικά στη χωριστή νομική προσωπικότητα, η οποία προσφέρει ευκαιρίες για επενδύσεις και συναλλαγές με χαμηλό ρίσκο. Ο όρος χαμηλό ρίσκο σημαίνει ότι οι μέτοχοι της εταιρείας που μπορεί επίσης να είναι δυνητικοί επενδυτές ή έμποροι ευθύνονται μόνο επί της ονομαστικής αξίας της μερίδας τους. Περαιτέρω, πολλές από τις επιχειρήσεις σήμερα λόγω της επέκτασης της αρχής Salomon δραστηριοποιούνται πλέον μέσω των ομίλων εταιρειών και των θυγατρικών παρά με μία μεμονωμένη εταιρεία.

Η αρχή της χωριστής νομικής προσωπικότητας και η περιορισμένη ευθύνη, δικαιολογείται με πέντε λόγους που στηρίζονται στην αρχή της αποτελεσματικότητας.⁴⁰⁹ Πρώτον, η περιορισμένη ευθύνη μειώνει την ανάγκη των μετόχων να παρακολουθούν τους διευθυντές των εταιρειών στις οποίες επενδύουν επειδή, οι οικονομικές συνέπειες αποτυχίας της εταιρείας είναι περιορισμένες.⁴¹⁰ Οι μέτοχοι είτε δεν έχουν κίνητρο, ιδίως αν έχουν μικρή συμμετοχή είτε τεχνογνωσία για τη παρακολούθηση των ενεργειών των διευθυντών.⁴¹¹ Δεύτερον, η περιορισμένη ευθύνη παρέχει κίνητρα στους διευθυντές να ενεργούν αποτελεσματικά και για τα συμφέροντα των μετόχων με τη προώθηση της δωρεάν μεταβίβασης των μετοχών, καθότι εάν εφαρμοζόταν η αρχή της απεριόριστης ευθύνης, η αξία των μετοχών καθοριζόταν από τον πλούτο των μετόχων.⁴¹² Περαιτέρω, εάν οι διευθυντές δεν δρούσαν προς το συμφέρον των μετόχων, η διαχείριση της εταιρείας θα είναι αναποτελεσματική και οι μέτοχοι αναμένεται να πωλήσουν τις μετοχές τους σε έκπτωση.⁴¹³ Αυτό δημιουργεί τη δυνατότητα εξαγοράς της εταιρείας και αντικατάστασης της υφιστάμενης διοίκησης.⁴¹⁴ Τρίτον, η περιορισμένη ευθύνη βοηθά την αποτελεσματική λειτουργία της αγοράς κινητών αξιών, διότι, οι τιμές στις οποίες

⁴⁰⁸ A. Dignam & J. Lowry, *Company Law* (5η έκδοση, OUP, 2009), 48.

⁴⁰⁹ These reasons are drawn from F. Easterbrook and D Fischel, *The Economic Structure of Corporate Law*, 1991, 41-44.

⁴¹⁰ Ramsay I., 'Piercing the Corporate Veil in Australia' [2001] 19 *Company and Securities Law Journal*, 6.

⁴¹¹ *Ibid.*

⁴¹² *Ibid.*

⁴¹³ *Ibid.*

⁴¹⁴ *Ibid.*

διαπραγματεύονται οι μετοχές δεν εξαρτιούνται από την αξιολόγηση του πλούτου των μεμονομένων μετόχων.⁴¹⁵ Τέταρτον, η περιορισμένη ευθύνη επιτρέπει την αποτελεσματική διαφοροποίηση από τους μετόχους, η οποία ακολούθως επιτρέπει στους μετόχους να μιώσουν το ατομικό τους κίνδυνο.⁴¹⁶ Εν αντιθέσει, αν ίσχυε η αρχή της απεριόριστης ευθύνης οι μέτοχοι θα κινδύνευαν να χάσουν ολόκληρη τη περιουσία τους λόγω μιας αποτυχίας της εταιρείας.⁴¹⁷ Συνεπώς, η περιορισμένη ευθύνη επιτρέπει στις εταιρείες να αντλούν κεφάλαια με χαμηλό κόστος λόγω του μειωμένου κινδύνου που αντιμετωπίζουν οι μετόχοι.⁴¹⁸ Πέμπτον, η περιορισμένη ευθύνη διευκολύνει τις βέλτιστες επενδυτικές αποφάσεις από τους διαχειριστές, καθώς παρέχει κίνητρα στους μετόχους να διατηρούν διαφοροποιημένα χαρτοφυλάκια.⁴¹⁹ Ωστόσο, αν ίσχυε η αρχή της απεριόριστης ευθύνης, οι διευθυντές πιθανόν να απέρριπταν ορισμένες επενδύσεις με θετικές αξίες για να μειωθεί ο κίνδυνος για τους μετόχους.⁴²⁰ «Εξ' ορισμού αυτό θα ήταν κοινωνική απώλεια, επειδή τα έργα με καθαρή παρούσα αξία διαθέτουν ευεργητικές χρήσεις του κεφαλαίου».⁴²¹ Ως εκ τούτου, δεν υπάρχει περιθώριο αμφιβολίας ότι η χωριστή νομική προσωπικότητα αποτελεί ζωτικό εργαλείο καθώς παρείχε ισχυρή ώθηση στις χώρες που την έχουν υιοθετήσει.

Εντούτοις, η χωριστή νομική προσωπικότητα βρέθηκε στο επίκεντρο και δέχθηκε πολλές κριτικές μέχρι στιγμής. Παρόλες τις οικονομικές ευκαιρίες που παρείχαν η χωριστή νομική προσωπικότητα και η περιορισμένη ευθύνη, έχουν και ορισμένα μειονεκτήματα. Οι αρνητικές πτυχές μπορούν να γίνουν αντιληπτές από την άποψη των πιστωτών, εφόσον οι απαιτήσεις τους λόγω της περιορισμένης ευθύνης των εταιρειών περιορίζονται στα περιουσιακά στοιχεία της εταιρείας. Πρακτικά, σημαίνει ότι οι πιστωτές μιας εταιρείας δεν μπορούν να διεκδικήσουν τις απαιτήσεις τους έναντι των περιουσιακών στοιχείων των μετόχων, την ίδια στιγμή που οι μέτοχοι επωφελούνται από τα κέρδη της εταιρείας. Συνεπώς, καθίσταται σαφές ότι οι πιστωτές είναι ανασφάλιστοι και φέρουν ολόκληρο τον κίνδυνο, χωρίς όμως ο κανόνας αυτός να είναι υποχρεωτικός.⁴²² Τα μέρη είναι ελεύθερα να το αλλάξουν αυτό προβλέποντας την ατομική ευθύνη των μετόχων.⁴²³ Ακόμη κι αν τα μέρη δεν αλλάξουν αυτόν τον κανόνα, ένα Δικαστήριο μπορεί να το επιτύχει, αίροντας το εταιρικό πέπλο. Τα Δικαστήρια

⁴¹⁵ Ibid.

⁴¹⁶ Ibid.

⁴¹⁷ Ibid.

⁴¹⁸ Ibid.

⁴¹⁹ Ibid.

⁴²⁰ Ibid.

⁴²¹ Ibid.

⁴²² Thomson B., 'Piercing the Corporate Veil: An Empirical Study' [1991] 76 (5) Cornell Law Review, 1070.

⁴²³ Ibid.

αντιμετωπίζουν ουσιαστικά τον κανόνα της περιορισμένης ευθύνης ως τεκμήριο που μπορεί να ανατραπεί από επαρκή γεγονότα.⁴²⁴ Ωστόσο, οι διάφοροι λόγοι και παράγοντες σε υποθέσεις δημιουργούν περισσότερη σύγχυση παρά σαφήνεια ως προς το πότε η άρση του εταιρικού πέπλου είναι κατάλληλη.⁴²⁵ Επιπλέον, η κατοχύρωση του δόγματος της χωριστής νομικής προσωπικότητας από τον νόμο δεν προκαλεί μόνο σύγχυση σε περιπτώσεις απάτης ή αποφυγής νομικών υποχρεώσεων με την απόκρυψη περιουσιακών στοιχείων σε θυγατρικές, βοηθά επίσης στην απόκρυψη της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και στη φοροδιαφυγή.⁴²⁶ Οι πρόσφατες εξελίξεις στον τομέα της καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της φοροδιαφυγής μπορεί να έχουν τα επιθυμητά αποτελέσματα που θα είχαν πετύχει τα Δικαστήρια, αν ακολουθούσαν μια πιο επιτακτική προσέγγιση για να άρουν το εταιρικό πέπλο.⁴²⁷ Αυτό δεν σημαίνει ότι έχουν επινοηθεί ειδικά για να παρακάμψουν τα αποτελέσματα του δόγματος.⁴²⁸ Συνεπώς, λαμβάνοντας υπόψη τις περιφερειακές και παγκόσμιες αλλαγές απαιτείται αποκάλυψη πληροφοριών και διαφάνεια.⁴²⁹ Περαιτέρω, μερικοί κριτικοί θεωρούν ότι η έννοια της ξεχωριστής νομικής προσωπικότητας μιας εταιρείας προκαλεί την αποξένωση των ανθρώπων από τις πραγματικές συνθήκες ύπαρξης τους με την πραγματοποίηση των κοινωνικών σχέσεων, καθώς διευκολύνεται η περιθωριοποίηση του ρόλου των εργαζομένων στις εταιρείες.⁴³⁰ Τόσο η αρχή της χωριστής νομικής προσωπικότητας όσο το δόγμα της άρσης του εταιρικού πέπλου έχουν μειονεκτήματα και πλεονεκτήματα. Η πρώτη διαθέτει περισσότερα πλεονεκτήματα για τους μετόχους ενώ η δεύτερη για τους πιστωτές. Συνεπώς, απαιτείται εξισορρόπηση. Εάν η αρχή Salomon εφαρμοστεί άκαμπτα, μπορεί να θωρακίσει τα μέρη αδικαιολόγητα, ζημιώνοντας πρόσωπα που συναλλάσσονται με εταιρείες.⁴³¹ Για τους λόγους που αναλύθηκαν ανωτέρω, είναι η άποψη μου ότι αναφορικά με την αρχή της χωριστής νομικής προσωπικότητας, οι εταιρείες θα πρέπει να έχουν

⁴²⁴ Ibid.

⁴²⁵ Ibid.

⁴²⁶ Dr Chrysthia N. Papacleovoulou, "Lifting" or "piercing" the corporate veil in Cyprus: a doctrine under challenge - an analysis of English and Cyprus case law, 2016, 27(4), 129-137 I.C.C.L.R. <[https://uk.westlaw.com/Document/IADE29F10E72311E5B3A8EDE4FE86E372/View/FullText.html?originati onContext=document&transitionType=SearchItem&ppcid=d33a41b5bf0f4d9d984008b6894f9dc0&contextData=\(sc.Search\)&navigationPath=Search%2Fv1%2Fresults%2Fnavigation%2Fi0ad62aee0000018bf60ccb5a431af10e&listSource=Search&listPageSource=232414daf22764356570586eb7dcfdf7&list=RESEARCH_COMBINED_WLUK&rank=1&comp=wlu k&navId=AA13DF13D6B52A71891173DCC3F50907](https://uk.westlaw.com/Document/IADE29F10E72311E5B3A8EDE4FE86E372/View/FullText.html?originati onContext=document&transitionType=SearchItem&ppcid=d33a41b5bf0f4d9d984008b6894f9dc0&contextData=(sc.Search)&navigationPath=Search%2Fv1%2Fresults%2Fnavigation%2Fi0ad62aee0000018bf60ccb5a431af10e&listSource=Search&listPageSource=232414daf22764356570586eb7dcfdf7&list=RESEARCH_COMBINED_WLUK&rank=1&comp=wlu k&navId=AA13DF13D6B52A71891173DCC3F50907)> accessed 21 November 2023.

⁴²⁷ Ibid.

⁴²⁸ Ibid.

⁴²⁹ Ibid.

⁴³⁰ Stephen W. Mayson and Derek French, *Mayson, French & Ryan on Company Law*, (13 edn, Blackstone Press Limited, 1996), 145.

⁴³¹ H Leigh French, *Guide to Corporations Act*, 4th edition, Butterworths, Sydney, 1994, 19.

κάποια όρια. Αυτό σημαίνει ότι θα πρέπει να παρέχονται επαρκείς πληροφορίες σχετικά με την ευημερία μιας συγκεκριμένης εταιρείας και θα πρέπει να είναι διαθέσιμες στους πιστωτές προκειμένου να αποφασίσουν αμέσως εάν θα επένδυναν ή όχι τα χρήματά τους στην επιχείρηση. Αναφορικά με τους πιστωτές που δεν μπορούν να προσαρμόσουν τις συμβατικές τους σχέσεις με την εταιρεία ώστε να αντικατοπτρίζεται η επικινδυνότητα της κατάστασής τους, ιδίως για τα θύματα αδικοπραξίας, ο κανόνας του νόμου της αδικοπραξίας είναι κρίσιμος καθοριστικός παράγοντας της νομικής τους θέσης.⁴³²

Απαιτούνται επαρκώς ευέλικτα ρυθμιστικά πλαίσια για την προστασία των επενδύσεων και την καταπολέμηση της δόλιας συμπεριφοράς. Όπως φαίνεται από την επιχειρηματική πραγματικότητα στο Ηνωμένο Βασίλειο και στη Κύπρο είναι πολύ σημαντικό να ενισχυθούν οι νομοθετικές πρόνοιες αναφορικά με την άρση του εταιρικούπέπλου, ως προς τη δόλια χρήση των εταιρειών. Επιπλέον, τα Δικαστήρια θα πρέπει να έχουν ενεργότερο ρόλο κατά την εξέταση πιθανής άρσης του εταιρικούπέπλου που σημαίνει ότι θα πρέπει να εμπλουτίσουν τους λόγους άρσης του εταιρικούπέπλου προκειμένου να καλύψουν μια μεγάλη ποικιλία αντιρρήσεων προς την αρχή της χωριστής νομικής προσωπικότητας. Οι λόγοι άρσης του εταιρικούπέπλου όπως προκύπτουν από την νομολογία των Δικαστηρίων είναι ανεπαρκείς να καλύψουν την αδικία που προκύπτει από την κατάχρηση της έννοιας της χωριστής νομικής προσωπικότητας. Περαιτέρω, μετά τις γνωμοδοτήσεις που διατύπωσαν οι Δικαστές του Supreme Court στις δύο υποθέσεις VTB Capital και Prest, είναι πολύ πιθανόν ότι στο μέλλον η δυνατότητα να αρθεί το εταιρικόπέπλο θα περιοριστεί σε σημείο σχεδόν εξαφάνισης.⁴³³ Κατά πάσα πιθανότητα, η επίκληση της άρσης του εταιρικούπέπλου θα γίνεται μόνο ως έσχατη λύση σύμφωνα με την αρχή της φοροδιαφυγής και θα είναι εντελώς περιττή όπου η πλειοψηφία του Supreme Court, προτιμά εναλλακτική λύση.⁴³⁴

Επίσης, όταν υφίσταται αντικειμενικά απερίσκεπτη συμπεριφορά εκ μέρους των μετόχων, η ευθύνη θα μπορούσε να επεκταθεί και σ' άλλες εταιρείες που έχουν σημαντικές εμπορικές σχέσεις με την εταιρεία που αναλαμβάνει τον κίνδυνο. Κατ' αυτό τον τρόπο θα αποφεύγεται η απερίσκεπτη

⁴³² H. Hansmann and R. Kraakman, Towards Unlimited Shareholder Liability For Corporate Torts, (100 Yale L.J., 1991), 1879.

⁴³³ Stephen Griffin, Disturbing corporate personality to remedy a fraudulent incorporation: an analysis of the piercing principle, NILQ 66(4), 2015, 341.

⁴³⁴ Ibid.

συμπεριφορά προκειμένου να υπάρχει ασφάλεια και ευεξία για τους εργαζόμενους, τους πελάτες και τους συμβαλλόμενους.

Στο Ελληνικό δίκαιο, το κρίσιμο στοιχείο για την άρση της αυτοτέλειας εντοπίζεται στις γενικές αρχές του δικαίου και συγκεκριμένα στη καλή πίστη.⁴³⁵ Η καλή πίστη αποτελεί τον υπέρτατο κανόνα του ιδιωτικού δικαίου και διέπει τους κλάδους του ιδιωτικού δικαίου στο μέτρο που το επιτρέπουν οι ιδιορρυθμίες των επιμέρους θεσμών.⁴³⁶ Η ύπαρξη της καλής πίστης, θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη από τα Δικαστήρια όταν εξετάζεται η άρση του εταιρικού πέπλου.

Παρόλο που η εφαρμογή της αρχής της χωριστής νομικής προσωπικότητας διευκολύνει ένα προστατευτικό κλίμα νομικής βεβαιότητας στην προώθηση και αποδοχή της διαδικασίας ενσωμάτωσης, ως κόστος, η ακαμψία επιτυγχάνει την απάτη.⁴³⁷ Εδώ, είναι δυνατόν να περιγραφεί η άκαμπτη ερμηνεία της αρχής Salomon και η ανελαστικότητα της αρχής της φοροδιαφυγής ως «καταστροφική».⁴³⁸ Επομένως, συνοψίζοντας, υποστηρίζω πλήρως την έννοια της χωριστής νομικής προσωπικότητας με τα οφέλη της, πλην όμως, πιστεύω ότι ως προς την έννοια αυτή πρέπει να τεθούν ορισμένοι νομικοί περιορισμοί, ώστε να παρέχεται μεγαλύτερη προστασία και στους πιστωτές.

6. ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Η αρχή της χωριστής νομικής προσωπικότητας όπως εκφράστηκε στην υπόθεση Salomon αποτέλεσε μια από τις πιο θεμελιώδεις αρχές του εταιρικού δικαίου σε δικαιοδοσίες του Κοινοδικαίου. Ωστόσο η εν λόγω αρχή μπορεί υπό συγκεκριμένες συνθήκες να αρθεί βάσει νομοθετικής διάταξης ή από τα Δικαστήρια. Η σύγχρονη τάση αναφορικά με την άρση του πέπλου είναι ότι ο έλεγχος και η ιδιοκτησία της εταιρείας δεν αποτελούν λόγους που από μόνοι τους μπορούν να οδηγήσουν στην άρση του εταιρικού πέπλου.⁴³⁹ Ως εκ τούτου, θα πρέπει να αποδεικνύεται και η απρεπής εκμετάλλευση της εταιρικής δομής ως μηχανισμός για την απόκρυψη παρανομίας ή την αποφυγή νομίμων

⁴³⁵ Ζαπριανός Ν., 'Η άρση της αυτοτέλειας του νομικού προσώπου προς διαφύλαξη των έννομων συμφερόντων των μελών του (Piercing the Corporate Veil in order to Protect the Corporation Members' Legitimate Interests)' [2010] Αρμενόπουλος, 1315.

⁴³⁶ Ibid.

⁴³⁷ Ibid.

⁴³⁸ Ibid.

⁴³⁹ Π. Κακόπιερος, ΟΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΙ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΕΠΕ, (Νομική Βιβλιοθήκη, 2016).

υποχρεώσεων.⁴⁴⁰ Ο νόμος δεν μπορεί να βασίζεται αποκλειστικά σε παραδοσιακές θεραπείες και να βρίσκει «διαρκώς διαφυγόντα νέα σχέδια» επινοημένα από «τη γονιμότητα της εφεύρεσης του ανθρώπου».⁴⁴¹ Το προνόμιο της εταιρικής μορφής πρέπει να χρησιμοποιείται για νόμιμους επιχειρηματικούς σκοπούς και δεν πρέπει να διαστρεβλώνεται.⁴⁴² Αναλύοντας τις εξαιρέσεις στο δόγμα της χωριστής νομικής προσωπικότητας το συμπέρασμα είναι προφανές, ότι πάνω από ένα αιώνα μετά την απόφαση του House of Lords που διαμόρφωσε τη αρχή της Salomon, τα δικαστήρια έχουν το θάρρος να κοιτάξουν πίσω από το εταιρικό πέπλο και να επιβάλουν την ευθύνη σε μετόχους της εταιρείας.⁴⁴³ Ωστόσο, για χάρη της νομικής ανάπτυξης τα Δικαστήρια πρέπει να είναι πιο συνεπείς κατά την εφαρμογή της άρσης του εταιρικού πέπλου.⁴⁴⁴ Σε περιπτώσεις όπου διαπιστώνεται ότι υπάρχει πρόθεση εξαπάτησης των πιστωτών, δηλαδή όταν οι διευθυντές μιας εταιρείας γνωρίζουν ότι οι πιστωτές δεν πρόκειται να ικανοποιηθούν, αλλά η εταιρεία συνεχίζει τις επιχειρηματικές δραστηριότητες με αποτέλεσμα να δημιουργούνται χρέη τότε θα πρέπει να αίρεται το εταιρικό πέπλο.⁴⁴⁵

Η ανύψωση του εταιρικού πέπλου παραμένει ένα από τα πιο αμφιλεγόμενα θέματα στο εταιρικό δίκαιο και όπως αναλύθηκε στη παρούσα διπλωματική εργασία, το δόγμα παραμένει μόνο μια εξαιρετική πράξη της αρχής Salomon, την οποία τα Δικαστήρια διαμόρφωσαν. Εξετάζοντας την προσέγγιση του Ηνωμένου Βασιλείου και της Κύπρου σχετικά με το εταιρικό πέπλο, η εργασία αυτή επικεντρώθηκε στους νομοθετικούς και δικαστικούς λόγους, όπως προέκυψαν από την νομολογία, για την άρση του εταιρικού πέπλου της κάθε χώρας. Γενικότερα, οι προσεγγίσεις των δύο χωρών ήταν πανομοιότυπες και κάλυπταν κυρίως περιπτώσεις εταιρειών που χρησιμοποιούνται ως μέσο απάτης.

Καταλήγοντας, όπως ήδη αναφέρθηκε τα Δικαστήρια και των δύο χωρών είναι εξαιρετικά απρόθυμα να άρουν το εταιρικό πέπλο και ειδικότερα τα Αγγλικά Δικαστήρια με βάση την υπόθεση Prest, καθώς κατά κανόνα είναι σταθερά στην αρχή Salomon. Αυτή η προσέγγιση φαίνεται να είναι ανεπαρκής

⁴⁴⁰ Ibid.

⁴⁴¹ Allen, Nicholas B, REVERSE PIERCING OF THE CORPORATE VEIL: A STRAIGHTFORWARD PATH TO JUSTICE, 2011, Vol. 85 Issue 2, 1147-1187. 41p, St. John's Law Review <<https://web.s.ebscohost.com/ehost/detail/detail?vid=0&sid=fa231aac-b4ec-4e33-ac17-1e1bb74dca47%40redis&bdata=JnNpdGU9ZWhvc3QtG12ZQ%3d%3d#db=bsu&AN=76505118>> accessed 21 November 2023.

⁴⁴² Ibid.

⁴⁴³ Chrispas Nyombi, Lifting the veil of incorporation under common law and statute, 2014, Vol. 56 No. 1, 66-81, International Journal of Law and Management <www.emeraldinsight.com/1754-243X.htm> accessed 21 November 2023.

⁴⁴⁴ Ibid.

⁴⁴⁵ Stavros Pavlou, International Civil Fraud, (European Lawyer Reference, 1st ed., 2014), 8.

κατά τη γνώμη μου να διασφαλίσει τον γνήσιο χαρακτήρα μιας εταιρείας περιορισμένης ευθύνης. Η έννοια της χωριστής νομικής προσωπικότητας των εταιρειών θα πρέπει να είναι ο κανόνας, πλην όμως ο νομοθέτης και τα Δικαστήρια πρέπει να είναι πρόθυμα να θέσουν ορισμένους περιορισμούς σ' αυτό αίροντας το εταιρικό πέπλο.

7. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Agustin Ricardo Spotorno, Business Law Review, Piercing the Corporate Veil in the UK: The Never-Ending Mess (Volume 39, Issue 4 (2018)), <<https://kluwerlawonline.com/journalarticle/Business%20Law%20Review/39.4/BULA2018019>> .
- A. Dignam & J. Lowry, Company Law (5η έκδοση, OUP, 2009).
- A. Dignam & J. Lowry, Company Law (7η έκδοση, OUP, 2012).
- Allen, Nicholas B, REVERSE PIERCING OF THE CORPORATE VEIL: A STRAIGHTFORWARD PATH TO JUSTICE, 2011, Vol. 85 Issue 2, 1147-1187. 41p, St. John's Law Review <<https://web.s.ebscohost.com/ehost/detail/detail?vid=0&sid=fa231aac-b4ec-4e33-ac171e1bb74dca47%40redis&bdata=JnNpdGU9ZWZWhvc3QtbGl2ZQ%3d%3d#db=bsu&AN=76505118>>.
- Allen Sparkman, Will your veil be pierced? How strong is your entity's liability shield? (2015) 2 (showingthat academics tried that since the 1930s).
- Andreas Michaelides, Expert Opinion of Andreas Michaelides, (WL 11253018 (D.D.C.) (Expert Report and Affidavit)United States District Court, District of Columbia, 2015).
- Ben Pettet, Company law, (Pearson Education, 2001).
- Buckley L. A., 'Family Law and the Corporate Veil: Accessing Company Assets on Marital Breakdown after Prest v Petrodel Resources Limited' [2014] 37 Dublin ULJ.
- C. N. Papacleovoulou, "'Lifting" or "piercing" the corporate veil in Cyprus: a doctrine under challenge - an analysis of English and Cyprus case law" [2016] ICCLR.
- Chrispas Nyombi, Lifting the veil of incorporation under common law and statute, 2014, Vol. 56 No. 1, 66-81, International Journal of Law and Management <www.emeraldinsight.com/1754-243X.htm> .
- David Goddard, Corporate Personality – Limited Recourse and its Limits, in R. Grantham and C. Rickett (eds), Corporate Personality in the Twentieth Century, (Heart Publishing, 1998).
- Dr Chrysthia N. Papacleovoulou, "Lifting" or "piercing" the corporate veil in Cyprus: a doctrine under challenge - an analysis of English and Cyprus case law, 2016, 27(4), I.C.C.L.R. <<https://uk.westlaw.com/Document/IADE29F10E72311E5B3A8EDE4FE86E372/V>>

iew/FullText.html?originationContext=document&transitionType=SearchItem&ppcid=d33a41b5bf0f4d9d984008b6894f9dc0&contextData=(sc.Search)&navigationPath=Search%2Fv1%2Fresults%2Fnavigation%2Fi0ad62aee0000018bf60ccb5a431af10e&listSource=Search&listPageSource=232414daf22764356570586eb7dcfdf7&list=RESEARCH_COMBINED_WLUK&rank=1&comp=wluk&navId=AA13DF13D6B52A71891173DCC3F50907>.

- Derek French, Mayson, French & Ryan on Company Law, (Oxford University Press, 2023).
- F. Easterbrook and D Fischel, The Economic Structure of Corporate Law, 1991.
- F. Tolmie, Introduction to Corporate and Personal Insolvency law (London, Sweet & Maxwell, 1998).
- Gower and Davies, Principles of Modern Company Law, (Sweet & Maxwell, 5 edn, 2008).
- Graham Gooch and Michael Williams, A Dictionary of Law Enforcement, (Oxford University Press, 2015).
- Hannigan, Company Law, (5th edition, 2018).
- H. Hansmann and R. Kraakman, Towards Unlimited Shareholder Liability For Corporate Torts, (100 Yale L.J., 1991).
- Harry G Henn and J A Alexander, Laws of Corporations (3rd edn, 1983).
- H.G. Manne, Our Two Corporation Systems: Law and Economics, 53 VA. L. REV, 1967.
- H Leigh Ffrench, Guide to Corporations Act, 4th edition, Butterworths, Sydney, 1994.
- I.F. Fletcher,(The Law of Insolvency 1996).
- I.F. Fletcher, (The Law of Insolvency 2002).
- Janet Dine, Company Law, (Palgrave Law Masters, 4 edn, 2001).
- Janice Dean, Halsbury's Laws of England, Companies (Volume 14 (2023), paras 1-467, Volume 14A (2023), paras 468-919, Volume 15 (2023), paras 920-1445, Volume 15A (2023).
- J. Dine & M. Koutsias, Company Law (8η έκδοση, Palgrave Macmillan, 2014).
- J.E. Antunes, liability of Corporate Groups. Autonomy and Control in Parent-subsi diary Relationships in US, Gennan and EU law. An International and Comparative Perspective, (Deventer/ Boston, MA Kluwer Law and Taxation Publishers, 1994).
- J Farrar, 'Fraud, Fairness and Piercing the Corporate Veil' (1990) 16 Canadian Business Law Journal.
- J.H. Farrar & B.M. Hannigan, (4th edition), 1998.

- Jonathan Law and Elizabeth A. Martin, *A Dictionary of Law*, (Oxford University Press, 2014).
- Karen Vanderkerckhove - *Piercing the Corporate Veil_ A Transnational Approach* Kluwer Law International (2007) (1).
- Kon Tsun K. and others., 'Piercing the Corporate Veil? A critical analysis on *Prest v Petrodel Resources Ltd and others*' 5 (1&2) *Dundee Student Law Review*, 8.
- L.B.C. Gower, *Principles of Modern Company law*, 5th edition (London, Sweet & Maxwell, 1992).
- L. Roach, *Company Law* (2η έκδοση, OUP, 2013).
- Lezcano J., *Piercing the Corporate Veil in Latin American Jurisprudence* (Routledge 2016).
- Mitchell, 'Lifting the Corporate Veil in the English Courts: An Empirical Study' (1999) 3 *Company Financial and Insolvency Law Review*.
- Mina Sokratous, «Lifting of the corporate veil in UK and Cyprus under Common Law – Overall dimensions of the topic» (LLM in Transnational and European Commercial Law, Arbitration, Mediation and Energy Law, 2017).
- Mucha A., 'Piercing the corporate veil doctrine under English company law after *Prest v Petrodel* decision' [2017] *Allerhand Working Papers*.
- Nsubuga H. J., 'The road to *Prest v Petrodel*: an analysis of the UK judicial approach to the corporate veil-part 2: post *Prest*' [2020] 31 (11) *International company and commercial law review*.
- Papadopoulos T., 'Case – 81/01, *Idrima Tipou AE v. I pour gos Tipou kai Meson Mazikis Enimerosis*, Judgement of The Court of Justice (Second Chamber) of 21 October 2010' [2012] 49 (1) *Common Market Law Review*.
- Paul I. Davies & Sarah Worthington, *Principles of Modern Company Law*, (10th ed., Sweet and Maxwell, 2016).
- P. Davies in *Palmer's Company law* (1992), 2228/1.
- P. Jougoux/ Β. Αργυροπούλου/ Τ. Πάρπα/ Τ. -Ε. Συνοδινού/ Α. Χριστοφόρου, *Κυπριακό Ιδιωτικό Δίκαιο*, (Εκδόσεις Σάκκουλα, 2014).
- R.B. Thompson, 'Piercing the corporate veil: an empirical study' (1991) 76 *Cornell L. Rev.*

- Ramsay I., 'Piercing the Corporate Veil in Australia' [2001] 19 Company and Securities Law Journal.
- S. Griffin, 'Holding companies and subsidiaries - the corporate veil' (1991) 12(1) Comp. lawyer.
- Stavros Pavlou, International Civil Fraud, (European Lawyer Reference, 1st ed., 2014).
- Stephen Griffin, Disturbing corporate personality to remedy a fraudulent incorporation: an analysis of the piercing principle, NILQ 66(4), 2015.
- Stephen W. Mayson and Derek French, Mayson, French & Ryan on Company Law, (13 edn, Blackstone Press Limited, 1996).
- Thomson B., 'Piercing the Corporate Veil: An Empirical Study' [1991] 76 (5) Cornell Law Review.
- Witting C., Liability of Corporate Groups and Networks (Cambridge University Press 2018).
- Yeoh P., 'A Parent Company's Liability for a Subsidiary's Action' [2012] 33 (8/9) Business Law Review.
- Ζαπριανός Ν., 'Η άρση της αυτοτέλειας του νομικού προσώπου προς διαφύλαξη των έννομων συμφερόντων των μελών του (Piercing the Corporate Veil in order to Protect the Corporation Members' Legitimate Interests)' [2010] Αρμενόπουλος, 1315.
- Θωμάς Γρ. Παπαδόπουλος, Κυπριακό Εταιρικό Δίκαιο, (Νομική Βιβλιοθήκη, 2023), 124.
- Ν. Θ. Παναγιώτου, Σχέση εξηρημένης εργασίας και μέτοχοι ιδιωτικών εταιρειών (Νομικές εκδόσεις Hippasus, 2019).
- Π. Κακόπιερος, ΟΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΙ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΕΠΕ, (Νομική Βιβλιοθήκη, 2016).

ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ

- Adams v Cape Industries [1990] Ch 433.
- Antonio Gramsci Shipping Corp and others v Stepanovs [2012] 1 BCLC 561, [2011] EWHC 333 (Comm) 293, 294.
- Bank of Cyprus (Holdings) Ltd v. The Republic of Cyprus, through the Commissioner of Income Tax, (1983) 3 CLR 636, 641.
- Creasey v Breachwood Motors Ltd [1992] BCC 639.

- Daimler v Continental Tyre & Rubber Co [1916] 2 AC 307.
- Foss v Harbottle (1843) 2 Hare 461, 67 ER 189.
- Galanos Othon Tax Free Shops Ltd και Άλλοι v. Δημοκρατίας (1990) 3 ΑΑΔ 2234.
- Gilford Motor Co. Ltd v. Horne [1933] Ch. 935, [1933] All E.R. Rep. 109.
- Gramophone and Typewriter Co Ltd v Stanley [1908] 2 KB 89 (CA).
- Inland, Revenue Commissioners v. Harton Coal Co., Ltd [1960] 3 All E.R. 48.
- Jones v. Lipman [1962] 1 All E.R. 442.
- Lanitis Bros. Limited (No. 2) v. Central Bank of Cyprus (1974) 3 CLR 328, 333-334.
- Littlewoods Mail Order Stores v. I.R.C. [1969] 1 W.L.R. 1241 (C.A.).
- Macaura v Northern Assurance Co [1925] AC 619.
- Matero Ltd v. Republic (1986) 3 CLR 1574, 1590-1591.
- Metropolitan Saloon Omnibus Co Ltd v Hawkins (1859) 4 Hurl & N 87.
- Michaelides v. Gavrielides (1980) 1 CLR 244, 251, 253.
- Mitsios Trading Limited v. Κυπριακής Δημοκρατίας μέσω του Υπουργείου Οικονομικών και του Επιτρόπου Φόρου Εισοδήματος (1987) 3 CLR 1455.
- Ord v Belhaven Pubs Ltd [1998] 2 BCLC 447.
- Petrodel Resources Ltd v Prest [2013] 4 All ER 673.
- Prousi v. Redundant Employees Fund (1988) 1 CLR 363.
- R v Pasmore (1789) 3 TR 199.
- Ratiu v Conway [2006] 1 All ER 571.
- Re Bugle Press Ltd [1961] Ch 270.
- Re Express Engineering Works Ltd [1920] 1 Ch 466.
- Re FG Films Ltd [1953] 1 All ER 615.
- Re H (Restraint Order: Realizable Property) [1996] 2 All ER 391 (CA).
- Re Noel Tedman Holdings Pty Ltd [1967] QdR 561.
- Re Polly Peck International plc (No 3) [1996] 1 BCLC 428.
- Roushias Ltd v. Republic (1989) 3A CLR 731.
- Salomon v A Salomon & Co Ltd [1897] AC 22.
- S. Berendsen Ltd v. Inland Revenue Commissioners [1957] 2 All E.R. p. 612.
- Secretary of State for Trade and Industry v Bottrill [1999] EWCA Civ 781.

- Smith, Stone and Knight Ltd v. Lord Mayor [1939] 4 All E.R.116.
- Stereo Development Co. Ltd v. Εφόρου Φόρου Εισοδήματος και Άλλου (1998) 4 ΑΑΔ 651.
- Sociedade Nacional de Combustiveis de Angola UEE v Lundqvist [1991] 2 QB 310.
- T.Z. Guarantee Developments Ltd, v. The Republic of Cyprus, through the Commissioner of Income Tax of the Ministry of Finance (1986) 3 CLR 381.
- Trebanog Working Men’s Club & Institute Ltd v Macdonald [1940] 1 KB 576.
- Trustor v Smallbone (No 2) [2001] WLR 1177 (Ch Div).
- VTB Capital plc v Nutritek International Corp and others [2013] 1 All ER 1296 [2013] UKSC 5.
- Woolfson v Strathclyde Regional Council 1978 SLT 159.
- Yorkshire Railway Wagon Co v Maclure (1882) 21 Ch D 309, 318.
- Γ. Ματσούκης Πετρελαιοειδή Λτδ v. Δημοκρατίας (1995) 4 ΑΑΔ 1258, 1262.
- Γεώργιος Χρίστου Ρούσος v. Κυπριακής Δημοκρατίας μέσω Διευθυντή Τμήματος Εσωτερικών Προσόδων (1996) 3 ΑΑΔ, 517.
- Γεωργίου Ανδρέας v. Δημοκρατίας (1994) 4 ΑΑΔ 770.
- Δημοκρατία v. Galatariotis Ltd κ.ά. (1995) 3 ΑΑΔ 11.
- Ελευθέριος Μαρκίδης v. Ellinas Finance Public Company Ltd, ECLI:CY:AD:2017:A161.
- Ιωάννου Σοφούλλα και Άλλη v. Polly-Frocks Ltd (2000) 1 ΑΑΔ 398.
- Κυριάκος Γαλίδης και άλλοι v. Zako Estates Limited (1989) 1Ε ΑΑΔ 490.
- Ταμείου Πλεονάζοντος Προσωπικού v. Παναγιώτας Ονησιφόρου (1989) 1Ε ΑΑΔ 504, ECLI:CY:EDLAR:2018:B7.
- Χειμωνίδης Ιάκωβος v. Investylia Public Co Ltd (2008) 1 ΑΑΔ 1117.